

578010100

Q. HORATI FLACCI

OPERA

EDITIT

D. R. SHACKLETON BAILEY

DEGLI STUDI
DI FIRENZE

BIB. LETT
FILCL
4.1
HO
1 E
001010783

FILCL

4.1

HO

1 E

STVTGARDIAE IN AEDIVS B. G. TEVNERI MCMLXXXV

PRAEFATIO

Quod ad Horatii codices attinet, eis quae C. O. Brink in *Artis Poeticae* editione¹ disputavit longe maximam partem assentior. Quos igitur adhibui, hi sunt:

B = *Bernensis* 363 s. IX-X

C et E = *Monacensis* lat. 14685 s. XI-XII. Duo in unum coniuncti qua ratione distinguantur, post Klingnerum Brink dilucide exposuit.²

K = cod. S. *Eugendi* (St. Claude), Dép. Jura (Bibl. Municipale), n. 2 s. XI primum a Vollmero introductus.

B et C affines, accedente quidem sed coniunctione minus arcta K, eumque consensum magni ponderis esse debere satis constat.

A = *Parisinus* lat. 7900A (pars abscissa in civica Hamburgensi bibliotheca collocata est) s. IX-X

a = *Ambrosianus* O. 136 sup. s. IX-X

Par plerumque concors tum denum si quando dissident separatim laudavi.

R = *Vaticanus* Reg. lat. 1703 s. IX

V = *Blandinianus* sive *Blandinianus* vetustissimus cum tribus contubernibus in bibliotheca PP Benedictorum S. Petri

CIP-Kurztitleaufnahme der Deutschen Bibliothek

Horatius:

[Opera]

Q. Horati Flacci Opera / ed. D. R. Shackleton Bailey -
Stuttgartiae: Teubner, 1985

(Bibliotheca scriptorum Graecorum et

Romanorum Teubneriana)

ISBN 3-519-01436-X kart.

ISBN 3-519-01437-8 geb.

NE: Bailey, David R. Shackleton [Hrsg.]

Das Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt besonders für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen.

© B. G. Teubner, Stuttgart 1985

Printed in Germany

Gesamtherstellung: Passavia Druckerei GmbH Passau

1 *Horace on poetry* II (1971), 1-43. Vide etiam id. III (Epist. II), 1 sq. nec non ea quae nuperime scripsit R. J. Tarrant in *Texts and transmission* ed. L. D. Reynolds (Oxonii, 1983), 182-6.

2 Op. cit. II, 4-6: 'Prolonged work ... convinced me that in principle Klingner was right when he based the distinction between C and E on the use of two different sources rather than on the putative difference of scripts, inks, and dates; see F. Klingner, *H, LXX* (1935), 379-81.'

in monte Blandinio (mont Blandin) Gandavi a. 1566, ut videtur, concrematus. Lectiones eius complures in Horatii editionibus suis inde ab a. 1565 servavit Iacobus Cruquius. Hunc codicem traditionem peculiarem pretiosamque repraesentasse vix est quod dubitemus.

Sequuntur sex, quos in dactylicis cum Klingnero siglo Ψ complecti conveniet:

δ = Harleianus 2725 s. IX

π = Parisinus lat. 10310 s. IX-X

λ = Parisinus lat. 7972

l = Leidensis B. P. L. lat. 28 s. IX

φ = Parisinus lat. 7974 s. X

ψ = Parisinus lat. 7971 s. X

Hi ita unus sunt familiae ut δ et π , λ et l, φ et ψ artioribus inter se vinculis cohaereant. Adde etiam alios duos codici δ simillimos a Klingnero in illius identidem deficientis locum subditos:

z = Vossianus lat. Q. 21

d = Harleianus 2688 s. IX-X

In lyricis tamen et iambis λ l ex classe Ψ removi; nam, quod adhuc fefellisse videtur, in hac parte comites saepius deserunt.

Nunc autem de g = Gothano duc. B. 61 s. XV pauca animadvertenda; qui ex recentiorum colluvie ideo eminent quod Blandinii illius vetustissimi traditionem ex aliqua parte conservat. Quod si Housmanio credas: 'this MS is so often the faithful representative of V that its readings, where the reading of V is not recorded, deserve the highest consideration.'³ Nam Brinkio etiam codicis V apographon esse vide-

batur.⁴ Cautius et verius alii, velut Klingner:⁵ 'in g etiam (vestigia) memoriae V insunt.' Sed ut comminus agamus, in *Sermonibus* quattuor locos inveni, qui affinitatem illam apertius monstrare videantur:

1.6.126 campum lusumque (Iustique g) trigonem Vg : rabioli tempora signi *cett.*

2.3.303 manibus Vg (S) : demens *cett.*

2.7.72 visa Vg : vasa *cett.*

2.8.88 albae Vg (S) : albi *cett.*

Sunt autem amplius triginta qui inter V et g discrepantiam exhibeant; quos ne universos laudem, sex eo ordine quo occurrunt proponantur:

1,1.38 patiens (paci-) a B E R g : sapiens Ψ V

1,1.108 qui nemo V : ne non Ψ g : nemon *cett.*

1,2.90 Iyncei B R δ V : -is E K λ l φ ψ g

1,2.93 depugis B E R V : depygis a K Ψ g

1,2.110 tolli B K V : illi g : pelli *cett.*

1,3.60 versetur V : versetur *cett.* (g)

Apparet, credo, etiam in dactylicis codicem g inter contaminatos et inquinatos habendum;⁶ quam ob rem hic illic tantum laudavi. ceteros qui apud Klingnerum vel Brinkium rariis advocantur neglexi vel sub siglo ζ comprehendidi.

Posteriorum manuum correctiones, utpote quae codicum deteriorum turbae auctoritate non praesent, perscribendas non putavi. Alias incertae manus, quibus editores notas 'var.' et 'corr.' apponunt, plerasque eodem modo notavi.⁷

⁴ *Horace on poetry* II.8.

⁵ In editionis p. XXIV. Ceterum Gothanum inter 'codices contaminatos qui raro adhibentur' annumerat, re vera in dactylicis frequentissime adhibet. Nam in ceteris negligitur auctore post Kellerum Lenchantin de Gubernatis (ed. alt. p. XIX): 'ob crebrum cum aliis codicibus contactum contaminata et inquinata praebet ideoque in carminibus negligi potest.'

⁶ Vide annotationem superiorem.

⁷ Ne primis manibus certius assignandas existimem obstat quod fere omnes in una aut altera littera versari video.

³ *JPh* 18 (1890), 19 = *Cl. pap.* 149 sq.; cf. eundem ad Mamli 5, 660 'cod. Gothanus Blandiniani vetustissimi adscula.'

Codices qui in quoque loco praesto sunt in omni textus pagina supra apparatus criticum indicantur. Quem, quod ad codicum varias lectiones atinet, multis quae ad textum nullum momentum habent praetermissis breviora feci; idem virorum doctorum coniecturis campum dedi largiorum. Neque id mihi sumpsit (Klingneri verbis utor) ut aut in ignotis exemplaribus inquirendis aut notis ab integro excutiendis operam impenderem.⁸

Iam ut scholia attingamus, Porphyrii attributa ab Hol-dero edita ut cuique loco pertinent ex codice longe optimo Vaticano (s. IX) constanter protuli; lemmata ubi cum interpretatione consentiunt uno siglo (P) complexus, alibi separatim (P²); quem codicem Horatianos vetustissimos antiquitate aequiparare meminisse oportet. Pseudacrontha a Kellero edita neque inter se distincti neque ubi 'Porphyrii' suffragantur commemoravi. Atque adeo nescio an omnino neglegenda fuerint,⁹ quod in eis feci quae apud H. J. Botschuyver sine fructu excussi.¹⁰

8 Cf. Brinkium, *Horace on poetry*, II, 1 sq.: No one can deny the possibility that there is textual gold hidden in the uncollated codices ... but there is scarcely much of it and while *Textgeschicht* is likely to profit from a much more extended study, the text of H. is not likely to profit. As for collation, I doubt if anyone can seriously fault Keller's and Holder's painstaking and meticulous work. I have tried to do so ... Except for the details of K, the harvest has been minute. Improvement of text and app. crit. is not to be hoped for from recollation.⁷

9 Vide quae nuper scripsit J. E. G. Zetzel, *Latin textual criticism in antiquity*, 1981, 170. Sed rem nondum satis enucleatam praedere noli.

10 Clementius aequo Brink, op. cit. II, 39: 'the not very useful λφψ scholia.' Vide Enkii (*MPh* 45 (1938), 143-146) et Buechneri (*JAW* 267 (1939), 17 sq.) recensione. Illud vix intellego, quod quater (ad *Carm.* 2, 1, 38; 3, 4, 69; 3, 20, 8; *Epo.* 5, 87) Lambini recentiorumque coniecturae in lemmatibus exhibentur.

In rebus orthographicis miser esse non strudi, nec non lectorem benevolum ad G. P. Gooldii observationes in *HSCP* 69 (1965), 9-11 prolatas libenter revocam.

Ex editorum commentatorumque legione post Bentleium hos praecipue in manibus habui: F. Bothe (cum aliorum annotationibus), J. G. Orelli, E. H. Peerlkamp, L. Müller, O. Keller et A. Holder, A. Palmer, A. Kießling - R. Heinze, F. Vollmer, A. Y. Campbell (ed. primam), F. Klingner, M. Lenchantin de Gubernatis (ed. alt. curante D. Bo), D. Bo, C. O. Brink, R. G. M. Nisbet et M. H. Hubbard.

⁷ I do not think there exists today a fully critical edition of Horace's poems.⁸ Brink. ¹¹ Ecquid hoc libro ad hunc oratorum propius accesserim Horatiumque 'meliorem cultioremque' reliquerim decernant intellegentes.

Scribebam Cantabrigiae Massachusensium mense Ianuario MCMLXXXIV

D. R. SHACKLETON BAILEY

¹¹ *Wolfenbütteler Forschungen* (1981), 15.

Brink^a = C. O. Brink, 'Horatian notes', *PCPhS* N. S. 15 (1969), 1-6

Brink^b = Idem, 'Horatian notes II', *ibid.* N. S. 17 (1971), 17-29 (ideo raro a me nominatim citatae quod plerasque in N.-H. (vide infra) secundo volumine ad locos singulos notatas invenias)

Brink^c = Idem, 'Horatian notes III', *ibid.* N. S. 28 (1982), 30-56

N.-H. = R. G. M. Nisbet et M. H. Hubbard, *A commentary on Horace Odes I and II* (Oxonii, 1970 et 1978)

* Aestheticis lectiones notavi de quibus in libello nostro *Profile of Horace* (Londinii et Cantabrigiae Mass. 1982) disputatum est. vide etiam quae in *HSCP* 89 (1985) prolaturus sum.

CARMINUM

LIBER PRIMUS

1

Maecenas, atavis edite regibus,
o et praesidium et dulce decus meum:
sunt quos curriculo pulverem Olympicum
collegisse iuvat, metaque fervidis
evitata rotis palmaque nobilis
terrarum dominos evehit ad deos;
hunc, si mobilium turba Quiritium
certat tergenimis tollere honoribus;
illum, si proprio condidit horreo
quiddquid de Libycis verritur areis;
gaudentem patros findere sarculo
agros Attalicis condicionibus
numquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrroum pavidus naura secet mare;
lucrantem Icaris fluctibus Africum
mercator metuens otium et oppidi
laudat rura sui, mox reficit rates
quassas, indoctis pauperiem pati;
est qui nec veteris pocula Massici

5

10

15

A(a)BERALIY

1. 3 Olympico *Heinze* 6 evehit (P) : -here *Bentley*
13 demoveas BR : dim- *cett.* Vq *Donat.* Ter. Ad. 230 17 tura
Acidalius (B)

nec partem solido demere de die
 spernit, nunc viridi membra sub arbuo
 stratus, nunc ad aquae lenae caput sacrae;
 multos castra iuvant et lituo rubae
 permixtus sonitus bellaque matribus
 detestata; manet sub Iove frigido
 venator tenerae coniugis immemor,
 seu visa est catulis cerva fidelibus
 seu rupit teretes Marsus aper plagas.
 Me doctorum hederæ praemia frontium
 dis miscent superis, me gelidum nemus
 Nympharumque leves cum Satyris chori
 secernunt populo, si neque tibus
 Euterpe cohibet nec Polyhymnia
 Lesboum refugit tendere barbiton.
 quod si me lyricis vatibus inseres,
 sublimi feriam sidera vertice.

20

25

30

35

2

Iam satis terris nivis atque dirae
 grandinis misit Pater et rubente
 dextera sacras iaculatus arces
 terruit urbem,

A(a)BERA1Y

25 detestanda C sch. Stat. Th. 3. 377 32-36 text. recept.,
 quem pro corrupto habeo, tamen reliqui. melius, opinor, sic: secer-
 nunt populo. si... nec Polyhymnia / Lesbouis (ego: cf. 1, 26, 11):
 -oum etiam P) refugit tendere barbiton / chordis (Bergk), me lyricis
 vatibus inserens (idem) / ... vertice 35 inscripsit Y

terrui gentis, grave ne rediret
 saeculum Pyrrhae nova monstra quaestae,
 omne cum Proteus pecus egit altos
 visere montis,
 piscium et summa genus haesit ulmo,
 nota quae sedes fuerat columbis,
 et superiecto pavidae natarunt
 aequore damnae.
 vidimus flavum Tiberim retortis
 litore Etrusco violenter undis
 ire delectum monumenta regis
 templaque Vestae,
 15
 Illae dum se ninium querenti
 iacrat ultorem, vagus et sinistra
 labitur ripa Iove non probante u-
 xorius amnis.
 20
 audiet civis acuisse ferrum
 quo graves Persae melius perirent,
 audiet pugnas vitio parentum
 rara inventus.
 quem vocet divum populus ruentis
 imperi rebus? prece qua fatigent
 virgines sanctae minus audientem
 carmina Vestam?

5

10

15

20

25

A(a)BERA1Y

2. 10 columbis (Victorin. GL 6, 157)] pal- π corr. P (B)
 19 non (P)] anne num (= fortasse)? 21 acuisse ferrum (P)]
 rapuisse f- Jeep : iacuisse ferro Bergk

audax omnia perpeti
 gens humana ruit per vetitum nefas.
 audax Iapeti genus
 ignem fraude mala gentibus intulit;
 post ignem aetheria domo
 subductum macies et nova febrim
 terris incubuit cohors,
 semotique prius tarda necessitas
 leti corripuit gradum.
 expertus vacuum Daedalus aera
 pennis non homini datis;
 perripit Acheronta Hercules labor.
 nil mortalibus ardui est:
 caelum ipsam petimus stultitia neque
 per nostrum patimur scelus
 iracunda Iovem ponere fulmina.

4

Solvitur acris hiems grata vice veris et Favoni,
 trahuntque siccas machinae carinas,
 ac neque iam stabulis gaudet pecus aut arator igni,
 nec prata canis albicant pruinis.

40

A(a)BERA1Ψ
 26 gens] mens *Oudendorp* vetitum et *Dubanel* : -tum in *Bur-*
man 27 audax et hic et in 25 vix sanum] fallax N. *Heinsius*;
 furax *Palmer* 35 pinnis *ARQ*, quod amplius non curabo
 37 ardui (B)] -uum *ER*

iam Cytheraea choros ducit Venus imminente luna,
 iunctaeque Nymphis Gratiae decentes
 alerno terram quatunt pede, dum gravis Cycloppum
 Vulcanus ardens versat officinas.
 nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto
 aut flore terrae quem ferunt solutae;
 nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
 seu poscat agna sive malit haedo.
 pallida Mors aequo pulsat pede pauperum tabernas
 regumque turris. o beate Sesti,
 vitae summa brevis spem nos vetat inchoare longam;
 iam te premet nox fabulaeque Manes
 et domus exilis Plutonia; quo simul mearis,
 nec regna vini sortiere talis
 nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet inventus
 nunc omnis et mox virgines tepebunt.

5

Quis multa gracilis te puer in rosa
 perfusus liquidis urget odoribus
 grato, Pyrrha, sub antro?
 cui flavam religas comam,

20

A(a)BERA1Ψ
 4. 8 versat *Wade* (cf. *Sen. Phaedr.* 191)] visit *AERA1* *Sacerd.*
 GL 6, 544 : urit Ψ : urget *Scaliger* officinam *Sacerd.* 19 *Ly-*
 cidan vel sim. a R (B)] -am *cett.*

simplex munditiis? heu, quotiens fidem
 5 mutatosque deos flebit! ut aspera
 nigris aequora ventis
 emirabitur insolens,
 qui nunc te fruitor credulus aurea,
 10 qui semper vacuam, semper amabilem
 sperat, nescius aurae
 fallacis! miseri, quibus
 intemptata nites! me tabula sacer
 votiva paries indicat uvida
 15 suspendisse potenti
 vestimenta maris deo.

6

Scriberis Vario fortis et hostium
 victor Maeonii carminis alite,
 qua rem cumque ferox navibus aut equis
 miles te duce gesserit:
 5 nos, Agrippa, neque haec dicere nec gravem
 Pelidae stomachum cedere nescii
 nec cursus duplicis per mare Ulixei
 nec saevam Pelopis domum

A(a) BERALI^ψ

5. 6 ut *coni. Cunningham* : et *codd.* 8 ut mirabitur *coni. Bentley* : heu m- vir doctus *ap. Cunningham* 16 deo (P)] deae Zielinski
 6. 2 alite (P^ψ)] -ti Passerat 3 qua S (B) (v. Brink^ψ)] quam *codd. P*

conamur, tennes grandia, dum Pudor
 10 imbellisque lyrae Musa potens vetat
 laudes egregii Caesaris et tuas
 culpa deterere ingeni.
 quis Martem tunica tectum adamantina
 digne scripserit aut pulvere Troico
 15 nigrum Merionen aut ope Palladis
 Tydiden superis parem?
 nos convivia, nos proelia virginum
 sectis in iuvenes unguibus acutum
 cantamus, vacui sive quid urinum,
 20 non praeter solium leves.

7

Laudabunt alii claram Rhodon aut Myrienen
 aut Epheson bimarise Corinthi
 moenia vel Baccho Thebas vel Apolline Delphos
 insignis aut Thessala Tempe;
 5 sunt quibus unum opus est intractae Palladis urbem
 carmine perpetuo celebrare
 indeque decerptam fronti praeponere olivam;
 plurimum in Iunonis honorem

A(a) BERALI^ψ

- 13-16 *del. Peerlkamp, post 4 ponit Housman* 13 quis] qui
Housman; num hic? 18 sectis (P)] stric- Bentley 19 de inter-
punct. v. Brink^ψ
 7. 2 epheson φψ *metricorum* (GL 6) pars] -sum *cert. metri-*
corum pars maior 6-7 celebrare / indeque *Bouhiers* -re et /
 undique *codd.*

aprum dicet equis Argos ditisque Mycenas:
 me nec tam patiens Lacedaemon
 nec tam Larisae percussit campus opimae
 quam domus Albunae resonantis
 et praeceps Anio ac Tiburni Iucus et uda
 mobilibus pomaria rivis.
 albus ut obscuro deterget nubila caelo
 saepe Notus neque parturit imbris
 perpetuo, sic tu sapiens finire memento
 tristitiam vitaeque labores
 molli, Plance, mero, seu te fulgentia signis
 castra tenent seu densa tenebit
 20
 Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
 cum fugeret, tamen uda Lyaeo
 tempora populea fertur vinxisse corona,
 sic tristis affatus amicos:
 25
 'quo nos cumque feret melior Fortuna parente,
 ibimus, o socii comitesque.
 nil desperandum Teucro duce et auspice Teucro.
 certus enim promisit Apollo
 ambiguanam tellure nova Salamina futuram.
 o fortes peioraque passi
 mecum saepe viri, nunc vino pellite curas:
 cras ingens iterabimus aequor.'
 30

A(a) BERAΛY

9 dicit $\lambda\iota\delta\pi\alpha\phi$: dicit *cett.* P¹ (*Serv. codd.* A. 1, 24 et 11, 246
variant) 17 perpetuo $\Psi\lambda\iota$ (B) : -nos AER *Serv.* G. 1, 460 (*pro*
nom. sing. accipit Vollmer) 26 post ibimus *plene dist.* Bentley
 27 teucro (*alt.*) $\Psi\lambda\iota$: -ri *cett.* *ox* *Victorin.* GL 6, 115 :
 Phoebo Bentley auspice; Teucro (*vel -ri*) / certus Wade, alii
 31 curas (P¹) -am ER

Lydia, dic, per omnis
 te deos oro, Sybarin cur properes amando
 perdere? cur apricum
 deserit Campum patiens pulveris atque solis?
 5
 cur neque militaris
 inter aequalis equitat, Gallica nec lupatis
 temperat ora frenis?
 cur timet flavum Tiberim tangeret? cur olivum
 sanguine viperino
 cautius vitat neque iam livida gestat armis
 brachia, saepe disco,
 saepe trans finem iaculo nobilis expedito?
 quid laet, ut marinae
 filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Troiae
 funera, ne virilis
 cultus in caedem et Lycias proriperet cetervas?
 15

9

Vides ut alta stet nive candidum
 Soracte, nec iam sustineant onus
 silvae laborantes, geluque
 flumina consterint acuto?

A(a) BERAΛY

8. 2 te deos oro $\phi\psi\lambda\iota$ P¹ *Caes. Bass.* GL 6, 270, 5 *Fortunat.*
ibid. 300, 20 : hoc d- oro $\delta\pi$: hoc d- vere *cett.* *ox* *Caes. Bass.* l. c. v.
 14 *Fortunat.* l. c. v. 27 (*deca*) *Victorin.* GL 6, 87 (*cf.* 166.1) *Diomed.*
 GL 1, 508.520 *properas* π (*variant test.*) 4 deserit *Withof* :
 oderit *codd.* P 6 equitat $\delta\pi$ (B) : -ret *cett.* *ox* 7 temperat δ
 (B) : -ret *cett.*
 9. 4 *de interrog.* v. N-H.

dissolve frigus ligna super foco
 large reponens atque benignius
 deproime quadrimum Sabina,
 o Thaliarche, merum diota.

5

permitte divis cetera, qui simul
 stravere ventos aequore fervido
 deproeliantis, nec cupressi
 nec veteres agitantur orni.

10

quid sit futurum cras fuge quaerere et
 quem Fors dierum cumque dabit lucreo
 appone, nec dulcis amores
 sperne puer neque tu choreas,

15

donec virenti canities abest
 morosa. nunc et Campus et areae
 lenesque sub noctem susurri
 composita repetantur hora,

20

nunc et latentis proditor intimo
 gratus puellae risus ab angulo
 pignusque dereptum lacertis
 aut digito male pertinaci.

10

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
 qui feros cultus hominum recentum
 voce formasti catus et decorae
 more palaestrae,

te canam, magni Iovis et deorum
 nuntium curvaeque lyrae parentem,
 callidum quidquid placuit iocoso
 condere furto.

5

te, boves olim nisi reddidisses
 per dolum amotas, puerum minaci
 voce dum terret, viduus pharetra
 risit Apollo.

10

quin et Atridas duce te superbos
 Ilio dives Priamus relicto
 Thessalosque ignis et iniqua Troiae
 castra fefellit.

15

tu pias laetis animas reponis
 sedibus virgaque levem coerces
 aurea turbam, superis deorum
 gratus et imis.

20

11

Tu ne quaesieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi
 finem di dederint, Leuconoe, nec Babylonios
 temptaris numeros. ut melius, quidquid erit, pati,
 seu pluris hiemes seu tribuit Iuppiter ultimam,
 quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare
 Tyrrhenum! sapias, vina liques et spatio brevi
 spem longam reseces. dum loquimur, fugerit invida
 aetas. carpe diem, quam minimum credula postero.

5

A(a)BERA1Ψ

23 direptum δπλ1οx

A(a)BERA1Ψ

10. 15 Troiae (P) improbat Campbell. num circa?

16

O matre pulchra filia pulchrior,
quem crimonosius cumque voles modum
pones iambis, sive flamma
sive mari libet Hadriano.

5

non Dindymene, non adyris quatit
mentem sacerdotum incola Pythiis,
non Liber aequae, non acuta
sic geminant Corybantes aera,

tristes ut irae; quas neque Noricus
deterret ensis nec mare naufragum
nec saevus ignis nec tremendo
Iuppiter ipse ruens tumultu.

10

fertur Prometheus addere principi
limo coactam particulam undique,
desectam et insani leonis
vim stomacho appossuisse nostro.

15

irae Thyesten exitio gravi
stravere et altis urbibus ultimae
stetere causae cur perirent
funditus imprimeretque muris

20

hostile aratrum exercitus insolens.
compesce mentem; me quoque pectoris
temptravit in dulci iuventa
fervor et in celeris iambos

A(a) BERAIY

16. 6 Pythiis *Palmer* (*etiam* adyri (*Hemsterhuyss*) ... Pythii) :
-ius *codd.* 14 *coactam Bentley* : -ius *codd.* *ox*

misit furentem. nunc ego mitibus
mutare quaero tristia, dum mihi
fias recantatis amica
opprobriis animumque reddas.

25

17

Velox amoenum saepe Lucretilem
mutat Lycaeo Faunus et igneam
defendit aestatem capellis
usque meis pluviosque ventos.

impune tutum per nemus arbutos
quaerunt latentis et thyma deviae
olentis uxores mariti,
nec viridis metunt colubras

5

nec Martialis haediliae lupos,
utcumque dulci, Tyndari, fistula
valles et Usticae cubantis
levia personere saxa.

10

di me tuentur: dis pietas mea
et Musa cordi est: hic tibi copia
manabit ad plenum benigno
ruris honorum opulenta cornu.

15

A(a) BERAIY

17. 5 *totum S (B), fort. recte* 9 (*haediliae (P; cf. ox)*) -lia
AE 14 *hic π : hinc cett. P¹ ox*

12

Quem virum aut heroa Iyra vel acri
 tibia sumis celebrare, Clio?
 quem deum? cuius recinet iocosa
 nomen imago

5

aut in umbrosis Heliconis oris
 aut super Pindo gelidove in Haemo,
 unde vocalem temere insecutae

Orphea silvae,

arte materna rapidos morantem

fluminum lapsus celerisque ventos,

blandum et auritas fidibus canoris

ducere quercus?

10

quid prius dicam solitis Parentis
 laudibus, qui res hominum ac deorum,
 qui mare et terras variisque mundum
 temperat horis?

15

unde nil maius generatur ipso
 nec viget quidquam simile aut secundum.
 proximos illi tamen occupabit
 Pallas honores,

20

proelis audax; neque te silebo,
 Liber, et saevis inimica virgo
 beluis, nec te, metuende certa,
 Phoebe, sagitta.

A(a)BERAIΨ

12. 2 sumis (ox) (B)] sumes δφψλ1V 3 recinet (reti-)
 (Vox): -nit A var. δφψ 8 beivae G. Wolff: cervae Campbell
 11 blandum (P)] docum Serv. G. 1, 308 12 quercus (P)] cau-
 res Jortin 15 et a E R: ac ('quod e v. 14 irrepsit' L. Miller) A B
 corr. λ1: aut Ψ: om. B pr. terram Ψ 19 occupabit R. Ste-
 phanus (cf. Brink^a): -avit codd. (B) 21 proelis audax cum se-
 quentibus coniungunt nonnulli

25

dicam et Alciden puerosque Ledaec,
 hunc equis, illum superare pugnis
 nobilem; quorum simul alba nautis
 stella refulsit,

defluit saxis agratus umor,

concidunt venti fugiuntque nubes,

et minax, †quia† sic voluere, ponto

unda recumbit.

30

Romulum post hos prius an quietum
 Pompili regnum memorem an superbos
 Tarquini fascis, dubito, an †Catonis†
 nobile letum.

35

Regulum et Scauros animaeque magnae
 prodigum Paulum superante Poeno
 gratus insigni referam Camena
 Fabriciumque.

40

hunc et incomptis Curium capillis
 utilem bello tulit et Camillum
 saeva paupertas et avirus arto
 cum Iare fundus.

A(a)BERAIΨ

31 quia (VP] qui B: quod R (ξ): quom Kreuzler: ut Voll-
 mer sic di voluere edd. vetr. (B) sicut v- La Penna minaci
 (sic v-) Lenchantin, hand male 35 an Catonis (P' ox)] anne Curti
 Bentley' (alium regem desidero; fort. anne Tulli / flebile) 41 in-
 comptis (ox) Charis. GL 1, 104 Serv. A. 12, 100]] intonsis Quint. 9,
 3, 18; cf. sch. λφψ (Botschyver) non tondebatur propter severita-
 tem servandam (incomptis in lenim.) 43 saeva (ox)] sancta Bent-
 ley arto ed. Mediol. 1477 (B): apto codd. P

crescit oculo velut arbor aevo
fama Marcelli(s): micat inter omnis
Iulium sidus velut inter ignis
luna minores.

45

gentis humanae pater atque custos,
orte Saturno, tibi cura magni
Caesaris fati data; tu secundo
Caesare regnes.

50

ille, seu Parthos Latio imminenti
egerit iusto domitos triumpho
sive subiectos Orientis orae
Seras et Indos,

55

te minor laetum reget aequus orbem;
tu gravi curru quates Olympum,
tu parum castis inimica mittes
fulmina lucis.

60

13

Cum tu, Lydia, Telephi
cervicem roseam, cerea Telephi
laudas brachia, vae, meum
fervens difficili bile tumet iecur.

A(a)BERA]Y

46 Marcellis *Peerlkamp*; illi *codd. P* 55 *aurae Campbell*

57 laetum ABE ox: laetum RA]Y regit Y

13. 2 cerea (ox *Serv. B. 2, 53*] lactea *Casper GL 7, 98*

tum nec mens mihi nec color
certa sede manet, umor et in genas
furtum labitur, arguens
quam lentis penitus macerer ignibus.

5

uror, seu tibi candidos
turparunt umeros Immodicae mero
rixae sive puer furens
impresit memorem dente labris notam.

10

non, si me satis audias,
spes perpetuum dulcia barbare
laedentem oscula, quae Venus
quinta parte sui nectaris imbuir.

15

felices ter et amplius
quos Irrupta tenet copula nec malis
divulsus queringoniis
suprema citius solvet amor diei

20

14

O navis, referent in mare te novi
fluctus. o quid agis? forrifer occupa
portum. nonne vides ut
nudum remigio latus

et malus celeri saucius Africo
antemnaeque gemant ac sine funibus
vix durare carinae
possint imperiosius

5

A(a)BERA]Y

5 tum Y]A] : tunc *cett. ox* 6 manet B (B) (*cf. Brink^s, p. 33*):

-ent *cett.* 19 divulsus (divol-) (ox)] -sos *Muretus*

14. 2 flatus *Palmer*

namque me silva lupus in Sabina,
dum meam canto Lalagen et ultra
terrimum curis vagor expeditis,
fugit inermem;

10

quale portentum neque militaris
Daunias latis alit aesculetis
nec Iubae tellus generat, leonum
arida nutrit.

15

pone me pigeris ubi nulla campis
arbor aestiva recreatur aura,
quod latus mundi nebulae malusque
Iuppiter urget;

20

pone sub curru nimium propinqui
solis in terra domibus negata:
dulce ridentem Lalagen amabo,
dulce loquentem.

23

Vitas inuleo me similis, Chloe,
quaerenti pavidam montibus aviis
matrem non sine vano
aurarum et siluae metu.

A(a) BERNAΨ

11 expeditis (VP) -tus C (B), *fort. recte* 14 Daunias (P¹)-ia
πλP: -ia in *edd. uett.*

23. 1 vitas C *Comm. Cruq.*: -at *codd. P metrici*

nam seu mobilibus ve(p)ris inhorruit
ad ventum foliis seu virides rubum
dimovere lacertae,
et corde et genibus tremnit.

5

atqui non ego te tigris ut aspera
Gaetulusve leo frangere persequor:
tandem desine matrem
tempestiva sequi viro.

10

24

Quis desiderio sit pudor aut modus
tam cari capitis? praecipe Iugubris
cantus, Melpomene, cui liquidam pater
vocem cum cithara dedit.

5

ergo Quintilium perpetuus sopor
urget: cui Pudor et Iustitiae soror,
incorrupta Fides nudaque Veritas
quando ullum inveniet parem?

10

multis ille bonis flebilis occidit,
nulli flebilior quam tibi, Vergili.
tu frustra pius, heu, non ita credidum
poscis Quintilium deos.

A(a) BERNAΨ

5 vepris *Gogavinus* (B): veris *codd. VP* 6 ad ventum *Mure-*
tus: advenus *codd. VP*: ad venos *Keller*

24. 1-8 *tetrasticha inter se mutat Campbell, coll. Serm. 2, 5,*
101 sq. 6 et iustitia et *Waddel*

at vulgus infidum, ut meretrix, retro
 peritura cedit, diffugiunt cadis
 cum faece siccatis amici
 ferre iugum pariter dolosi.
 25
 serves iturum Caesarem in ultimos
 orbis Britannos et iuvenum recens
 examen Eois timendum
 partibus Oceanoque rubro.
 30
 heu heu, cicatricum et sceleris pudet
 fratrumque. quid nos dura refugimus
 aetas? quid intactum nefasti
 liquimus? unde manum iuventus
 35
 metu deorum continuit? quibus
 pepercit aris? o utinam nova
 incude diffingas retusum in
 Massagetis Arabasque ferrum!
 40

36

Et rure et fidibus iuvat
 placare et vituli sanguine debito
 custodes Numidae deos;
 qui nunc Hesperia sospes ab ultima

A(a)BERA1Y
 25 ut *Cunningham*: et *codd.* P^l 33 heu heu B π: heheu
 ψλ1: eheu δφ: heu AER V P^l 36 liquimus (P^lox)] ling-
 aBE 39 diffingas (P^l) def(f)-B λ1ψ (B): diffindas π

caris multa sodalibus,
 nullis plura tamen dividit oscula
 quam dulci Lamiae, memor
 actae non alio rege puertiae
 5
 mutataeque simul togae.
 Cressa ne careat pulchra dies nota,
 neu promptae modus amphorae
 neu morem in Saliun sit requies pedum,
 10
 neu multi Damalis meri
 Bassum Threicia vincat amyotide,
 neu desint epulis rosae
 neu vivax apium neu breve lilium.
 15
 omnes in Damalin putris
 deponent oculos, nec Damalis novo
 divellerur adultero
 lascivis hederis ambitiosior.
 20

37

Nunc est bibendum, nunc pede libero
 pulsanda tellus, nunc Saliaribus
 ornare pulvinar deorum
 tempus erat dapibus, sodales.

A(a)BERA1Y
 36. 11 neu] nec R Y P^l 12 neu] neë A: nec R Y P^l
 13-14 *vix sana haec: v. N.-H. post 16 transp. Peertkamp*
 13 neu (P^l)] nec A pr. Y 14 *anne Bassam?* 15 neë A; nec
 R 17 damalin Y: -im *cett. (de R n. l.)*
 37. 3 ornare (P^lox)] ornasse U *senier*

- antehac nefas depromere Caecubum
 cellis aviis, dum Capitolio
 regina t'dementist' ruinas
 funus et imperio parabat
 contaminato cum grege turpium,
 morbo virorum, quidlibet impotens
 sperare fortunae dulci
 ebria. sed minuit furorem
 vix una sospes navis ab ignibus
 mentemque lymphatam Mareotico
 redegit in veros timores
 Caesar ab Italia volantem
 remis adurgens, accipiter velut
 mollis columbas aut leporem citus
 venator in campis nivalis
 Haemoniae, daret ut catenis
 fatale monstrum; quae generosius
 perire quaerens nec muliebriter
 expavit ense nec latentis
 classe cita reparavit oras,
 ausa et iacentem visere regiam
 vultu sereno, fortis et asperas
 tractare serpentis, ut atrum
 corpore combiberet venenum,

- deliberata morte ferocior,
 saevis Liburnis scilicet invidens
 privata deduci superbo
 non humilis mulier triumpho.
 38
 Persicos odi, puer, apparatus.
 displicent nexae philyra coronae;
 mitte sectari, rosa quo locorum
 sera moretur.
 simplici myrto nihil allabores
 sedulus curo. neque te ministrum
 dedecet myrtus neque me sub arcta
 vite bibentem.

A(a)BERALIY

- 7 demētis (oxy)] -ter *Palmer* : demens et *Campbell* : fort. de-
 mens, heu (*vel* vae *vel* iam) 9 *distixi* (cf. *Brink*⁵, p. 17 et *Iuv.*
 4.3 solaque libidine fortes/deliciae) 18 citus] canis *Wyngear-*
den : catus *Palmer* 24 reparavit* (p¹ P[?]) penetr- *Bentley*
 25 iacentem (oxy)] ta- S (B) : vacantem *Campbell* 28 pectore S

A(a)BERALIY

- 30 parvis *Campbell*
 38. 6 cura (*imper.*) *Bentley*

omnes eodem cogimur, omnium
versatur urna serius oculus
sors exitura et nos in aeternum
exsilium impositura cumbae.

25

4

Ne sit ancillae tibi amor pudori,
Xantha Phoecei; prius insolentem
serva Briseis niveo colore
movit Achillem,

5

movit Aiacem Telamone natum
forma captivae dominum Tecmessae,
arsit Atrides medio in triumpho
virgine rapta,

10

barbarae postquam cecidere turmae
Thessalo victore et ademptus Hector
tradidit fessis leviora tolli
Pergama Grais.

15

nescias an te generum beati
Phyllidis flavae decorent parentes;
regnum certe genus et Penatis
maeret iniquos.
crede non illam tibi de scelestis
plebe dilectam, neque sic fidelem,
sic lucro aversam potuisse nasci
matre pudenda.

20

A(a)BERΛIΨ

4. 18 dilectam (V)] del- a ER 19 iucrum vel -ra Palmer,
metri causa

brachia et vultum teretesque suras
integer laudo; fuge suspicari
cuius octavum trepidavit aetas
claudere lustrum.

5

Nondum subacta ferre iugum valet
cervice, nondum munia comparis
aequare nec tauri ruentis
in Venerem tolerare pondus.

5

circa virentis est animus tuae
campos iuvencae, nunc fluvii gravem
solantis aestum, nunc in udo
ludere cum vitulis salico

praegestitentis. tolle cupidinem
immitis uvae. iam tibi lividos
distinguet autumnus racemos
purpureo variis colore,

10

iam te sequetur; currit enim ferox
aetas et illi quos tibi dempserit
apponet annos. iam proterva
fronte petet Lalage maritum,

15

dilecta quantum non Pholoe fugax,
non Chloris, albo sic umero nitens
ut pura nocturno renidet
luna mari, Cnidiusve Gyges;

20

A(a)BERΛIΨ

5. 13 currit (P') (B)] curret RΨΛI fugax Cruquius
14-15 quos ... annos (P)] quot (vel quod ... annus) Bentley
17 ferox Cruquius

quem si puellarum insereres choro,
 mire sagacis falleret hospites
 discrimen obscurum solutus
 crinibus ambiguoque vultu.

6

Septimi, Gadis adiure mecum et
 Cantabrum indoctum iuga ferre nostra et
 barbaras Syrtis, ubi Maura semper
 aestuat unda,

5

Tibur Argeo positum colono
 sit meae sedes utinam senectae,
 sit modus lasso maris et viarum
 militiaeque.

10

unde si Parcae prohibent iniquae,
 dulce pellitis ovibus Galaesii
 flumen et regnata petam Laconi
 rura Phalantho.

15

ille terrarum mihi praeter omnis
 angulus ridet, ubi non Hymetto
 mella decedunt viridique certat
 baca Venafro,

20

ver ubi longum tepidasque praebet
 Iuppiter brumae et amicus Aulon
 fertili Baccho minimum Falernis
 invidet uvivis.

A(a)BERALIY

6. 7 modus (P)] domus *Peertkamp* 18 amicus (P^h): -ctus
 N. *Heinsius* : apricus *Bentley* : amatius *Campbell* 19 fertili (P^h)
 -lis φ ψ λ I *Serv.* A. 3. 553 (B)

ille te mecum locus et beatae
 postulant arces; ibi tu calentem
 debita sparges lacrima favillam
 vatis amici.

7

O saepe mecum tempus in ultimum
 deduce Bruto militiae duce,
 quis te redonavit Quiritem
 dis patriis Italoque caelo,

5

Pompei, meorum prime sodalium?
 cum quo morantem saepe diem mero
 fregi coronatus nitentis
 malobathro Syrio capillos.

10

tecum Philippus et celerem fugam
 sensi relicta non bene parnula,
 cum fracta virtus et minaces
 turpe solum teigere mento.

15

sed me per hostis Mercurius celer
 denso paventem susruit aere;
 te rursus in bellum resorbens
 unda fretis tulit aestuosis.

20

ergo obligatam redde Iovi dapem
 longaque fessum militia latus
 depone sub lauru mea, nec
 parce cadis tibi destinatis.

A(a)BERALIY

7. 5 pompeii B *inscr.* R P *ad* 15 : -pi ABEA. ox : -pili R y¹

oblivioso levia Massico
 ciboria exple, funde capacitibus
 unguenta de conchis. quis udo
 depererare apio coronas
 curarve myrto? quem Venus arbirrum
 dicet bibendi? non ego sanius
 bacchabor Edonis. recepto
 dulce mihi furere est amico.

25

8

Ulla si iuris tibi perierati
 poena, Barine, nocuisset unquam,
 dente si nigro fieres vel albo
 turpior ungui,

5

crederem; sed tu, simul obligasti
 perfidum votis caput, entescisc
 pulchrior multo iuvenumque prodis
 publica cura.

10

expedit maris cineres opertos
 fallere et toto tacturna noctis
 signa cum caelo gelidaque divos
 morte carentis.

ridet hoc, inquam, Venus ipsa, rident
 simplices Nymphae ferus et Cupido,
 semper ardentis acuens sagittas
 cote cruenta.

15

A(a)BERAΛIΨ

8. 1 perierati BR P' (cf. *Diomed. codl. AM GL 1, 524*): peie-
 ceth. ox barin(a)e (P' ox) (B)] va- AB var. E P ox 3 albo Usener
 (cf. 3, 27, 18sq.): uno codd.: unco Horke!l

adde quod pubes tibi crescit omnis,
 servitus t crescit nova, nec priores
 impiae tectum dominae relinquunt
 saepe minati.
 te suis matres metuunt iuvenis,
 te senes parci miseraeque nuper
 virgines nuptae, tua ne retardet
 aura maritos.

20

9

Non semper imbres nubibus hispidos
 manant in agros aut mare Caspium
 vexant inaequales procellae
 usque, nec Armeniis in oris,

5

amicæ Valgi, stat glacies iners
 mensis per omnis aut Aquilonibus
 querqueta Gargari laborant
 et foliis viduantur orni:

tu semper urges flebilibus modis
 Mysten ademptum, nec tibi Vespero
 surgente decedunt amores
 nec rapidum fugiente solenn.

10

A(a)BERAΛIΨ

18 crescit] ut sit *Lehrs (melius quae sit, ut moment N.-H.)*: *alii*
alia 23-24 retardet aura (P *Serv. A. 6, 204*): -et cura C (B):
 -ent ora *Schrader*

9. 1 hispidos (P) *vix sanum*] *Histricos nescio quis*: *anne Hi-*
stricis? nubibus sine epitheto flaccere monet Campbell

at non ter aevo functus amabilem
ploravit omnis Antiochum senex
annos, nec impubem parentes
Troilon aut Phrygiae sorores
15
flevere semper. desine mollium
tandem querelarum et potius nova
cantemus Augusti tropaea
Caesaris et rigidum Niphaten
20
Medumque flumen genibus additum
victis minores volvere vertices
intraque praescriptum Gelonos
exiguus equitare campis.

10

Rectius vives, Licini, neque altum
semper urgendo neque, dum procellas
cautus horrescis, nimium premendo
litus iniquum.
5
auream quisquis mediocritatem
diligit, tutus caret obsolei
sordibus tecti, caret invidenda
sobrius aula.
saevius ventis agitur ingens
pinus et celsae graviore casu
10
decidunt turres feruntque summos
fulgura montis.

A(a)BERALI Ψ

10. 6 diligit tutus, caret Bentley 9 saevius ed. Rothomag.
1701, comi. Burman sen., legisse vid. Fronto 209 N et Isid. Syn. 2,
89 : saepius codd. P^l

sperat infestis, metuit secundis
alteram sortem bene praeparatum
pectus. informis hiemes reducit
Iuppiter, idem
15
summovet. non, si male nunc, et olim
sic erit. quondam cithara tacentem
susctat Musam neque semper arcum
tendit Apollo.
20
rebus angustis animosus atque
fortis apparet; sapienter idem
contrahes vento nimium secundo
turgida vela.

11

Quid bellicosus Cantaber et Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet Hadria
divisus obiecto, remittas
quaerere, nec trepidus in usum
5
poscentis aevi pauca; fugit retro
levis iuventas et decor, arida
pellente lascivos amores
canitae facilemque somnum.
non semper idem floribus est honor
vernīs, neque uno luna rubens nitet
vultu. quid aeternis minorum
10
consiliis animum fatigas?

A(a)BERALI Ψ

18 cithar(a)e Ψ
11. 2 quinti a E Ψ A I ox : -re B (cf. P) : quincti A R

- illum et parentis crediderim sui
fregisse cervicem et penetrata
sparsisse nocturno cruore
hospitis; ille venena Colcha
- et quidquid usquam concipitur nefas
tractavit, agro qui statuit meo
te, triste lignum, te, caducum
in domini caput immerentis.
- quid quisque vitet numquam homini satis
cautum est in horas. navita Bosphorum
† Poenus † perhorrescit neque ultra
caeca timet aliunde fata;
- miles sagittas et celerem fugam
Parthi, catenas Parthus et Italum
robur: sed improvisa leti
vis rapuit rapietque gentis.
- quam paene furvae regna Proserpinae
et iudicantem vidimus Aeacum
sedesque discretas piorum et
Aeolis fidibus querentem
- Sappho puellis de popularibus,
et te sonantem plenius aureo,
Alcaee, plectro dura navis,
dura fugae mala, dura belli!

A(a) BERAΛΨ (= zπφψ)

- 15 Poenus (P)] Thynnus *Lachmann* (cf. *Brink*^b, p. 28 n. 5) : *alii*
alia 16 *timere Lachmann* (cf. *Brink*^b) 17 *celerem (ox)] re-*
ducem coni. Bentley 23 *discretas zφψλλ* (cf. P) (B) : *discriptas*
A B : *descriptas E R π P^l*

- utrumque sacro digna silentio
mirantur umbrae dicere, sed magis
pugnas et exactos tyrannos
densum umeris bibit aure vulgus.
- quid mirum, ubi illis carminibus stupens
demitit atras belua centiceps
auris et intortit capillis
Eumenidum recreantur angues?
- quin et Prometheus et Pelopis parens
dulci laborem decipitur sono,
nec curat Orion leones
aut timidos agitare Lynceas.
- Eheu fugaces, Postume, Postume,
labuntur anni, nec pietas moram
rugas et instanti senectae
afferret indomitaeque morti,
- non si trecentis quotquot eunt dies,
amice, places illacrimabilem
Plutona tauris, qui ter amplum
Geryonen Tiryonque tristi
compescit unda, scilicet omnibus
quicumque terrae munere vescimur
enaviganda, sive reges
sive inopes erimus coloni.

A(a) BERAΛΨ (= zπφψ)

- 32 (h)umeris (P) *vix sanum]* avida *coni. Bentley* : *alacri (et ore)*
Campbell 38 labore[m A B Ψ P^l (B) : -rum E Λ I V ox
14. 1 eheu (*test. normalia*) heuhen *test. alia* : heu P^l 5 tre-
cenis zπλ : *tricc- celt. V* 8 *geryonem A E Λ I zψ ox*

frustra cruento Marte carebimus
fractisque rauci fluctibus Hadriae,
frustra per autumnos nocentem
corporibus metuemus Austrum:

15

visendus ater flumine languido
Cocytos errans et Danaï genus
infame damnatusque longi
Sisyphus Aeolides laboris.

20

linguenda tellus et domus et placens
uxor, neque harum quas colis arborum
te praeter inuisas cupressos
ulla breuem dominum sequetur.

25

absument heres Caecuba dignior
servata centum clavibus et mero
tinget pavimentum superbo,
pontificum potiore cens.

15

Iam pauca aratro iugera regiae
moles relinquent, undique latius
extenta visentur Lucino
stagna lacu, platannusque caelebs
evincet ulmos; tum violaria et
myrtus et omnis copia narium
spargent oliveti odorem
fertilibus domino priori,

5

A(a) BERΛIΨ (= zπφψ)

27 superbo (V P)] -bum S *Lambinus* : -bus S *Barth* : -bis
*Lynford*15. 7 *fort. sparger; v. Brink, p. 33*

tum spissa ramis laura fervidos
excludet ictus. non ita Romuli
praescriptum et intonsi Caronis
auspicis veterumque norma.

10

probatum illis census erat brevis,
commune magnum: nulla decempedis
metata privatis opacam
porticus excipiebat Arcton,

15

nec fortuitum spernere caespitem
leges sinebant, oppida publico
sumptu iubentes et deorum
templa novo decorare saxo.

20

16

Otium divos rogar in patenti
prensus Aegaeo, simul atra nubes
condidit lunam neque certa fulgent
sidera nautis,

5

otium bello furiosa Thrace,
otium Medi pharetra decori,
Grosphē, non gemmis neque purpura ve-
nale neque auro.

non enim gazae neque consularis
summovet lictor miseros tumultus
mentis et curas laqueata circum
tectata volantis.

10

A(a) BERΛIΨ (= zπφψ)

13 probatus *coni. N-H* : priva- *codd. P'* 20 *hinc usque ad*
19,4 *def. 1*

iam Daedaleo notior Icaro
visam gementis litora Bosphori
Syrtsique Gaetulas canorus
ales Hyperboreosque campos.

15

me Colchus et qui dissimulat metum
Marsae cohortis Dacus et ultimi
noscent Geloni, me † peritus †
discet Hiber Rhodanique potior.

20

absint inani funere neminae
luctusque turpes et querimoniae;
compescce clamorem ac sepulcri
mitte supervacuus honores.

CARMINUM

LIBER TERTIUS

1

Odi profanum vulgus et arceo.
favete linguis: carmina non prius
audita Musarum sacerdos
virginibus puerisque canto.

5

regum timendorum in proprios greges,
reges in ipsos imperium est Iovis,
clari Giganteo triumpho
cuncta supercilio moventis.

10

est ut viro vir latius ordinet
arbusta sulcis, hic generosior
descendat in Campum petitor,
moribus hic meliorque fama

contendat, illi turba clientium
sit maior: aequa lege Necessitas
sortitur insignis et imos;

15

omne capax movet urna nomen.
destrictus ensis cui super impia
cervice pendet, non Siculae dapes
dulcem elaborabunt saporem,
non avium cytharaeque cantus

20

A(a)BERA]Ψ

13 notior (P¹) octor. EΨ: tutior *coni.* Bentley, *alii alia*
19 peritus *vix samini*] revictus *Cornelissen*: politus *Campbell*, *Pal-*
mer: *anne remotus*?

A(a)BERA]Ψ

1. 20 avium] *fidium Cornelissen*

somnum reducent: somnus agrestium
 lenis virorum non humilis domos
 fastidit umbrosamque ripam,
 non Zephyris agitata tempe.
 desiderantem quod satis est neque
 tumultuosum sollicitat mare
 nec saevus Arcturi cadentis
 impetus aut orientis Haedi,
 non verberatae grandine vineae
 fundusque mendax; arbore nunc aquas
 culpante, nunc torrentia agros
 sidera, nunc hiemes iniquas.
 contracta pisces aequora sentiunt
 iactis in altum molibus; huc frequens
 caementa demittit redemptor.
 tum famuli dominusque terrae
 fastidiosus, sed Timor et Minae
 scandunt eodem quo dominus; neque
 decedit aerata triremi et
 post equitem sedet atra Cura.
 quod si dolentem nec Phrygius lapis
 nec purpurarum Sidone clarior
 delent usus nec Falerna
 vitis Achaemeniumque costum,

A(a)BERALIY

36 tum famuli* scripsi, *distinctione nova*: cum famulis *codd.*
 39 et δ (ξ) π: *om. cett. P¹* 40 postque *coni. Bentley* 42 Si-
 done *Nisbet, LCM 5 (1980), 151 sq.*: sidere *codd. (P)* 44 que
 (P¹) *ve Bentley*

cur invidendis postibus et novo
 sublime ritu molar atrium?
 cur valle permutem Sabina
 divitias operosiores?
 2
 Angustam famicet pauperiem pati
 robustus acri militia puer
 condiscat et Parthos ferocis
 vexet eques metuentus hasta
 vitamque sub divo et trepidis agat
 in rebus. illum ex moenibus hosticis
 matrona bellantis tyranni
 prospiciens et adulta virgo
 suspiret, eheu, ne rudis agminum
 sponsus lacescat regius asperum
 tactu leonem, quem cruenta
 per medias rapit ira caedes.
 dulce et decorum est pro patria mori.
 mors et fugacem persequitur virum,
 nec parcat imbellis inventae
 poplitibus timidove tergo.
 Virtus repulsae nescia sordidae
 intaminatis fulget honoribus,
 nec sumit aut ponti securis
 arbitrio popularis aurae.

A(a)BERALIY

2. 1 amice (V^P *metrici*) -ci *codd. inscr. ox. (B)*: *anne et aequae*
 (*sc. acri militia aequae et condiscat pauperiem pati et Parthos vexet;*
cf. TLL 1, 143, 21) ? 16 ve AB (B): que *cett.* 17-3, 72 *deest*
 B 18 *interminatis Wade*

- fecunda culpa saecula nuptias
 primum inquinavere et genus et domos;
 hoc fonte derivata labes
 in patriam populunq[ue] fluxit. 20
- motus doceri gaudet Ionicos
 innupta virgo et fingitur artibus
 iam nunc et incestos amores
 de tenero meditatur ungui;
 25
- mox iuniores quaerit adulteros
 inter mariti vina, neque eligit
 cui donet impermissa raptim
 gaudia luminibus remotis,
 30
- sed iussa coram non sine conscio
 surgit marito, seu vocat insitor
 seu navis Hispanae magister,
 dedecorum pretiosus emptor.
- non his inventus orta parentibus
 infecti aequor sanguine Punico,
 Pyrrhunque et ingentem cecidit
 Antiochum Hannibalenq[ue] dirum,
 35
- sed rusticorum mascula militum
 proles, Sabellis docta lignonibus
 versare glebas et severae
 matris ad arbitrium recisos
 40

A(a)BERALIY

19 labes *Peerkamp* (cf. *Sil.* 14, 596 serpere labes) : clades *codd.*
 Pl (cf. *P* turpes, inquit, coitus feminarum) : tabes *Palmer* 20 in-
 que patres populunq[ue] *Bentley*, *verror ne recte* 22 innupta
scripsi (cf. 2, 8, 23) : matura *codd.* : Romana *Lehrs* (Latina ad
traditum propius accedere) artibus *yl* (cf. *P* 'artibus' le-
 gendum) 25. 26. 30 quaeret ... eliget (-git *P*) ... surget *Camp-*
bell 36 dirum (*Quint.* 8, 2, 9)] durum $\varphi\psi\sigma\chi$

- portare fustis, sol ubi montium
 mutaret umbras et iuga demeret
 bobus fatigatis, amicum
 tempus agens abeunte curru.
 45
- damnosa quid non imminuit dies?
 aetas parentum peior avis tulit
 nos nequiores, mox daturos
 progeniem vitiosiore[m].
- 7
- Quid fles, Asterie, quem tibi candidi
 primo restituent vere Favonii
 Thyra merce beatum,
 constantis iuvenem fide,
 5
- Gygen? ille Notis actus ad Oricum
 post insanā Caprae sidera frigidas
 noctes non sine multis
 insomnis lacrimis agit.
- 10
- atqui sollicitae nuntius hospita[e],
 suspirare Chloen et miseram tuis
 dicens ignibus uri,
 temptat mille vafer modis.
- 15
- ut Proetum mulier perfida credulum
 falsis impulerit criminibus nimis
 castro Bellerophonae
 maturare necem refert;

A(a)BERALIY

43 bobus (*Prisc.* GL 2, 357)] bubus ARπ
 7. 4 fide π(?) S : -ei *cett.* *Victorin.* GL 6, 176

- narrat paene datum Pelea T artaro
Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens,
et peccare docentis
fallax historias movet,
20
- frustra. nam scopulis surdior Icaro
voces audit adhuc integer. at tibi
ne vicinus Enipeus
plus iusto placeat cave,
25
- quamvis non alius flectere equum sciens
aeque conspicitur gramine Martio,
nec quisquam citus aequo
Tusco denarat alveo.
- prima nocte domnum claude neque in vias
sub cantu querulae despice tibiae,
et te saepe vocanti
duram difficultis mane.
30
- 8
- Martiis caelebs quid agam Kalendis,
quid velint flores et acerra turis
plena miraris positusque carbo in
caespite vivo,

A(a)BERALIY

- 20 fallax (P^h) pellax *coni. Bentley* movet φψ1 (B) monet
cett. P^h 22 audit| Iudit A : om. Y 30 cantu (P^h) -um R δ π
ante ras.
8. 3 in *om.* ABAL

- docte sermones utriusque linguae?
voveram dulcis epulas et album
Libero caprum prope funeratus
arboris icru.
5
- hic dies anno redeunte festus
corticem adstrictum pice dimovebit
amphorae funnum bibere instruitae
consule Tullio.
10
- sume, Maecenas, cyathos amici
sospitis centum et vigiles lucernas
perfer in lucern: procul omnis esto
clamor et ira.
15
- mitre civilis super urbe curas:
occidit Daci Cotisonis agmen,
Medus infestus sibi luctuosis
disidet armis,
20
- servit Hispanae vetus hostis orae,
Cantaber, sera domitus catena,
iam Scythae laxo meditantur arcu
cedere campis.
- neglegens ne qua populus laboret
parce privatus nimium cavere et
dona praesentis cape laetus horae,
linque severa.
25

A(a)BERALIY

- 5 sermones R *Donat. Ter. Emn. 478* : -nis *cett. V(?) P* 19 in-
festis (P^h) ... luctuosus S N. *Heinsius (cf. Bentley)* 25 neglegens
(necl- R : neglig- Bar *corr.*) (P) ne cliens *Edwards* 26 parte
Bonfinius privatus (P) *iocose, opinor; privatus (i. e. singulis civi-*
bus) temptaveram et *del. Bentley* 27 rape δ φ ψ horae et S
Bentley (cf. Leo, Plaut. Forsch. p. 358) 28 ac lingue A

9

'Donec gratus eram tibi
nec quisquam potior brachia candidae
cervici iuvenis dabat,
Persarum vigui rege beator.'

5

'donec non alia magis
arsisti neque erat Lydia post Chloen,
multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Iliā.'

10

'me nunc Thressa Chloë regit,
dulcis docta modos et citharae sciens,
pro qua non metuum mori,
si parcent animae fata superstiti.'

'me torret face mutua

Thurini Calais filius Ornyti,

pro quo bis patiar mori

si parcent puero fata superstiti.'

15

'quid si prisca redit Venus
diductosque iugo cogit aeneo,
si flava excutitur Chloë
relectoque patet ianna Lydiae?'

20

'quamquam sidere pulchrior
ille est, tu levior cortice et improbo
iracundior Hadria,
tecum vivere amem, tecum obeam libens.'

A(a)BERΛIΨ

9. 5 ala (V P^l)] -am l 20 relecto* iam *Peerlkamp* : -tae
codd. 21 quamquam (P^l)] quamvis Ψ clarior P^l (cf. ad 3, 1,
42)

10

Extremum Tanain si biberes, Lyce,
saevo nupta viro, me tamen asperas
porrectum ante foris obicere incolis
plorares Aquilonibus.

5

audis quo strepitu ianna, quo nensus
inter pulchra satum tecta remugiat
ventus, et postas ut glaciēt nives
puro numine Iuppiter?

ingratam Veneri pone superbiam,
ne currente retro funis eat rota.
non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhennus genuit parens.

10

o quamvis neque te munera nec preces
nec tinctus viola pallor amantium
nec vir Pietia paellae saucius
curvat, supplicibus tuis

15

parcas, nec rigida mollior aesculo
nec Mauris animum mitior anguibus.
non hoc semper erit liminis aut aquae
caelestis patiens Iattu.

20

A(a)BERΛIΨ

10. 1 biberes (*Victorin. GL 6, 174*)] -ris ABI P^lP ad 4, 13, 1
Serv. GL 4, 470 3 porrectum (P^l) (cf. *Epod. 10, 22; Serm. 2, 3,*
112)] proi- *Bentley* 7 sentis *Bentley* 8 puro (P)] duro *Bent-*
ley 18 animum (P) (B)] -mo EΛIox : -mi *Palmer*

12

Miserarum est neque amori dare Iudum neque dulci
mala vino lavere, aut examinari metuentis
patruae verbera linguae.

tibi qualem Cythereae puer ales, tibi telas
operosaeque Minervae studium aufert, Neobule,
Liparaei nitor Hebrî,

simul unctos Tiberinis umeros lavit in undis,
eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno
neque segni pede victus,

catus idem per apertum fugientis agitato
grege cervos iaculari et celer arto lattantem
fruticeto excipere aprum.

13

O fons Bandusiae, splendidior vitro,
dulci digne mero non sine floribus,
cras donaberis haedo,
cui frons turgida cornibus

primis et Venerem et proelia destinat,
frustra: nam gelidos inficiet tibi
rubro sanguine rivus
lascivi suboles gregis.

te flagrantis atrox hora Caniculae
nescit tangere, tu frigus amabile
fessis vomere tauris
praebes et pecori vago.

A(a)BERAIV

12. 11 et om. ABΛIδ arto R ΨΛIV(B) : alto ABE

fies nobilium tu quoque fontium,
me dicente cavis impositam illicem
saxis, unde loquaces
lymphae desiliunt tuae.

14

Herculis ritu modo dictus, o plebs,
morte venalem petisse laurum
Caesar Hispana repetit Penatis
victor ab ora.

unico gaudens mulier marito
prodeat iustis operata sacris,
et soror clari ductis et decoratae
supplice vitra

virginum matres iuvenumque nuper
sospitum. vos, o pueri et puellae
non virum expertae, male (i) nominatis
parcite verbis.

hic dies vere mihi festus atras
exiget curas; ego nec tumultum
nec mori per vim metum tenente
Caesare terras.

A(a)BERAIV

13. 16 lymphae (P'oxy)]ny-vel sim. Ψ P

14. 6 iustis (P'oxy)]cas- Bentley sacris ABΛIπφ var. (B) :
divis ER δφψπ var. λ var. P : votis Palmer 7 cari R Ψ P'
11 non virum Bentley : iam v- codd. OX : coniugi Delz, MH 30
(1973), 53 sq. expertes Cunningham, Delz male inominatis
Bentley : male n- ABRAIV P'oxy : male o- EV P(ξ) : ab ino- Delz
(cf. Liv. 25.25.6) 14 exiget B : -git π Prisc. GL 3, 189 : eximet
celt. (de R n. l.)

prudens futuri temporis exitum
 caliginosa nocte premit deus
 riderque si mortalis ultra
 fas trepidat. quod adest memento
 componere aequus; cetera fluminis
 ritu feruntur, nunc medio alveo
 cum pace delabentis Etruscum
 in mare, nunc lapides adesos
 stirpisque raptas et pecus et domos
 volventis una non sine montium
 clamore vicinaeque silvae,
 cum fera diluvies quietos
 irriat amnis. ille potens sui
 laetusque deget, cui licet in diem
 dixisse 'vixi. cras vel atra
 nube pollum, Pater, occupato
 vel sole puro: non tamen irritum
 quodcumque retro est efficit, neque
 diffinget infectumque reddet
 quod fugiens semel hora vexit.'
 Fortuna saevo laeta negotio et
 ludum insolentem ludere peritax
 transmutat incertos honores,
 nunc mihi, nunc alii benigna.
 laudo manentem; si celeris quatit
 pennas, resigno quae dedit et mea
 virtute me involvo probamque
 pauperiem sine dote quaero.

A(a) BERL 1 Ψ 34 alveo (P' ox) aequore Ψ

non est meum, si mugiat Africa
 malus procellis, ad miseris preces
 decurrere et votis pacisci
 ne Tyriae Cypriaeque merces
 addant avaro divitias mari.
 tunc me biremis praesidio scaphae
 tutum per Aegaeos tumultus
 aura ferat geminumque Pollux.

30

Exegi monumentum aere perennius
 regali que situ pyramidum altius,
 quod non imber edax, non Aquilo impotens
 possit diruere aut innumerabilis
 annorum series et fuga temporum.
 non omnis moriar multaque pars mei
 vitabit Libitinam. usque ego postera
 crescam laude recens, dum Capitolium
 scandet cum tacita virgine pontifex.
 dicar, qua violens obstreperit Aufidus
 et qua pauper aquae Daunus agrestium
 regnavit populorum, ex humili potens
 princeps Aeolium carmen ad Italos
 deduxisse modos. sume superbiam
 quaesitam meritis et mihi Delphica
 lauro cinge volens, Melpomene, comam.

A(a) BERL 1 Ψ 60 syriae δ P' 62 tunc (P) tum Ψ 64 ferat S (B) : feret
codd.

30. 7 vitavit AB

Deliae tutela deae fugacis
lyncae et cervos cohibentis arcu,
Lesbium servate pedem meique
pollicis ictum,
rite Latonae puerum canentes,
rite crescentem face Noctilucae,
prosperam frugum celeremque pronos
volvere mensis.
40
nupta iam dices 'ego dis amicum,
saeculo festas referente luces,
reddidi carmen, docilis modorum
vatis Horati.'

7

Diffugere nives, redeunt iam gramina campis
arboribusque comae;
mutat terra vices et decrecentia ripas
flumina praetereunt.

Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet
ducere nuda choros.
immortalia ne speres, monet annus et almuum
quae rapit hora diem.

frigora mitescunt Zephyris, ver proterit aestas
interitura, simul
pomifer autumnus fruges effuderit; et mox
bruma recurrit iners.

10

A (a) BCR Δ 1 Ψ

damna tamen celeres reparant caelestia Iunae:
nos ubi decidimus
quo pius Aeneas, quo Tullus dives et Ancus,
pulvis et umbra sumus.
15
quis scit an adiciant hodiernae crastina summae
tempora di superi?
cuncta manus avidas fugient heredis, amico
quae dederis animo.
20
cum semel occideris et de te splendida Minos
fecerit arbitria,
non, Torquate, genus, non te facundia, non te
restituet pietas.
infernis neque enim tenebris Diana pudicum
liberat Hippolytum,
nec Lethaea valet Theseus abrumperre caro
vincula Pirithoo.
25

8

Donarem pateras grataque commodus,
Censorine, meis aera sodalibus,
donarem tripodas, praemia fortium
Graiorum, neque tu pessima numerum

A (a) BCR Δ 1 Ψ

7. 15 pius (P¹) pater $\delta\pi V$ tullus dives (P¹) d-t-vel sim.
 Ψ 17-20 a nonnullis sine causa suspecti 17 summae (P) vi-
tae $\delta\pi V$ 19 avidi coni. Bentley 21 def. C splendide*
Hartmann 28 pirithoo R λ corr. π corr. $\phi\psi P$: per-cetr. (va-
riant $\phi\chi$)

8. carmen damnat Lehrs 1 crassaque Campbell

dicenda Musis proelia; non ferrox
Hector vel acer Deiphobus gravis
excepit ictus pro pudicis
coniugibus puerisque primus.

25

vixere fortes ante Agamemnona
multi; sed omnes illacrimabiles
urgentur ignotique longa
nocte, carent quia vate sacro.

30

paulum sepulchrae distat inertiæ
celata virtus. non ego te meis
chartis inornatum silebo
totve tuos patriar labores

impune, Lolli, carpere lividas
obliviones. est animus tibi

35

rerumque prudens et secundis
temporibus dubisque rectus,
vindex avarae fraudis et abstiniens
ducentis ad se cuncta pecunia
consulque non unius anni
sed quotiens bonus atque fidus

40

iudex honestum praetulit utili,
reiecit alto dona nocentium
vultu, per obstantis catervas
explicuit sua victor arma.

45

non possidentem multa vocaveris
recte beatum; rectius occupat
nomen beati, qui deorum
muneribus sapienter uti

A (a) BRλIψ

31 silebo (B)] -eri R ψ 35 que om. A B λ I 39-44 locus
perdifficilis, ut ait Bentley; quattuor versus post 38 excidisse suspi-
cor 41 utili (P)] -li et Aldus (B)

duramque callet pauperiem pati
peiusque leto flagitium timet,
non ille pro caris amicis
aut patria timidus perire.

50

10

O crudelis adhuc et Veneris muneribus potens,
insperata tuae cum veniet t'plumat superbiae
et quae nunc umeris involitant deciderint comae,
nunc et qui color est puniceae flore prior rosae
mutatus, Ligurine, in faciem verterit hispidam,
dices 'heu', quotiens te in speculo videris alterum,
'quae mens est hodie, cur eadem non puero fuit,
vel cur his animis incolumes non redeunt genae?'

5

11

Est mihi nonnum superantis annum
plenus Albani cadus, est in horto,
Phylli, nectendis apium coronis,
est hederæ vis

5

multa, qua criminis religata fulges;
ridet argento domus; ara castis
vincta verbenis avet immolato
spargier agno.

A (a) BRλIψ

52 perire R ψ V : -ibit A B λ I

10. 2 pluma (P)] bruma (quod adulescentiae vel virili aetati
male convenit) Bentley : ruga Markland : poena Withof : plaga La-
winski : multa Housman 5 ligurine S (B) : -num codd. 6 in
speculo (cf. ox) (B)] sp- R ψ

- cuncta festinat manus, huc et illuc
 cursitant mixtae pueris puellae;
 sordidum flammae trepidant rotantes
 vertice funnum. 10
- ut tamen noris quibus advoceris
 gaudiis, Idus tibi sunt agendae,
 qui dies menssem Veneris marinae
 findit Aprilem, 15
- iure sollemnis mihi sanctorque
 paene natali proprio, quod ex hac
 luce Maecenas meus affluentis
 ordinat annos. 20
- Telephum, quem tu petis, occupavit
 non tuae sortis iuvenem puella
 dives et lasciva tenetque grata
 compe de victum. 25
- terret ambustus Phaethon avaras
 spes et exemplum grave praebet ales
 Pegasus terrenum equitem gravatus
 Bellerophon ten, 30
- semper ut te digna sequare et ultra
 quam licet sperare nefas putando
 disparem vites, age iam, meorum
 finis amorum
- (non enim posthac alia calebo
 femina), condisce modos amanda
 voce quos reddas; minuentur atrae
 carmine curae. 35

A (a) BRΔIΨ

11. 11-12, 21 *deest* R 11 trepidant (P' (-diant) *oxy*) crepi-
 tant *comt. Bentley* 24 vincium (P) vic- A B Δ I π *pr.* 28 Belle-
 rophonten *Bentley* (cf. *Housman*, *Cl. pap.* 829) -tem *codd.*

- 12
- Iam veris comites, quae mare temperant,
 impellunt animae lintea Thraciae;
 iam nec prata rigent nec fluvii strepunt
 hiberna nive turgidi. 5
- nidum ponit Iryn flebiliter gemens
 infelix avis, heu, Cecropiae domus
 aeternum opprobrium, quod male barbaras
 regum est ultra libidine.
- dicunt in tenero gramine pinguinum
 custodes ovium carmina fistula
 delectante deum cui pecus et nigri
 colles Arcadiae placent. 10
- adduxere sitim tempora, Vergili;
 sed pressum Calibus ducere Liberrum
 si gestis, iuvenum nobilium cliens,
 nardo vina merebere. 15
- nardi parvus onyx eliciet cadum
 qui nunc Sulpiciis accubat horreis,
 spes donare novas largus amaraque
 curarum eluere efficac. 20
- ad quae si properas gaudia, cum tua
 velox merce veni; non ego te meis
 immunem meditor tingere poculis,
 plena dives ut in domo.

A (a) BΔIΨ

12. 6 heu *Campbell*: et *codd.* P' 11 delectante(m) Ψ:
 -ntque *cett.* nigri (P' *oxy*) -rae S (B) 16 merebere (P' *oxy*) -beris
 Ψ 22 *redit* R

Quid dedicatum poscit	C. 1, 31	Solvitur acris hiems	... C. 1, 4
Quid fles, Asterie	... C. 3, 7	Sunt quibus in satira	... S. 2, 1
Quid immerentis			
hospites	... Epo. 6	Te maris et terrae	... C. 1, 28
Quid tibi visa Chios	... Epi. 1, 11	Troiani belli	... Epi. 1, 2
Quid tibi vis, mulier	... Epo. 12	Tu ne quae sis	... C. 1, 11
Qui fit, Maecenas	... S. 1, 1	Tyrthena regum	... C. 3, 29
Quinque dies tibi	... Epi. 1, 7		
Quis desiderio	... C. 1, 24	Ulla si iuris	... C. 2, 8
Quis multa gracilis	... C. 1, 5	Unde et quo Catus	... S. 2, 4
Quo me, Bacche	... C. 3, 25	Urbis amatorem	... Epi. 1, 10
Quo, quo scelesti ruitis	... Epo. 7	Ut Nasidieni	... S. 2, 8
		Ut proficiscentem	... Epi. 1, 13
Rectus vives, Licini	... C. 2, 10	Uxor pauperis Ibyci	... C. 3, 15
Rogare longo	... Epo. 8		
Scriberis Vario	... C. 1, 6	Velox amoenum	... C. 1, 17
Septimij, Gadis	... C. 2, 6	Vides, ut alta	... C. 1, 9
Septimius, Claudi	... Epi. 1, 9	Vile potabis	... C. 1, 20
Si bene te novi	... Epi. 1, 18	Vilice silvarum	... Epi. 1, 14
Sic raro scribis	... S. 2, 3	Vitas inuleo	... C. 1, 23
Sic te diva potens	... C. 1, 3	Vixi, puellis	... C. 3, 26
Si potes Archiacis	... Epi. 1, 5	Vertunnum	
		Ianumque	... Epi. 1, 20

CONSPECTUS METRORUM¹

SYSTEMATA CARMINUM

I (Asclepiadeum primum)

— — — — — U — — — — — U — — — — — U

versus Asclepiadeus κατά στίχων

(C. 1, 1; 3, 30; 4, 8.)

II (Asclepiadeum alterum)

— — — — — U — — — — — U — — — — — U
 — — — — — U — — — — — U — — — — — U
 — — — — — U — — — — — U — — — — — U
 — — — — — U — — — — — U

tres Asclepiadeos excipit Glyconus

C. 1, 6. 15. 24. 33; 2, 12; 3, 10; 16; 4, 5. 12.

III (Asclepiadeum tertium)

— — — — — U — — — — — U — — — — — U
 — — — — — U — — — — — U — — — — — U
 — — — — — U — — — — — U
 — — — — — U — — — — — U

duos Asclepiadeos secuntur Phereratus et Glyconus, hi

συνάφια ἰunci praeter: 1, 23, 3, 7

(C. 1, 5. 14. 21. 23; 3, 7. 13; 4, 13.)

¹ Haec post Klingnerium ex editione Vollmeriana deprompsimus.

IV (Asclepiadeum quartum)

- - - - - U - - U
 - - - - - U U - || - U U - U U
 - - - - - U U - U U
 - - - - - U U - || - U U - U U

Glyconem bis sequitur Asclepiadeus

C. 1, 3, 13, 19, 36; 3, 9, 15, 19, 24, 25, 28; 4, 1, 3

disticha non iunguntur synhaphia, tamen ausus est poeta synaloephen: 4, 1, 35 decoro | inter.

V (Asclepiadeum quintum)

- - - - - U U - || - U U - || - U U - U U

versus Asclepiadeus maior κατά στρίγων

C. 1, 11, 18; 4, 10.

VI (Sapphicum)

- U - - - - || U U - U - U
 - U - - - - || U U - U - U
 - U - - - - || U U - U - U
 - U U - U - U

tres versus Sapphicos sequitur Adonius

synhaphiam fere affectavit poeta: non hiatur ante Adonium

nisi in -m: 1, 2, 47; 22, 15; in longam syllabam: 1, 12, 7,

31; inter Sapphicos semper in longam syllabam: 1, 2, 6,

41; 12, 6, 25; 25, 18; 30, 6; 2, 2, 6; 4, 6; 3, 11, 29, 50;

nusquam in quarto libro neque in carmine saeculari. syn-

aloepha iunguntur Sapphici: 2, 2, 18; 16, 34; 4, 2, 22;

synaloepha ante Adonium: 4, 2, 23; C. s. 47; idem voca-

bulum pergit in Adonium: 1, 2, 19 u-xorius; 25, 11 inter-

lunia; 2, 16, 7 venales; 3, 27, 59. nota praep. 'in' in fine

terti Sapphici: 3, 8, 3; 4, 6, 11

C. 1, 2, 10, 12, 20, 22, 25, 30, 32, 38; 2, 2, 4, 6, 8, 10, 16;

3, 8, 11, 14, 18, 20, 22, 27; 4, 2, 6, 11; C. s.

VII (Sapphicum maius)

- U - - - - | U U - || - U U - U - -
 - U - - - - | U U - || - U U - U - U
 - U - - - - | U U - || - U U - U - U

Aristophanium sequitur Sapphicus maior q. d.

hiatus solum post v. 1, 8, 3

C. 1, 8.

VIII (Alcaicum)

U - U - - - || - U U - U U
 U - U - - - || - U U - U U
 U - U - - - | U - U - U - U
 - U U - U U - U - U

duos Alcaicos hendecasyllabos sequitur enneasyllabus, claudii decasyllabus.

nota: 3, 4, 41 consilium; 3, 6, 6 principium

caesura deest 1, 37, 14; 4, 14, 17

synhaphiae non operam dedit poeta, tamen inter tertium et

quartum versum admisit synaloephen: 2, 3, 27; 3, 29, 35;

[cf. 3, 26, 7 con. Bentlei]. neque creber hiatus (1, 9, 7 ante

o exclamationem; 1, 9, 14; 17, 6, 13, 25; 31, 5; 35, 9, 38;

37, 11; 2, 9, 3; 13, 7, 11, 21, 26; 14, 3; 19, 31; 3, 2, 17; 5,

10, 11, 46; 4, 15, 10)

C. 1, 9, 16, 17, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 37; 2, 1, 3, 5, 7, 9,

11, 13, 14, 15, 17, 19, 20; 3, 1-6, 17, 21, 23, 26, 29; 4, 4,

- 9, 14, 15.

IX (Archilochium primum)

- U U - U U - || U U - U U - U U - U
 - U U - U U - U U - U
 - U U - U U - || U U - U U - U U - U
 - U U - U U - U U - U

hexameter cum tetrametro dactylico catalecto.

hiatus post hexametrum: 1, 7, 25, 29; 28, 17, 23

C. 1, 7, 28; cf. Epo. 12.

X (Archilochium alterum)

— U U — U U — || U U — U U — U U — U
 — U U — U U
 — U U — U U — || U U — U U — U U — U
 — U U — U U

hexametrum bis sequitur hemiepes.
 disticha synhaphia iuncta

C(4, 7)

XI (Archilochium tertium)

— U U — U U — | U U — U U || — U — U —
 — — — U — U — || — U — U —
 — U U — U U — | U U — U U || — U — U —
 — — — U — U — || — U — U —

Archilochius et trimetrum iambicum catalectum.
 trimetri syllaba prima longa praeter: 1, 4, 2
 strophae synhaphia iunctae; hiatus in Nongis: 1, 4, 9
 C(1, 4)

XII (Hipponactium)

— U — U — U U
 U — U — U || — U — U — U
 — U — U — U U
 U — U — U || — U — U — U

dimetrum trochaicum catalectum cum trimetro iambico cata-

lecto.

in trimetro soluta arsis secunda: 2, 18, 34 púeris
 trimetri prima syllaba brevis praeter: 2, 18, 6 et 34
 disticha non iuncta synhaphia; hiatus post dimetrum: 2, 18, 5
 C. 2, 18.

XIII ionicum

quattuor decametra synhaphia continua
 C. 3, 12.

EPODI

I
 U — U — U || — U — U — U — U
 U — U — U — U U

trimetrum iambicum cum dimetro.

synhaphia nulla

Epo. 1–10.

II

U — U — U || — U — U — U — U
 — U — U — U || U — U — U — U — U

trimetrum iambicum cum elegiamb.

Epo. 11.

III

— U U — U U — U U — U U — U U —
 — U U — U U — U U — U U —

hexameter cum tetrametro dactylico catalecto.

disticha synhaphia iuncta

Epo. 12.

IV

— U U — U U — U U — U U — U U — U
 U — U — U — U || — U U — U U —

hexametrum sequitur iambelegus.

Epo. 13.

V

— U U — U U — U U — U U — U U — U
 — U — U — U —

hexametrum sequitur dimetrum iambicum.

Epo. 14. 15.

VI

— U U — U U — U U — U U — U U — U
 U — U — U || — U — U — U —

hexametrum sequitur senarius purus.

Epo. 16.

VII

U — U — U || — U — U — U — U —

trimetra iambica κατά στρίγγον

Epo. 17.

133060

Q. HORATI FLACCI

CARMINA

RECENSUIT

FREDERICUS KLINGNER

Handwritten notes:
R. I. 1
R. II 1
R. III 1
R. IV 1
R. V 1
R. VI 1
R. VII 1
R. VIII 1
R. IX 1
R. X 1
R. XI 1
R. XII 1
R. XIII 1
R. XIV 1
R. XV 1
R. XVI 1
R. XVII 1
R. XVIII 1
R. XIX 1
R. XX 1
R. XXI 1
R. XXII 1
R. XXIII 1
R. XXIV 1
R. XXV 1
R. XXVI 1
R. XXVII 1
R. XXVIII 1
R. XXIX 1
R. XXX 1

BE

LIPSIÆ IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI MCMXXXIX

PRAEFATIO

In Horatiana memoria recensenda non id mihi sumpsit, ut aut ignotis exemplaribus conquirendis aut notis ab integro excutiendis retractarem opus laboriosum Alberti Keller et Alfredi Holder, qui primi vasta mole congesta effecerunt, ut indicari posset, quid esset antiquitus traditum. erunt fortasse — nam unius hominis vita atque industria vix sufficiant — qui infinitum illum laborem aliquando suscipiant: mihi satis erit, si hominum in comparandis subsidiis diligentissimorum ¹⁾ copia fretus, adsumptis praeter K, quem Vollmer adhibuit, tantummodo partibus Vaticani R adhuc neglectis et Ottoboniano²⁾, id aliqua ex parte explevisse videbor, quod illi inchoatum reliquerunt, qui medio saeculo proximo Ritscheli doctrina instructi id egerunt, ut singulorum fere generum ac velut familiarum capita ab antiquissimis temporibus repeterent, omnium autem unum archetypum saeculo vel primo exeunte vel postea scriptum sibi fingerent, tamquam nihil interesset in tradendis veteribus poetis inter usum antiquorum Romanorum et aevi Carolini studia aut inter septimum et nonum saeculum. archetypi vero lectiones quasi calculi ratione ita dinoscere conati sunt, ut e tribus in quas libros distribuerant classibus duarum fere consensum sequerentur. praeterea unam classem (a r D E M cum cognatis), quam ut reliquis praestantem primam esse

1) eius rei experimentum feci in Vaticano R, cuius cum imagines contulissim, admodum pauci illorum errores ac plerique leves tollendi erant. sane difficile est manus librariorum dinoscere, ac ne nunc quidem res omnibus numeris absoluta est, praesertim cum ipsum codicem non examinaverim. sed satis esse confido demonstrare, quid primum in codice fuerit, quid postea correctum vel adiectum sit. nam quicumque in Vaticano R conficiendo occupati erant, e congestis generum Y et Q copis sua sumpserunt, ut infra explicabitur.

2) v. infra p. XII. imagines adhibui etiam Mellicensis M.

voluerunt, in Lyricis ad secundam (ABCK cum cognatis), in dactylicis ad tertiam (FNO π cum cognatis) propius accedere recte intellexerunt, quibus id rationibus fieret, non demonstraverunt. ita factum est, ut etiam quae recte invenerunt, scilicet erroribus obscurata, aliis atque diversis erroribus atque oblivione obtegerentur. exstitit Fridericus Vollmer, qui Friderici Leonis disciplina usus doctoris sui vel potius Udabrics de Wllamowitz reperta ad Horatianam memoriam explicandam adhibere cupiens intricatas illas rationes Kelleri ad miram simplicitatem revocavit. unius enim codicis antiqui eiusque variis lectionibus et commentariis Porphyriionis instructi, cum saeculo nono studia litterarum diu omissa per Galliam et Germaniam repeterentur, duo apographa facta esse contendit; unde memoriam Horatianam omnem ducei nec tantum ipsa carmina, sed etiam commentarios veteres. atque ex altero illius archetypi apographo eos libros descendere quos Keller classibus primae et secundae attribuerat, cum illa expositione quae quasi Aeronis vulgabatur, ex altero classem tertiam cum commento quod sub Porphyriionis nomine fertur. in antiquo autem illo exemplari cum vero Porphyrione multifariam interpolato Horatium, qualis a Valerio Probo editus erat, connectum fuisse, paucis erroribus hic illic adpersis. haec si vera essent, iam in re critica facienda singulis locis adnotandum erat, quid in utroque apographo fuisset: ea ratione archetypus ac fere editio Probi restitui videbatur. sed ut Probam omnittam, qui quid in edendo Horatio effecerit prorsus ignoratur, in codicibus digendis parum caute ille egit. velut Vaticanum R, librum cum primis cura grammaticorum dignum, quem partim ad primam, partim ad tertiam classem pertinere Keller et Holder docuerant, ratione non demonstrata suo arbitrio ad alterum apographon, quod hoc signo $\text{\textcircled{D}}$ indicavit, totum rettulit, ita factum est, quoniam permultis erroribus librorum cognatorum ($\text{\textcircled{D}}$) R aut solus aut cum Parisino π abstinet, apographon ($\text{\textcircled{D}}$) alterius apographi, cuius hoc est signum $\text{\textcircled{D}}$, persimile esse videretur ideoque credi posset ex uno codice antiquo omnem memoriam Horatianam provenisse. ex his apparuit, quam lubricam quaestionem Vollmer in dubio reliquerit. alia nec minus periculosa est de ea quam primam classem esse Keller voluerat. quam cum Vollmer in carminibus

Lyricis a secunda non seunctam esse intellexisset, etiam in dactylicis eiusdem generis esse iussit. atqui iam Keller I² LXXXII demonstraverat in sermionibus et epistulis primam classem tertiae similem esse. ac profecto in adnotationibus Vollmeri codices a DE saepissime quasi praevariari videntur. atque contaminatos eos esse ipsum adgnosuisse opinor. sed quid attinet generatim libros comprehendere, si maior pars generis prioris saepissime ratione non intellecta existendum est? nonne apparet virum de Horatio bene meritum hic quoque contempta Kelleri et Holderi diligentia quaestionem sane perobscuram invidicantem reliquisse? nam quae de interpretum commentariis protulit, ea haud scio an nemini probaverit.

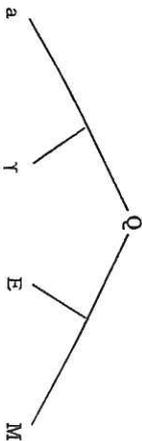
post Vollmerum de memoria Horatiana sententiam tulerunt cum alii tum P. Lejay (Mélanges Chatelain, Parisiis 1910, 59; in editione Sermonum, Par. 1911 praef. CXII), F. Villeneuve (in edit. Horati, Par. 1927—34, vol. I, LII), M. Lenchantin (Athenaeum 1937, 129). qui de duobus nostrorum codicum fontibus antiquis¹⁾ recte iudicaverunt atque adgnosverunt Vaticanum R textum e duobus generibus commixtum habere. neque vero res videtur satis firmis rationibus probata esse. praeterea Villeneuve et Lenchantin, ubi viderunt multos codices varie contaminatos esse, quaerere desierunt, quibus modis genera et familiae inter se cohaerent; Lenchantin ne referre quidem censuit. sed tamen interest, utrum prima quam Keller vocat classis aetatis Romanae sit an medii aevi. denique molesta est indigesta turba codicum modo huic, modo illi lectionum generi suffragantium atque in ipsa inconstantia quasdam rationes requirimus.

erat igitur disceptandum, primum quanam ratio inter classem primam Kelleri et reliquas duas intercederet, tum quo perthneret R, denique quot et qualia exemplaria antiqua nostris codicibus subesse viderentur, praeterea num Porphyrio et scholia a Kellero edita cum operum Horatianorum

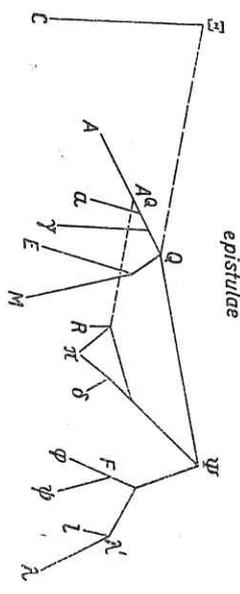
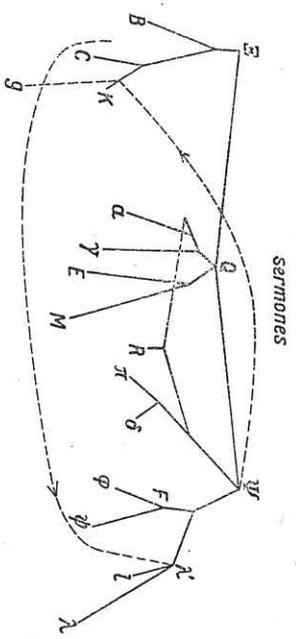
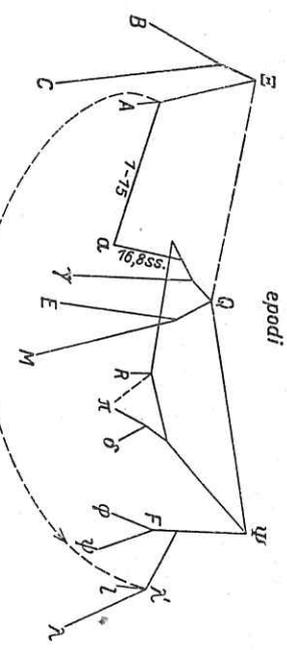
¹⁾ quod Lenchantin l. c. 166 adn. 1; 172 opinatur in Hermiae vol. 70 (1935) 249 ss. 361 ss. Kelleri rationem triplicem me revocasse, vehementer errat. ego vero id ipsum per singula opera Horatiana demonstravi, classem primam¹⁾ medio aevo e duabus recensitionibus antiquis mixtam et compositam esse.

memoria cohaerent. atque apparuit duos quasi rivulos memoriae Horatianae ex antiquis saeculis ad aevi Carolini studia renovata deductos esse per codices duos. uterque codex non solum sua menda scripturae, verum quandam recensionem praebuit, i. e. verba locis dubiis e varietate lectionum qualis aetate Romana legentibus praesto erat, cum iudicio electa, suam denique titulorum formam atque suum librorum ordinem, vitia illa communia, quorum numerus non ita magnus est, etsi certissimis rationibus ad unam editionem referri non possunt, quoniam antiquis temporibus proprietates editionum collatis exemplaribus inter se permittari et variis modis commisceri poterant, tamen veri similitudinem est ex uno fonte fluxisse. genera \mathfrak{E} et \mathfrak{V} — sic enim ea signanda esse censeo, ne numeris Kelleri et Vollmeri perturbis — iam aetate Porphyrionis inter se discreta fuisse existimandum est. \mathfrak{V} certe, quod tertium esse Keller volebat, Vollmer (\mathfrak{D}), eius qua Porphyrio usus est memoriae Horatianae admodum similis est; \mathfrak{E} , quod secundo loco Keller habuit, cum expositione vetere quam Keller edidit (\mathfrak{A}) saepius consentit. cui autem generi Keller et Holder principem locum attribuerunt — nos id littera Q significamus — id non eodem modo atque \mathfrak{V} et \mathfrak{E} antiquitus traditum est, sed e recensionibus \mathfrak{V} et \mathfrak{E} commixtum atque varie temperatum. nam cum genera \mathfrak{E} et \mathfrak{V} constanter inter se opponantur et utrumque satis magna copia priorum lectionum aut bonarum aut memorabilium insignis sit, Q incertum modo \mathfrak{E} modo \mathfrak{V} sequitur neque quicquam habet quod non aut in \mathfrak{E} aut in \mathfrak{V} sit, exceptis levissimis erroribus et paucis locis, ubi Q solum ex integrioribus libris generis \mathfrak{E} vel \mathfrak{V} verum conservasse verisimile est. praeterea — id quod in tanta corruptelarum penuria ad inveniendam veram rationem gravissimum erat — eorum titulos generis \mathfrak{V} manifestum est in eo exemplari unde genus Q originem ducit, cum titulis \mathfrak{E} plerumque coniunctos fuisse. examinatis igitur et ipsis verbis carminum et titulis apparet quomodo Q confectum sit. praesto erant liber generis \mathfrak{E} libris ABC adsimilis atque hic illic paulo melior et item liber generis \mathfrak{V} admodum bonus. in ordinandis operibus Horatianis is qui Q composuit \mathfrak{V} quasi ducem secutus est, ut hic sit ordo: carmina, ars poetica, epodi, carmen saeculare, epistulae, sermones. in carminibus

scribendis exemplar generis \mathfrak{E} praetulit, ut tamen paucis locis, ubi \mathfrak{E} corruptum erat, \mathfrak{V} contulisse videatur. tum in arte poetica, epodis (carmine saeculari), epistulis — hoc enim ordine sequuntur — utrumque genus diligenter adhibuit, ita tamen, ut corruptelas quidem plures generis \mathfrak{V} admitteret. quod factum esse existimaverim ita, ut, quoad fieri posset, ad \mathfrak{V} sese applicaret. hanc sententiam in epistulis et in arte poetica ipsa adnotandi ratione significavi. quodsi quis contra disputaverit in Q lectionum generis \mathfrak{E} , si verarum quoque rationem habeamus, etiam maiorem inveniri numerum, equidem non nimis acriter repugnabo. poteram sane in illis libris ita adnotare, ut Q partim ad \mathfrak{E} , partim ad \mathfrak{V} pertinere videatur. sed hoc tamen respondeo in investigandis codicum cognationibus potiore esse rationem corruptelarum. in fine operum, i. e. in sermonibus, neutri generi addictus utriusque lectiones prudenter expendit saepissimeque verum recepit; ubi dubitabat, utramque lectionem legentibus examinandam proposuit. ita factum est, ut inter dum pars librorum generis Q cum \mathfrak{E} consentiat, pars cum \mathfrak{V} . id ubi et quibus temporibus factum sit difficile est dictu. saeculo certe nono exeunte vel decimo ineunte, qua aetate Ambrosianus a scriptis esse videtur, genus Q iam in duas species diductum erat:

praeterea saeculo nono medio aut paulo ante, cum R scribatur, Q iam exstabat (v. p. VIII). antiquis autem Romanorum temporibus recensionem Q confectam esse propterea negaverim, quod nihil fere proprium praebet et in ipsis titulis plerumque formam casu mancam corruptamque generum \mathfrak{E} et \mathfrak{V} reddit, qualis in libris manuscriptorum eorum generum exstat. quod factum esse consentaneum est ita, ut non aliqua exemplaria antiqua generum \mathfrak{E} et \mathfrak{V} , sed ipsa archetypa unde nostri libri generum \mathfrak{E} et \mathfrak{V} deducti sunt aut eorum apographa adhiberentur. id vero Romanorum aetate, cum magna copia librorum exstaret, accidisse quis credat? relinquuntur saeculi 9 pars

ex his quae exposui sequitur officium recensendi in eo versari, ut cognoscatur, quid fuerit in Ξ et Ψ , praeterea, quoad fieri potest, in Φ *Ppl.* σ Λ Γ V v c . quid verum sit, nec numero neque auctoritate testium diiudicari potest: expendendae sunt lectiones singulae.

haec cum scripta essent, beneficio virorum quos infra laudabo comperi eam partem Vaticani R, quam Keller et deinceps omnes spreverant (f. 125^v lln. 7b — f. 143;

s. 2, 1, 16 *poteras* — s. 2, 8, 95) — quam ego partem littera \mathfrak{R} significabo — eodem saeculo ex eodem atque reliquas exemplari deductam videri; praeterea Ottonboniani 1660 unum quaternionem, quo continentur s. 2, 5, 30 — s. 2, 8, 95, ipsum quoque saec. 9 confectum dignum esse, qui diligenter examinetur. contuli imagines lucis ope confectas atque haec fere inveni.

Vaticanium R qui scripsit, is librum extremum, sermonum dico secundum, versibus confectis quindecim et parte insequentis (*attamen et iustum*) inchoatum reliquit. continuaverunt opus spatio temporis non interiecto et ad finem perduxerunt alii per vices librarii, ita tamen, ut unus saepius ceteris succederet et sub finem solus relinquere, pulchritudine et quadam facilitate litterarum insignis. idem foliis 110 et 112 laceris (s. 1, 1, 114 — 2, 48. 1, 3, 28 — 83), quae quidem nunc exstant alienis locis codici inserta¹⁾, nova substituit²⁾. in eo negotio videtur veteribus illis foliis usus esse aut exemplari, unde illa descripta sunt (1, 1, 137 quis evixisse, 1, 2, 1 colegia, 3 tegilli, 30 fonice, 35 permollere, 47 omnis etc.), sed tamen habuisse, unde R corrigeret (1, 2, 10 haberi \mathfrak{R} : habere R): correctori vero manifestum est praeter R alia subsidia fuisse (1, 2, 34 iuves: iuvenes; 1, 2, 35 per-

1) Keller et deinceps ceteri unum tantum ex his duobus foliis veteribus (110) noverant, alterum (112) deesse opinati sunt.

2) idem iam inde a fol. 60^v nonnumquam pauca verba, quae spatium vacuis relictis ommissa erant, supplervit:

a. p. 50	fol. 60 ^v	Cethegis
" 94	" 61 ^r	delitigat ore
" 311	" 65 ^r	(pro)visam
epo. 16, 40	" 77 ^v	praeter et volate litora
epl. 1, 6, 65	" 86 ^v	si, Minnermus uti censet, sine amore iocisque
" 1, 7, 5-6	" 87 ^r	dum fies prima colorque / designatorem decorat licitoribus atris
" 1, 14, 39	" 92 ^r	glebas
" 1, 14, 40	" 92 ^r	diaria
" 1, 16, 9	" 93 ^r	et pruna
" 1, 16, 59	" 94 ^r	(clare) clare cum dixit Apollo
s. 1, 6, 27	" 119 ^r	(im)pedi crux

his locis primus ille librarius in verbis minus usitatis aut in obscura exemplaris scriptura haecisse atque doctorem expectavisse videtur, qui ommissa expleret.

mollere: permolere *p. corr.*.) in conficiendis ergo supplementis aliud exemplar adhiberi poterat. quodsi inde a s. 2, 1, 16 vetustior illa scriptura R nunquam exstitit — in media enim pagina atque in medio versu nova. Veteri succedit — apparet hanc partem *R* ex alio libro derivatam esse. is liber eius persimilis fuit, unde *R* deductus erat, ac nescio an ipsum exemplar codicis *R* fuerit. nam eodem modo atque *R* inter *Y* et *Q* fluctuat, praeterea eadem ratione quam in *R* invenimus, verba prius scripta modo ad *Q*, modo ad *Y* correcta sunt; unde cognoscitur in conficiendo et *R* et *R* eandem materiam e generibus *Y* et *Q* congestam adhibitam esse. huc accedit, quod, etsi rarius fit, *R* quoque interdum veterem scribendi morem praebet (2, 3, 265. 2, 7, 1 servos, 2, 6, 116 cavos, 2, 7, 44 voltu, 2, 3, 205 haerentis, 2, 3, 247 muris, 2, 6, 77 anhis, 2, 3, 243 Quincti etc.). quibus rebus demonstratur *R* ex eodem fonte vel ex eisdem fontibus derivatum aequè adhibendum esse atque *R*.

Ottobonianum generis *Y* ac familiae *FV* esse corruptelarum communione facile cognoscitur, neque esset, cur eius ratio haberetur, nisi multis locis essent, quae a *Y* differant. eandem corruptelae a *Y* alienae in *g* *Alz* *Q*, praeterea in quibusdam codicibus reperiri solent, qui in reliquis Horatii operibus merito contemnuntur, hic vero in tanta memoriae inopia, ubi praesertim generis *F* testes satis firmi deficient, digni sunt qui observentur: *mσxv*.

* s. 2, 5, 61 edel edam *Oh. v.* (ede *Oh. superscr.*)

* 2, 6 *til. egloga sexta Oh. v*

* 24 *urget* *urges Oh. φ² v²*

* 29 quid tibi vis] quid vis *Oh. λp. ras. v s*

* 32 mentiar] mentior *Oh. mσ*

* 50 compita] competa *Oh. gva. corr.*

* 108 verniliter] vernaliter *Oh. φp. ras. ψvar. λm xv*

* 2, 7 *til. egloga septima Oh.*

* 14 *Vertumnis cell.] Vortumnis Oh. v, sim. h q*

* 17 phinum] pinguam *aut sim. Oh. zvar. g mσ var. xv*

* 18 isdem] idem *Oh. rE E Fp. ras. Al corr. σv*

* 62 ambo] ambos *Oh. λ' R mσ xv*

* 77 privat] privet *aut sim. Oh. Fvar. lvar. Rzv*

* 96 peccas] pecces *Oh. vvar.*

* 110 furtiva ... strigili] furtivam ... strigilem *Oh. v*

1) in sermonibus ne z quidem a genere *F* omnino alienum esse nonnullis exemplis (velut 1, 5, 100) demonstratur.

* 2, 8 *til. egloga octava Oh. v*

* 22 quos] quas *Oh. gzmσv*

* 24 semel] simul *Oh. ψvar. λ' Qmσv*

* 30 porrexit] porreerat *Oh. zmσ xv*

* 52 inlotos] inlotos *ψvar. v illotos Oh.*

* 53 remittat] remittit *Oh. E corr. g mσ xϑi*

praeterea s. 2, 7, 19 verum vocabulum *ille* solis codd. *Oh. φ² var. xσvar. v* conservatum est, 2, 5, 78 *nequiere* in *Oh. Mσv*.

ex his exemplis cognoscitur Ottoboniano et ceteris quos supra enumeravi, quandam lectionum copiam inaequabili modo immixtam esse, Ottobonianum vero cum v ita coniunctum esse, ut raro separetur, interdum cum eo solo errores praebat; quos locos asterisco significavi.

eius memoriae, cuius vestigia in *Oh. v* et reliquis codd. modo enumeratis passim occurrunt, naturam et originem indagare difficile est. verisimile tamen non est eam a *Q* repetendam esse, neque enim omnino hi codd. *Oh. vgmσx* saepenumero cum *Q* errant nec fere in falsis cum *Q* consentiunt, quin aut *λϑi* aut *ψφ* accedat, quibus demonstratur eas lectiones non in *Q* ortas esse, sed iam in *F* aut in *Y* fuisse. praeterea est, ubi *Oh. vgmσx* aut pars eorum apertissime et a *Y* et a *Q* differant, quo in numero sunt fere illa exempla quae supra enumeravimus. quod nisi praeter *FYQ* quartum aliquod genus fingere volumus, relinquatur ut illa memoria e genere *F* ducta sit. denique constat in aliis partibus operum v et cognatum eius u, qui est multo nobilior, adspersis lectionibus generis *F* insignes esse (*K. H. 1², LXXXVI, Hermes 1935, 395s.*) atque in *g mσxλ'* multa vestigia eius generis inesse. ita fit ut Ottobonianus cum v et ceteris interdum utilis sit ad genus *F* restituendum. verum ne nimis exultes, in s. 2, 8, ubi *C* exstat, Ottobonianus cum aliis a *CY*, qui verum praebent, ter aberrat:

2, 8, 10 ut *CY Prisc.* ubi *ψ² var. ψ² 1Q Oh.*

24 semel *CY* simul *Qϑi* (?) *ψvar. λ¹ Oxon. Oh.*

30 porrexit *CY* porreerat *zmσ xv Oh.*

his locis sine dubio verba Ottoboniani ad *F* referremus, nisi impediremur testimonio *C*, quo altera pars adjuvatur. res perdifficilis est diiudicatu, praesertim cum observatio intra paucos versus versetur. non absurdum est suspicari *C* his

locis ad \mathcal{V} correctum esse, quam rationem magis probo s. 2, 8, 10, 24, ubi consensu $\Lambda 1 Q \mathfrak{B} 1$ lectio a C diversa generi \mathfrak{E} atque aevo admodum vetusto vindicatur. ac profecto sunt exempla, quibus probetur C non tam sincerum in memoria \mathfrak{E} propaganda, sed tamquam leviter adpersum esse lectionibus sive Q sive \mathcal{V} (Q: s. 1, 5, 67, 78; \mathcal{V} : a. p. 380, 345, 358, 371, 393 s. 2, 8, 40; $\mathcal{V}Q$: s. 1, 5, 47, 51), nec vero omnino negari potest uno aut altero loco, ubi Ottobonianus eum sociis a C \mathcal{V} aberrat, C verum generis \mathfrak{E} testimonium praebere posse, Ottobonianum eiusque cognatos, etsi eisdem originis sunt, degenerare potuisse, qua de ratione cogitari potest, ubi *Oh.* z m σ x v testimonio Q aut $\Lambda 1$ non adiuvantur (s. 2, 8, 30), utique in lubrico versabatur recensio in sermone libro altero, nisi quando generis \mathfrak{E} novi codices detegentur. interim noli in ea re certissimas ubique rationes requirere.

Ottobonianus praeter illa quae supra commemoravi his solus valde speciosa exhibet: 2, 7, 105 tu qui impunitior: qui tu impunitior *ceh.*; 2, 8, 1 Nasidieni qui: ut Nasidieni *ceh.*, ac ne forte ea credas vera esse, altero loco Persius 5, 130 testis est aetate Neroniana qui tu impunitior lectum esse, altero ut *Nasidieni iurvit te cena beati* Horatium scripsisse eo probatur, quod verba Fundani sic, ut *mibi nunquam in vita fuerit melius* (v. 3) nullo modo his respondere possunt: qui iurvit? etenim ut interrogans idem fere est ac *quam valde* (cf. ut valet? ut meministi nostri? epi. 1, 3, 12), qui idem ac *qua ratione* (cf. qui fit, Maecenas s. 1, 1, 1). equidem insignem dignitatem Ottoboniano propter illa propria attribuire nolum.

praeterea Vaticani lat. 3866 saec. II imagines examinavi concedente liberaliter M. Friedmann docta virgine, quam de eo codice uberius disserturam esse compereram. cognovi eum genus Q bene reddere atque in saturnis ar integritate atque iudicio saepe superare. quare nisi apparatus criticus iam typis mandatus fuisset, in altero saltem sermone libro illum ad Q restituendum adhibuissem. sed verebar plus iusto commutare; nec necessarium esse videbatur. nam fructus in Q restituendo ut uno alterove loco gratus, ita in uniuersum est exiguus, in \mathfrak{E} vero cognoscendo quasi nullus; qua quidem in re omnis quaestio versatur. atque quaecumque lectiones generi \mathfrak{E} in sermonibus vel certis rationibus

vel probabiliter vindicantur non adiuuante Q (cf. Hermes 1935, 392. 395 s.; praeterea s. 2, 3, 211), ex eis paucissimae in Vaticano 3866 reperuntur (1, 9, 50 mi om.; 2, 3, 283 quiddam; 2, 7, 48 incendit; 2, 7, 80 quid; 2, 8, 22 quas; 2, 8, 30 porrexerat); his addere licet 2, 8, 69 *nerio* prius scriptum; 2, 7, 17 *t pürgum* supra adpictum. has lectiones in Q olim fuisse arbitror, ubi ex generibus \mathfrak{E} et \mathcal{V} magnam copiam congestam esse constat. ac ne 2, 3, 303 quidem, ubi *manibus cum portat* non solum in gm σ^2 var. (*manibus portavit* $\mathfrak{B} 1$), sed etiam in Vat. 3866 legitur, ea verba a Q semper aliena fuisse existimo, praesertim cum in \mathfrak{H} s. *manibus* superscriptum sit. praeterea haec notabilia videntur: s. 2, 6, 108 vernalter (cum χ *Oh.*); 7, 5 furis (cum g var. $\mathfrak{B} 1$).

in varia lectione subscribenda neque illa ratio quam olim Keller, nuper Villeneuve adhibuit, ut codices singulos secundum ordinem litterarum enumerarem, neque rursus ea placuit, ut tantummodo genera \mathfrak{E} et \mathcal{V} aut cum his Q significarem, neque enim lector editoris opera onerandus neque ei iudicandi facultas adimenda est. mediam quandam viam Vollmer demonstravit, qui, quoad fieri potuit, genera singulis siglis comprehendit, ut tamen, quibus locis aliqui codices a suis generibus discrepant, alteri eos generi plerumque adscriberet. qua in re ratio saepe desideratur. nam quia, ubicumque genera inter se permixta sunt, Vollmer aut erravit aut quaerere desit, saepissime casu vel congregati vel dissociati esse codices videntur. ego in singulis paginis, ubi codices adhibendi enumerantur — sunt autem plures necessarii quam Vollmer voluit —, id curavi, ut etiam eorum librorum, in quibus textus mixtus est, ratio semper constaret. variarum lectionum testes ita at tuli, ut semper et generum ratio intellegatur et singulorum librorum suffragia dinoscantur, omissis levioribus mendis, quibus generis color non obscureretur. in eo negotio, qui codices sunt testes ordinarii suorum generum, eos siglis \mathfrak{E} vel \mathcal{V} comprehendere satis fuit, illos vero, qui quasi desultores hic illic ad hos ordinarios accedunt, insuper commemorare debui. velut siglo $\mathfrak{E}^{(acc. qrs)}$ comprehenduntur codices ABC, qui sunt testes ordinarii recensioneis \mathfrak{E} , praeterea genus Q, quod hic contra morem ad \mathfrak{E} accedit, et R, qui codex relicto suo genere \mathcal{V} ad Q sese adplicat. quodsi quis simplicitati parum

consultum esse censent, ipsam rem consideret, cui si vim facere voveberis, aut omnino omitenda est haec ratio generatim adnotandi aut in re nova inusitatum aliquid audendum. ne sic quidem errorem omnino exclusum esse fateor. nam si verae lectioni $\overline{\text{H}}$ ^(acc. Q) vel $\overline{\text{Y}}$ ^(acc. Q) vel simile aliquid adpictum est, etsi probabile est eum qui Q confecit verum ex eo genere hausisse ubi adhuc exstat, tamen fieri potest, ut incorruptam lectionem in codice deperdito alterius generis meliorem etiamtum invenerit. quod si accidit, raro certe factum esse existimes, si universam rationem codicum et generum consideres. simili modo interdum dubitari potest, utrum incorrupta verba Vaticani R vel etiam Parisini π exemplari generis Q debeantur an integriori codici generis $\overline{\text{Y}}$.

testimonia veterum scriptorum augere non studui. Porphyrius commentum (*Pph.*) et scholia a Kellero edita ($\overline{\text{O}}$ AV, $\overline{\text{O}}$ IV etc.) studiose perquisivi et ubicumque intellegitur quid lectum sit ab eis qui Horatium enarraverunt, testimonium attuli; qua in re a prioribus non satis factum esse videbatur.

in orthographia non id secutus sum, ut scripturam libris traditam ex lapidum titulis aevi Horatiani corrigere. res est parum explorata, quam ut veterum qui Horatium ediderunt grammaticorum auctoritatem spernas. qui quid novaverint aut rursus nimio vetustatis studio abrepti mutaverint sane ignoratur. verum quoniam e codicibus cognoscitur saeculo nono rem in eo fuisse, ut antiqua quaedam scribendi consuetudo paulatim evanesceret, si quid minus volgare contra usum librariorum servatum est, dignum est quod caute examinetur et, dum modo probabile sit, retineatur. id dum sequor, ne inaequalitatem quidem veritatum interdum admittere. velut -vom scribendum curavi, ubi vestigia eius scripturae in libris exstant: ubi desunt, -vum non mutavi. eadem de causa modo 'pulcher', modo 'pulcer' invenies, eademque ratio late patet. sunt tamen verba in quibus satis multis exemplis demonstratur quam formam Horatius aut certe ei qui eum ediderunt usurpaverint, ut 'volgus, volt, voltus', in his non dubitavi discrepantia ad normam corrigere. formas non assimilatas (improbis, adsignare etc.) praetuli, contra librorum auctoritatem non restitui.

res orthographicas animo perpendi, in apparatu critico congerendo plerumque praetermissi. quas qui examinare voluerit, in editione maiore Kelleri et Holderi et in ea inveniet quam nuper Villeneuve confecit.

in carminibus ubi dubium erat, volueritne Horatius strophas quaternorum versuum componere necne, eam fere rationem secutus sum quam Carolus Buechner nuper exposuit (*Zur Form und Entwicklung der horazischen Oden und zur Lex Meinekiana*; SB. Leipzig, 91. Bd. 1939, 2. Heft).

indices quos Vollmer confecerat rerum metricarum prosodiacarum grammaticarum et nominum, ne labor magnus atque utilis periret, leviter emendatos huic quoque editioni addidi.

in extremo opere permultum me aliorum benevolentiae auxilioque debere profiteor. quos omnes gratam memoria recolo, paucos hic laudabo. discipuli mei et discipulae, bonae spei adulescentes, consociata opera curaverunt, ne quid erroris in afferendis veterum testimoniiis relinquereetur. Carolus Pivcecollega, quibus temporibus codices scripti essent benigne ac liberaliter me docuit. in ea re etiam P. Anselmus Manser O. S. B. et Paulus Lehmann consilia mihi olim humanissime impertiverunt. Wolfgangus Schadewaldt collega optimus in difficultatibus saepe consilia salubria suppeditavit. multo autem plurimum Carolo Buechner debeo, qui cum indicem nominum emendavit operamque in testimoniis veterum examinandis strenuam praestitit tum singulos fere locos difficiliores mecum pertractavit, iudicium peracere auresque Horati consuetudine tritas adhibuit, laborem denique infinitum communiione studi Horatianae humanitatis sublevavit. bibliopola honestissimus opus typorum formulis inusitatis difficile ac mea valetudine dilatatum insigni commoditate ad finem perduxit. bibliothecae Vaticanae praelecti Anselmi M. Albarada beneficio, auctoritate eminentissimi cardinalis Mercati interposita, praeterea permissu Stephani Weinstock viri docti, qui nuperime partem codicis Vaticani (91) et Ottonianum ab oblivione vindicavit, factum est, ut horum codicum imaginibus iam nunc uterer. in eo negotio Ioannes Stroux et Ioannes Lietzmann consilio mihi atque auctoritate adfuerunt.

SIGLA

Ξ = rivulus memoriae Horatianae qui a recensione antiqua atque exemplari antiquo perditio ducitur et in hos codd. derivatur:

A = Parisinus 7900 cum parte Hamburgensi saec. 9/10. epistulas alia manus scripsit.

B = Bernensis 363 saec. 9 ex.

C = Monacensis lat. 14685 saec. 11 atque eae partes eius quae cum AB cognatae sunt; cf. Hermes 1935, 380: in epist. hb. I C est is quem Keller et Holder aliique editores littera E significant.

K = codex S. Eugendi, nunc St. Claude n. 2 saec. 11

Ψ = rivulus memoriae Horatianae alter, qui a recensione antiqua atque exemplari antiquo perditio ductus in hos codd. derivatur:

F = $\Phi\Psi$
 Φ = Parisinus 7974 saec. 9 ex.

Ψ = Parisinus 7971 saec. 10

λ = Λ

λ = Parisinus 7972 saec. 9

1 = Leidensis lat. 28 saec. 9

δ = Harleianus 2725 saec. 9

d = Harleianus 2688 saec. 9/10

z = Vossianus 21 saec. 12

d et z cum δ artissima cognatione coniuncti tantummodo ibi adhibentur ubi δ desit.

π = Parisinus 10310 saec. 9

R = Vaticanus Reginae 1703 saec. 9 med.

\Re = Vaticani 1703 pars extrema (s. 2, 1, 16 poteras - 2, 8, 95) a Kellero neglecta, saec. 9 med.

praeterea hi qui raro adhibentur:

Oh. = Vaticanus Otobonianus lat. 1660 saec. 9 ex.

u = Parisinus 7973 saec. 9/10

v = Parisinus 8213 saec. 12 ex.

Oh. uv inter se cognati lectionibus generis Ξ permixti sunt.

Q = recensio medio aevo ante saec. 9 med. e generibus Ξ et Ψ

confecta, cuius testes sunt hi:

a = Ambrosianus O 136 sup. saec. 9/10

r = Parisinus 7975 saec. 11

E = Monacensis 14685 saec. 11 atque eae partes eius quae cum a r M cognatae sunt; cf. Hermes 1935, 380 et supra de C.

M = Mellicensis 177 saec. 11

praeterea hi qui raro adhibentur:

D = Argentoratensis C VII 7 saec. 10, combustus a. 1870

E = fragmenta Schefflarnensia saec. 10

codices contaminati qui raro adhibentur:

σ = Sangallensis oppidanus 312 saec. 10

x = Oxoniensis Bodlianus olim Dorvillianus saec. 11

m = Monacensis lat. 375 saec. 11/12

g = Gothanus duc. B 61 saec. 15

Oxon. = Oxoniensis collegii Regimensis P^a saec. 11

σ r m g (Oxon.) propterea utiles sunt, quia vestigia memoriae Ξ , in g etiam memoriae \Re insunt.

\Re = Blandinianus vetustissimus Cruquii

\S = codices non nominatim allati ac fere recentiores

P^{ph}. = Porphyrio

σ A Γ v c = scholia a Kellero edita, quae sub Aeronis nomine vulgo olim ferebantur (Pseudacro)

σ A = scholia codicis A

σ Γ = scholia codicum r et cognatorum; cf. Pseudacronis scholia ed. Keller p. XI

σ V = scholia codicis Vaticani lat. 3257

σ v = scholia codicis Dessanensis (Nienburgensis) A

σ c = scholia codicis Wolfenbuttelani Lat. Aug. 81. 31

de scholiorum rationibus cf. Pseudacronis scholia ed. Keller praef. vol. 1 et 2

Comm. Cruq. = commentator Cruquianus

ex. Val. = 'exempla diversorum auctorum' ed. H. Kell progr. Halis Sax. 1872

Micon = Miconis opus alphabeticum ed. Traube PMA. 3, p. 280-294

grammaticos attuli secundum paginas Kelli, etiam Priscianum;

metricos (Gramm. VI) siglo metr. comprehendere satis habui.

in Patrologiae Latinae quam curavit Migne volumine 23 afferendo paginas exemplarium anno 1883 (non 1845) editorum indicavi.

recensio Q in carminibus fere tota generi Ξ adnumerari potest,

in arte poetica, epodis, carmine saeculari, epistulis—hoc enim ordine libri Horatiani in Q collocati sunt—fit generis Ψ , ita tamen, ut permixta e Ξ adsumpta sint; in sermonibus denique neutri generi addita ex utroque commixta est. consensu $\Xi\Psi$ etiam Q continetur, nisi quid secus adnotatum est.

R lectiones generis Q admixtas habet et saepe ad eius generis testes se applicat.

λ in carminibus, epodis, sermonibus, epistulis lectiones generis Ξ admixtas habet et saepe cum eius generis testibus se consociat.

b*

ubiunque unus ex his testibus QRY vel alii libri, quorum textus est mixtus, a suo genere ad alienum se transulerunt, sic adnotatum est: (*aec. Q*), (*aec. R*), (*aec. X*), (*aec. QRX*) vel similiter, item- que ubi alii testes desultorii ordinariis suffragantur.

siglis *RYQ* semper comprehenduntur omnes libri qui ad ea genera pertinent, nisi quid secus adnotatum est; *RY* tantum menda quae vim testimonii non debilitant silentio praetermissa sunt, sive in uno sive in duobus sive etiam in tribus libris artis- sine inter se cognatis inventuntur.

tituli, subscriptiones et similia generatim restituntur neglectis mendis et variis lectionibus. in titulis lyricorum *Q* seorsum laudatur.

Bil. = Bentley.

K.-H. = Keller et Holder.

n. l. = non liquet.

E SUTONI VITA HORATI

Q. Horatius Flaccus Venusinus, pater, ut ipse tradit, libertino et exactionum coactore, ut vero creditum est, salsamentario, cum illi quidam in alteratione exprorasset 'quotiens ego vidi patrem tuum brachio se emungentem',

bello Philippensi excitus a *M. Bruto* imperatore tribunus militum meruit; victisque partibus venia impetrata scriptum quaestorium comparavit.

ac primo Maecenati, mox Augusto insinatus non medioerem in amborum amicitia locum tenuit.

Maecenas quantopere eum dilexerit satis testatur illo epigrammate:

*ni te visceribus meis, Horati,
plus iam diligo, tu tuum sodalem
f nimmio videas strigiosorem;*

15

sed multo magis extremis iudiciis tali ad Augustum elogio: *Horati Flacci ut mei esto memor.*

Hanc vitam a Suetonio scriptam, sed maneam (cf. Roslagni, Atti Torino 1934, 2, 14) habent FAP (= Paris. 8214 s. 12 conclusus e generibus Q et Y), habuit 81, unde eam ediderunt Nannius, Marretus, Cruquius, partes ea hac vita excerptas (Q. Horatius . . . esto memor. habitu corporis . . . Tiburtini. natus est . . . C. Asinio Gallo. humatus . . . tumulum.) habent (= M. n. Paris. 7977, Henricus). de rebus minutis cf. Reifferscheidt, Suet. rell. p. 44. 388 Mathias, quaest. Blandin., diss. Hal. 1882, 2 s. 2 auctionum Reiffersch. vero Mar. vere codd. fere Casaub. 3 s. exprobasset FA II dilexerit e dilexit ceti. testatur FAP monstratur 81 14 tu tuum Mar. tutum FAP 15 nimmio (nimmio p) codd. Nimmio P. Pithoeus himmulo Oudend. himno me Lamb. simmio Stadh. 16 iudiciis om. 81

<e>io Censorino et C. Asinio Gallo consulibus (27. nov. 8) post nonum et quinquagesimum <diem quam Maecenas obierat aetatis agens septimum et quinquagesimum> annum herede Augusto palam nuncupato, cum urgente vi⁵ valetudinis non sufficeret ad obsignandas testamenti tabulas. humatus et conditus est extremis Esquilis iuxta Maecenatis tumulum.

² post—6 tabulas om. ⁵ Hieronymus apud Suetonium veram annorum rationem incensse videtur, cf. Reiffersch. p. 392. lacunam indic. O. Jahn, capite ratione a Reiffersch. inventa Vahlen, Herm. 1898, 245; post obierat add. Romae Hostagni Atti Torino 1934, 2, 14 ss.

CARMINVM

LIBER PRIMVS

I

Maecenas atavis edite regibus,
o et praesidium et dulce decus meum:
sunt quos curriculo pulverem Olympicum
collegisse iuvat metaque fervidis
evitata rotis palmaeque nobilis
terrarum dominos evehit ad deos;
hunc, si mobilium turba Quiritium
certat tergeminis tollere honoribus;
illum, si proprio condidit horreo
quidquid de Libyis verterit areis.
gaudentem patrios findere sarculo
agros Attaliciis condicionibus
numquam demoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta seceet mare;
luctantem Icaris fluctibus Africum
mercator metuens otium et oppidi

1 ² Serv. G. 2, 40 3-4 iuvat *q. Stat. Th. 4, 262* 4 meta—
5 rotis *Serv. A. 11, 195* 13. 14 *Don. Ad. 230* 14 *q. Stat. Th.*
6, 261

Æ: ABQ(=aEM acc. *interd.* R) acc. *interd.* X' Ψ: FV'δπR
1 carminum l. i [C. Aemilium], ad Maecenatem. <de> vario
hominum scribit officio, pragmaticae monocolos Q. Horati
Flacci carminum lib. I incipit. ad Maecenatem Q. Horatii
Flacci carminum liber primus incipit. hac ode Maecenatem
alloquitur Ψ *de adnolandi genere in titulis adhibito v. consp. sigl.*
7 mobilium Ξ Ψ *Pph. q. A nobilium Boar. π Rp. ras. u* 13 demoveas
BR *dimoveas cell. 381 Don.* 15 icaris Ξ (acc. R²) Icaris R¹ (?) Icaris
(careis π) Ψ

laudat rura sui: mox reficit rates
 quassas indocilis pauperiem pati.
 est qui nec veteris pocula Massici
 nec partem solido demere de die
 spernit, nunc viridi membra sub arbuto
 stratus, nunc ad aquae lene caput sacrae;
 multos castra iuvant et Iltuo tubae
 permixtus sonitus bellaque matribus
 detestata; manet sub Iove frigido
 venator tenerae coniugis immemor,
 seu visa est catulis cerva fidelibus,
 seu rupit teretes Marsus aper plagas.
 me doctarum hederae praemia frontium
 dis miscent superis, me gelidum nemus
 Nympharumque leves cum Satyris chori
 Euterpe colibet nec Polyhymnia
 Lesboum refugit tendere barbiton.
 quodsi me Lyricis vatibus inseres,
 sublimi feriam sidera vertice.

II

Iam satis terris nivis atque dirae
 grandinis misit pater et rubente
 dextera sacras iaculatus arcis
 terruit urbem,

24 bell. — 25 det. *Prisc.* 2, 385, 8 bell. — detestanda *sq. Stat.* Th. 3, 377
 25 man. — 26 *Serv.* A. 3, 116 man. — 26 ven. *Serv.* G. 1, 418. A. 6, 273. 9, 667 *sq. Stat.* Th. 2, 404 iacet sub—ven. *sq. Lucan.* 8, 447
 28 nec—24 barb. *Charis.* 1, 266, 3
 2 1—2 Iam s. . . niv. . . mis. pat. *Etymograph. interp.* Ter. *Andr.* 903
 E: ABQ(=aEM acc. *interd.* R) acc. *interd.* X Q: FXδπR
 25 detestata] detestanda *sq. Stat.* manef] iacet *sq. Luc.* 28 tere-
 tes] tereis R 29 hederae] (a)ederae R δ 25 inseres E(=acc. R) inseris Q
 2 iac. D ad divum Augustum E prosetitice tetracolos. ad
 Augustum Q ad Augustum. prosetitice tetracolos Q

terrui gentis, grave ne rediret
 saeculum Pyrrhae nova monstra quastae,
 omne cum Proteus pecus egit altos
 visere montis,
 piscium et summa genus haesit ulmo,
 nota quae sedes fuerat columbis,
 et superiecto pavidae natarunt
 aequore damnae.
 vidimus flavom Tiberim retortis
 litore Etrusco violenter undis
 ire deiectum monumenta regis
 templaque Vestae,
 Ilae dum se nimium querenti
 iactat ultorem, vagus et sinistra
 labitur ripa Iove non probante u-
 xorius annis.
 audiet civis acuisse ferrum,
 quo graves Persae melius perirent,
 audiet pugnas vitio parentum
 rara inventus.

quem vocet divum populus ruentis
 imperi rebus? prece qua fatigent
 virgines sanctae minus audientem
 carmina Vestam?

7, 8 *Serv.* A. 1, 435 *Eutych.* 5, 449, 12 10 *Victorin.* 6, 157, 18
 11, 13 *Serv.* B. 8, 28 G. 3, 539 *Prisc.* 2, 144, 18 20 *Serv.* A. 1, 273.
 4, 266 26 prece—28 *sq. Stat.* Th. 2, 244. 4, 633. 9, 723
 E: ABQ(=aDEM acc. *interd.* R) acc. *interd.* X Q: FXδπR
 10 columbis E Q V iel. palumbis *corr.* *cf.* *Pph.* 11 superiecto
 E(=acc. X R) superiecto Q *cf.* *Pph.*: id est: super terras iacto 16 mo-
 numenta E(=acc. R?) monumenta Q 18 ultorem E(=acc. R?) uelorum Q
 (D n. l.) 19 s. probante | Vxorius *codd.* 27 sacrae *sq. Stat.*
 4, 633

audax omnia perpeti
 gens humana ruit per vetitum nefas,
 audax Iapeti genus
 ignem fraude mala gentibus intulit.
 post ignem aetheria domo
 subductum macies et nova febrim
 terris incubuit cohors
 semotique prius tarda necessitas
 Ieti corripuit gradum.
 expertus vacuum Daedalus aera
 pinnis non homini datis;
 perrupit Acheronta Herculeus labor.
 nil mortalibus ardui est:
 caelum ipsum petimus stultitia neque
 per nostrum patimur scelus
 iracunda Iovem ponere fulmina.

IV

Solvitur acris hiems grata vice veris et Favoni
 trahuntque siccas machinae carinas,
 ac neque iam stabulis gaudet pecus aut arator igni
 nec prata canis albicant pruinis.
 iam Cytherea choros ducit Venus imminente luna,
 iunctaeque Nymphis Gratiae decentes
 alterno terram quatunt pede, dum gravis Cycloppum
 Volcanus ardens visit officinas.

29—31 *Serv. Buc. 6, 42* 34. 35 *Serv. A. 6, 15*
 4 1 *Serv. G. 2, 330* — hiems *Charis. 1, 82, 26* *Prob. 4, 13, 8*
Phoc. 5, 415, 25 4 *Prisc. 2, 397, 11* *Enutych. 5, 468, 21* *prat.*
 — pruin. *σ. Stat. Th. 1, 512* 7. 8 *Sacerd. 6, 544, 26*

Ξ: A Q(= aDEM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: F N' δ π R
 35 pinnis A' R' lemma σ A' pennis cell. 37 ardui] arduum EM R'
 lemma σ A'
 4 ad Sestium. de venio tempore Ξ O σ A paraneice discolors. ad
 Sestium Quinnum Ψ 8 uisit Ξ(acc. X' R') *Sacerd. unti Ψ(u||r||it π)*
 officinas] officinam *Sacerd.*

nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto
 aut flore, terrae quem ferunt solutae,
 nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
 seu poscat agna sive malit haedo.
 pallida Mors aequo pulsat pede pauperum tabernas
 regnumque turris. o beate Sesti,
 vitae summa brevis spem nos vetat inchoare longam; 15
 iam te premet nox fabulaeque Manes
 et domus exilis Plutonia; quo simul mearis,
 nec regna vini sortiere talis
 nec tenerum Lyceidan mirabere, quo calet inventus
 nunc omnis et mox virgines tepcunt.

V

Quis multa graecis te puer in rosa
 perfusus liquidis urget odoribus
 grato, Pyrrha, sub antro ?
 cui flavam religas comam
 simplex munditiis ? heu quotiens fidem
 mutatosque deos flebit et aspera
 nigris aequora ventis
 emirabitur insolens,
 qui nunc te fruitur credulus aurea,
 qui semper vacuam, semper amabilem
 sperat, nescius aurae
 fallacis. miser, quibus

12 *Serv. B. 3, 77* 13 *Quint. inst. 8, 6, 27* *pall. mors Serv. A. 2,*
221. 374 Hier. in Os. praef. Migne 25, 861 A. 16 *fabulas m. carn.*
epigr. 1504, 10 B.
 5 5—9 *Don. Ter. Eum. 1038*

Ξ: A Q(= aDEM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: F N' δ π R
 16 Manes] et manes a D M R'
 5 ad Pirram meretricem Ξ σ A proshonice tetracolos. ad
 Pyrram Ψ alloquitur Pyrrham quae forma sua capere prius vole-
 bat O s et mirabitur Ra. ras. ? *Don. 11—13 perperam distinat] Ψ(F δ π)*

intemptata nites: me tabula saeet
 votiva paries indicat uvida
 suspendisse potenti
 vestimenta maris deo.

15

VI

Scriberis Vario fortis et hostium
 victor Maeonii carminis alite,
 quam rem cumque ferox navibus aut equis
 miles te duce gesserit.

5

nos, Agrippa, neque haec dicere nec gravem
 Pelidae stomachum cedere nescii
 nec cursus duplicis per mare Ulixei
 nec saevam Pelopis domum

10

conamur, tennes grandia, dum pudor
 inbellisque Iyrae Musa potens vetat
 laudes egregii Caesaris et tuas
 culpa deterere ingeni.

15

quis Martem tunica tectum adamantina
 digne scripserit aut pulvere Troico
 nigrum Merionen aut ope Palladis
 Tydiden superis parem?

15

13 me — 16 *Ettych.* 5, 469, 10
 6 1 Scrib. Vario *Serv.* A. 1, 440 scrib.—fort. *Serv.* G. 3, 6 *Ps.*
Prob. 4, 243, 6 1—2 victor *Serv.* B. 9, 35 6 *Charis.* 1, 271, 20
Don. 4, 395, 17 *Serv.* A. 12, 527 Pel. stom. *Dion.* 1, 450, 29
 7 *Prisc.* 2, 39, 16, 277, 8 *scp* *epo.* 16, 60 13—14 scrips. *Prisc.*
 3, 252, 1

Ξ: A Q (= a D E M acc. interd. R) acc. interd. λ Ψ: F λ δ τ R
 13 om. λ¹ u¹ 14 uvida] humida F 15. 16 *perperam* *distinuit* Ψ
 (F δ τ) 16 deo] deae *Zachinske*
 6 ad Agrippam Ξ ad Marcum Agrippam *scA* hypothetice
 tetraocolos. ad Agrippam Ψ alloquitur Vipsanum Agrippam Q
 3 quam Ξ Ψ *Pph.* *scI* v qua M *Muret. Bil.* 7 duplicis Ψ (acc. D) *Pph.*
 duplices Ξ *Prisc.* bis *scp* *epo.* 16, 60 duplicis *codd.* *Cruquani*
 9 tennes] tennis F π

nos conviviva, nos proelia virginum
 sectis in iuvenes unguibus acrim
 cantamus, vacui sive quid urimur,
 non praeter solitum leves.

20

VII

Laudabunt alii claram Rhodon aut Mytilenen
 aut Epheson bimariseve Corinthi
 moenia vel Baecho Thebas vel Apolline Delphos
 insignis aut Thessala Tempe;

sunt quibus unum opus est intactae Palladis urbem 5

carmine perpetuo celebrare et
 undique decerptam fronti praepondere olivam;
 plurimus in Iunonis honorem

aptum dicet equis Argos ditisque Mycenas:

10

me nec tam patiens Lacedaemon
 nec tam Larisae percussit campus opinae
 quam domus Albunae resonantis

et praeceps Anio ac Tiburni lucus et uda
 mobilibus pomaria rivis.

15

albus ut obscuro deterget nubila caelo
 saepe Notus neque parvurit imbris

17 nos proel. — 18 *scIuv.* 6, 366
 7 2 bimariseve — 8 moen. *scStat. Th.* 1, 335, 7, 420 *Arator* acc.
 2, 507 *Migne* 68, 203 A. 9 *Serv.* A. 1, 24 — Argos *Serv.* A. 11, 246
 apt. equ. Arg. *scStat. Th.* 4, 672 10 nec me — Lac. *scStat. Th.* 8,
 432 18 — luc. *Prisc.* 2, 208, 9 15—17 *perpet.* *Serv.* G. 1, 460

Ξ: A Q (= a D E M acc. interd. R) acc. interd. λ Ψ: F λ δ τ R
 7 Ad Munitium Planctum Ξ Q *scA* parnetice dicolos. ad Plan-
 ctum (vel Planco) Ψ 2 epheson Fr² *metriorum pars* ephesum
celt. *metriorum pars maior* vel] que *scStat.* 1, 335 7 olivam
 Ξ (acc. λ R) oleam Ψ (F δ τ corr.) oletam *har.* 9 dicet Ψ (q) λ δ τ R) D
 dicit Ξ (acc. R) ψ *Serv.* *codd.* *variant* 10 me nec] nec me *scStat.*
 13 ac tiburni lucus et praeceps anio et uda Ψ (F δ τ) 15 novum
carmen A Ψ *continuant* Q R *scA* ad v. 1 *metrici. Pph.* *vituperat* er-
 rorem *distinguendi.* ortus est error *ea* *inscriptione,* quae ad partem
carminis pertinenda. cf. K.-H. ad l.

perpetuos, sic tu sapiens finire memento
tristitiam vitæque labores
mulli, Planice, mero, seu te fulgentia signis
castra tenent seu densa tenebit

20

Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
cum fugeret, tamen uda Lyæo
tempora populea fertur vinxisse corona
sic tristis adfatus amicos:

'quo nos cumque feret melior fortuna parente,
ibimus, o socii comitesque,
nil desperandum Teucro duce et auspice Teucro.
certus enim promisit Apollo

25

ambiguam tellure nova Salamina futuram.
o fortes peioraque passi
mecum saepe viri, nunc vino pellite curas:
cras ingens iterabimus aequor.'

30

VIII

Lydia, dic per omnis
hoc deos vere, Sybarin cur properes amando
perdere, cur apricum
oderit campum patiens pulveris atque solis,

²¹ Teuc. — ²² fug. *Serv.* B. 1, 4 ²¹ *Victorin.* 6, 115, 6
²⁹ *gl. Lucan.* 3, 183 ³² cr. *ing. Ps. Prob.* 4, 246, 5

8 1-2 vere *Victorin.* 6, 87, 14 1 — omnes *Prisc.* 2, 287, 6
² *Dion.* 1, 520, 27. 508, 37 *Fortunad.* 6, 300, 27 hoc — ve (pro vere)
Victorin. 6, 166, 1 hoc — Syb. *Cass. Bass.* 6, 270, 14 ³ cur —
⁴ camp. *Prisc.* 3, 137, 22 *Serv.* A. 2, 202 cur — 4 *Prisc.* 3, 249, 22

Æ: A Q (= a D E M acc. interd. R) acc. interd. λ Ψ: F λ δ π R
¹⁷ perpetuos Æ (acc. R) *Serv.* perpetuo Ψ ²³ populea] po-
pula a D R ²⁷ Teucro duce] duce Teucro *Vict.* Teucro
in fine vers. Ψ (acc. Dyr.) Teuci Æ (acc. R) *gl. A T Victorin.* Teucro
(vel —) ... promisit *continuerunt quidam* 31 curas] curam EMR
8 1 *reddi* B ad Lidiam meretricem Æ *gl. A* alloquitur Lyden mere-
tricem Q erotice dicolos. ad Lydiam Ψ ² hoc deos vere
Æ (acc. R) *gl. Cep. Cass. Bass. Victorin. Fortunad. Dion.* hoc deos oro
δ π R² te deos oro F λ π² *propere]* *propere]* *π et metriorum pars*
cur] quid *Dion.* 508, 37

cur neque militaris
inter aequalis equitet, Gallica nec lupatis
temperet ora frenis?
cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivum

5

sanguine viperino
cautius vitat neque iam livida gestat armis
bracchia, saepe disco,
saepe trans finem iaculo nobilis expedito?

10

quid latet, ut marinae
filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Troiae
funera, ne virilis
cultus in caedem et Lycias proriperet catervas?

15

IX

Vides ut alta stet nive candidum
Soracte nec iam sustineant onus
silvae laborantes geluque
flumina constiterint acuto.
dissolve frigus ligna super foco
large reponens atque benignius
deprone quadrimum Sabina,
o Thaliarche, merum diota.

5

9 1-2 Sor. *Serv.* A. 7, 696 *Consent.* 5, 346, 12 *Prisc.* 2, 203, 9
³ *Prisc.* 3, 460, 8 ⁵ lig. — 6 repon. *Dion.* 1, 411, 3 *Pomp.* 5,
275, 33 ⁷ dep. ... quadr. *cf. Sacerd.* 6, 541, 19

Æ: A B Q (= a D E M acc. interd. R) acc. interd. λ Ψ: F λ δ π R
6 equitet] equitat δ π 8 tangere | Cur olivum E Ψ (F δ π)
9 1-2 *def.* B ad Thaliarchum. de voluptatibus Æ *gl. A* ad
Thaliarchum libertum Q parente tetracos. ad Thaliarchum
puerum speciosum Ψ ⁵ ligna] luna F *rodr.* vina δ large
reponens Æ (acc. λ R π²) *gl. A T Dion.* 1. reponens *quadr.* R1 largi
pots Ψ large reponit *Pomp.* ⁷ deprone Æ (acc. λ R) *gl. vcp*
Sacerd. depone Ψ (F15 π)

permitte divis cetera, qui simul
stravere ventos aequore fervido
deproeliantis, nec cupressi
nec veteres agitantur omni.

quid sit futurum cras, fuge quaerere, et
quem Fors dierum cumque dabit, luero
adpone, nec dulcis amores
sperne puer neque tu choreas,

donec virenti canities abest
morosa. nunc et campus et arcae
lenesque sub noctem susurri
composita repetantur hora,

nunc et latentis proditor intumo
gratus puellae risus ab angulo
pignusque dereptum lacertis
aut digito male pertinaci.

X

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
qui feros cultus hominum recentum
voce formasti catus et decorae
more palaestrae,

te canam, magni Iovis et deorum
nuntium curvaeque lyrae parentem,
callidum quidquid placuit iocoso
condere furto.

13 — quae. *σ*Stat. *Th.* 3, 562 17—18 mor. *Don. Ter. Hec.* 478
21. 22 *Serv. B.* 3, 65

10 1 *Serv. A.* 1, 520 *Prisc.* 2, 302, 9 *Merc. fac. Serv. A.* 4, 558
2 — hom. *Pph.* s. 2, 2, 66 3 cat. — 4 pal. *Serv. A.* 4, 559 et—
pal. *σ*Stat. *Th.* 6, 808 (833) 7. 8 *Pph. c.* 1, 12, 11

Ξ: A Q (= a D E M acc. *interd.* R) acc. *interd.* λ Ψ: F λ δ π R
21 intumo *ψ*(F λ π corr. R) intimo Ξ δ π pr. R² (?) *Serv.* 23 de-
reptum Ξ F R direptum λ δ π
10 *redit* B ad Mercurium Ξ Q *σ*A hymnus Mercurio. tetracolos *ψ*

te, boves olim nisi reddidisses
per dolum amotas, puerum minaci
voce dum terret, viduus pharetra
risit Apollo.

quin et Atridas duce te superbos
Ilio dives Priamus relicto
Thessalosque ignis et iniqua Troiae
castra fefellit.

tu pias laetis animas reponis
sedibus virgaque levem coeres
aurea turbam, superis deorum
gratus et imis.

XI

Tu ne quaesieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi
finem di dederint, Leuconoe, nec Babylonios
temptaris numeros. ut melius, quiddam erit, pati.
seu pluris hiemes seu tribuit Iuppiter ultimam,
quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrhenum: sapias, vina liques, et spatio brevi
spem longam reseces. dum loquimur, fugerit invida
aetas: carpe diem quam minimum credula postero.

10 puer. — 12 *Prisc.* 3, 222, 11 11 vid. — 12 *Serv. A.* 8, 571
19 *σ**Iuven.* 1, 662

11 6 sarp. — liqu. *Prisc.* 3, 247, 15

Ξ: A B Q (= a D E M acc. *interd.* R) acc. *interd.* λ Ψ: F λ δ π R
14 om. B 17 lactis animas Ξ (acc. IR π²) animas lactis *ψ*(F λ δ π²)
18—20 Sedibus coeres aurea turbam | Superis deorum gra-
tus et imis F δ, sed δ om. aur. t.

11 1—8 *def.* B ad Leuconoen Ξ ad Leuconoen, suadens omit-
tendam mathematicen Q pragmatice monocolos. ad Leuconoen
genesim per mathematicam requirentem *ψ* 5 quae Ξ *ψ* *Pph.*
qui δ *trav.* 381

gentis humanae pater atque custos,
orte Saturno, tibi cura magni
Caesaris fatiis data: tu secundo
Caesare regnes.

50

Ille seu Parthos Latio imminentis
egerit iusto domitos triumpho
sive subiectos Orientis orae
Seras et Indos,

55

te minor latum reget aequos orbem:
tu gravi curru quatiens Olymnum,
tu parum caestis inimica mittes
fulmina lucis.

60

XIII

Cum, tu, Lydia, Telephi
cervicem roseam, cerea Telephi
laudas brachia, vae meum
fervens difficili bile tunet iecur.

tum nec meus mihi nec color
certa sede manet, umor et in genas
furtim labitur, arguens,
quam lentis pentus macerer ignibus.

3

51 tu — 52 *grStat. Th. 4, 840*
13 2 cer. — 3 brach. *Serv. B. 2, 53 lactea laud. br. Caper 7, 98, 3*

Ξ : ABQ(= aDEM acc. *interd.* R) acc. *interd.* X' Ψ : FX'òπR
51 fatiis om. Fòπr.ππr. 57 latum Ψ lactum Ξ *grV* reget
 Ξ (acc. X. R) regit Ψ

13 ad Lydiam Ξ ad Lydiam de Telepho Q erotice dicolos.
alloquitur Lydiam meretricem atque tormento esse cum ea Telephi
formam laudet Ψ ad Lydiam meretricem *grA* 2 cerea Ξ Ψ
grAT Serv. lactea Caper 5 tum Ψ (acc. D) tunc Ξ (acc. R) 6 ma-
net Bu manent *cell.*

uror, seu tibi candidos
turparunt umeros immodicae mero
rixae, sive puer furens
impressit memorem dente labris notiam.

10

non, si me satius audias,
spes perpetuum dulcia barbare
laedentem oscula, quae Venus
quinta parte sui nectaris imbuat.

15

felices ter et amplius
quos inrupta tenet copula nec malis
divolsus querimonis
suprema citius solvet amor die.

20

XIV

O navis, referent in mare te novi
fluctus, o quid agis? fortiter occupa
portum, nonne vides, ut
nudum renigio latas

et malus celeri saucius Africo
antemaeque gemant, ac sine funibus
vix durare carinae
possint imperiosius

5

14 1-2 fluct. *grStat. Th. 1, 193* 1-3 — port. *Quint. inst. 8, 6,*
44 5 nec malus — Afr. *Serv. A. 5, 487* 6-9 ac sine — imp. aeq.
Serv. A. 8, 577 7-9 vix — i. a. *Serv. A. 1, 207*

Ξ : ABQ(= aDEM acc. *interd.* R) acc. *interd.* X' Ψ : FX'òπR
19 divolsus (divulsus) divolsus *Marr.* divolsus querimonis] divol-
susque premeribus òπr¹R²var.

14 ad rem publicam, tetracolos Ξ in navim, de Bruto repa-
rante bellum civile, ad rem publicam, tetracolos Q paranetic
tetracolos: ad Brutum FX' paranetic tetracolos allegorice, Bruto
vel ad r. p. òπ 2 occupa Ξ Ψ *Quint. cod. A²PV accipe Quint. cod.*
ATGMVvar. 5 saucius Ξ (acc. X'(?R) actus Ψ (acc. R²var.) 8 pos-
sunt] possunt E *Serv.* 8, 9 — imp. aequor | Non tibi — Ψ (Fòπ)
BR Horatius ed. Klingner [1436]

2

XVI

O matre pulcra filia pulcior,
quem crinimosus cumque voles modum
pones iambis, sive flamma
sive mari libet Hadriano.

5

non Dindymene, non adytis quatit
mentem sacerdotum incola Pythius,
non Liber aequae, non acuta
sic geminant Corybantes aera,

10

tristes ut irae, quas neque Noricus
deterret ensis nec mare naufragum
nec saevos ignis nec tremendo
Iuppiter ipse ruens tumultu.

fertur Prometheus addere principi
limo coactus particulam undique
desectam et insani leonis
vim stomacho adposuisse nostro.

15

irae Thyesten exitio gravi
stravere et altis urbibus ultimae
stetere causae, cur perirent
funditus inprimereque muris

20

hostile aratrum exercitus insolens.
compescere mentem: me quoque pectoris
temptavit in dulci inventa
fervor et in celeres iambos

16 3 *Diom. 1, 510, 2 Victorin. 6, 179, 23* 7 acuta sic — 8 *oxAΓ*
c. 1, 34, 15 18 et alt. — 20 fund. *Prisc. 3, 137, 25* 20 im-
prim(er)etque — 21 aratr. *Serv. A. 4, 212*

Ξ: ABQ(=aDEM acc. interd. R) acc. interd. X' Ψ: FX'δπR
16 ad Tyndaridem Ξ ad Tyndariden faciens iamborum po-
testatem Q Tyndaridae satisfacit *oxA* palinodia Gratiidae vel
Tyndaridis] Ψ 3 pones Ξ(acc. X'R) *Diom. Victor. ponis Ψ flamma]*
flannam FX' 8 sic Ξ Ψ *ox 1, 34, 15 si rpr. Bil.* 18—28 *om. B*

misit furentem: nunc ego mitibus
mutare quaero tristia, dum mihi
fias recantatis amica
opprobriis animunumque reddas.

XVII

Velox amoenum saepe Lucretilem
mutat Lycaeo Faunus et igneam
defendit aestatem capellis
usque meis pluviosque ventos.

5

impune tutum per nemus arbutos
quaerunt latentis et thyma deviae
olentis uxores mariti
nec viridis metuunt colubras

nec Martialis haediliae lupos,
utcumque dulci, Tyndari, fistula
valles et Usticae cubantibus
levia personuere saxa.

10

di me tuentur, dis pietas mea
et musa cordi est. hic tibi copia
manabit ad plenum benigno
ruris honorum opulenta cornu.

15

hic in reducta valle caniculae
vitiabis aestus et fide Teia
dices laborantis in uno
Penelopen vitreamque Circe.

20

17 1 sae. — 2 *Lyc. Prisc. 3, 296, 9* 2 et ign. — 4 meis *Serv. B.*
7, 47 7 *Serv. B. 7, 7* 8 *oxStia. Th. 5, 549* 9 haedil. *Gloss. 3, 432, 38*
13—14 [et musa] c. est *M. Aurel. in epist. apud Gallican. Avd. Cass.*
11, 8 c. e. *oxΓ c. s. 2, 6, 32* musa nam cordi deis *carin. epigr. B. 227, 2*
(a. 136) 18 et fid. T. *oxΓ epod. 14, 10* 18 et fid. — 19 *oxPers. 6, 4*

Ξ: ABQ(=aDEM acc. interd. R) acc. interd. X' Ψ: FX'δπR
17 ad eandem meretricem ΞQ paraneice. ad Tyndariden.
agri Sabini laus et montis Lucretilis Ψ ad Tyndaridem *oxA*
9 haediliae Ξ Ψ *Pph. Gloss. (h)(a)edilia QAR² haediliā a septa he-*
dorum oxAΓ cf. Herm. 35, 363, 1, 367, 2 14 hic Dπ *Turicens.*
hinc *cell. Pph. oxAΓ* 19 dices Ξ Ψ *oxAΓ* dices B

pone me pigris ubi nulla campis
arbor aestiva recreatur aura,
quod latus mundi nebulae malusque
Iuppiter urget,

20

pone sub curru nimium propinqui
solis, in terra domibus negata:
dulce ridentem Lalagen amabo,
dulce loquentem.

XXIII

Vitas inleo me similis, Chloe,
quaerenti pavidam montibus aviis
matrem non sine vano
aurarum et siluae metu.

5

nam seu mobilibus veris inhorruit
adventus foliis seu virides rubum
dimovere laeertae,
et corde et genibus tremiit.
atqui non ego te tigris ut aspera
Gaetulusve leo frangere persequor:
tandem desine matrem
tempestitiva sequi viro.

10

18 — recreatur umbra *Victorin.* 6, 157, 423 II desine — 12 *gr.Stud.* 77n. 9, 825

Ξ: ABQ(=aDEM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FVδπR
18 recreatur aura ΞΨ Pph. *grA* recreatur umbra *Vict.*
innectio

23 ad Cloen Ξ*grA* †lerke (vel lerche). ad Cloen meretricem
fugientem se Ψ ad Chloen quam ad matrimonium hortatur Q
I vitas u¹n svp. ²var. (cf. K.-H.), *causatio metr. cod. T, comment.*
Cruq. cf. *grAl*: ad Chloen iam matram viro scribit. cf. *inscr.* in-
nectio. vitat *codd. ceteri, metrici* 5 veris ΞΨ 39l Pph. *vepris*
Gogarius 6 *incipit T genuinus, qui pertinet ad Q* adventus
ΞΨ 38l Pph. ad ventum *Muret.*

XXIV

Quis desiderio sit pudor aut modus
tam cari capitis? praecipue lugubris
cantus, Melpomene, cui liquidam pater
vocem cum cithara dedit.

5

ergo Quintilium perpetuus sopor
urget; cui Pudor et Iustitiae soror
in corrupta Fides nudaque Veritas
quando ullum inveniet parem?

10

multis ille bonis flebilis occidit,
nulli flebilior quam tibi, Vergili.
tu frustra pius, heu, non ita creditum
poscis Quintilium deos.

quid? si Threicio blandius Orpheo
auditam moderare arboribus fidem,
num vanae redeat sanguis imago,
quam virga semel horrida

15

non lenis precibus fata recludere
nigro compulerit Mercurius gregi?
durum: sed levius fit patientia
quidquid corrigere est nefas.

20

XXV

Parcius iunctas quatiunt fenestras
iactibus crebris iuvenes protervi
nec tibi somnos adimunt amatque
ianua limen,

24 5-6 *urg. Serv.* B. 5, 20 9-10 *Prisc.* 2, 302, 11 19-20 *Don.*
Ter. Hec. 603

Ξ: ABQ(=aYDEM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FVδπR
24 ad Virgilium Maronem Ξ*grA* alloquitur Virgilium Q thre-
nus in Quintilium mortuum. ad Virgilium † amantem Ψ 10 Ver-
gili B pr. FVπR1 *Prisciani unus codex Virgili celi.* 13 quid si]
quodsi 5 19 levius] melius *Don.*

25 ad Lidiam Ξ*grA* ad Lidiam. de superbia ipsius Q exprobratio
in meretricem Lydianam Ψ 2 iactibus ΞΨ 39l Pph. *grAl* iactibus 5

mutataeque simul togae.
Cressa ne careat pulcra dies nota,
neu promptae modus amphorae
neu morem in Saliū sit requies pedum,

10

neu multi Damalis meri
Bassum Threicia vincat amythide,
neu desint epulis rosae
neu vivax apium neu breve liliū.

15

omnes in Damalin putris
deponent oculos, nec Damalis novo
divelletur adultero
lascivis hederis ambitiosior.

20

XXXVII

Nunc est bibendum, nunc pede libero
pulsanda tellus, nunc Saliaribus
ornare pulvinar deorum
tempus erat dapibus, sodales.

antehac nefas depromere Caecubum
cellis avitis, dum Capitolio
regina dementis ruinas
funus et imperio parabat

5

13 Dam. *Prob.* 4, 23, 23 14 amythis *Sacerd.* 6, 480, 16
Prob. 4, 29, 15

Ξ: ABQ(=ayDEM acc. *interd.* R) acc. *interd.* X' Ψ: FX'δπR
11 neu Ξ(acc. λ') nec Ψ 12 neu BX'Q nec Ψ nec A 13 neu
A *corr.* BX'Q(acc. R) nec *Apr.* Ψ 15 neu ΞΨ nec R nec A 17 Da-
malin Ψ-im Ξ(acc. λ')-i. R. p. ras. 18 nec ΞΨ *Pph.* neu *lemma Pph.*

37 ad sodales Ξ prophoneticē ad sodales. Augusti Caesaris
victoriam Alexandrinam describit Ψ victoriam Augusti Q Cleo-
patram Alexandrinorum reginam hostem Augusti demonstrat *or*A
5 antehac Ξ(acc. R) antehanc Ψ

contaminato cum grege turpium
morbo virorum, quidlibet impotens
sperare fortunae dulci
ebria. sed minut furorem

10

vix una sospes navis ab ignibus
mentemque lymphantam Mareotico
redegit in veros timore
Caesar ab Italia volantem

15

remis adurgens, accipiter velut
mollis columbas aut leporem citus
venator in campis nivalis
Haemoniae, daret ut catenis

20

fatale monstrum: quae generosius
perire quaerens nec muliebriter
expavit ensē nec latentis
classe cita reparavit oras,

25

ausa et iacentem visere regiam
vultu sereno, fortis et asperas
tractare serpentes, ut atrum
corpore conbiberet venenum,

deliberata morte ferocior:
saevis Liburnis scilicet invidens
privata deduci superbo
non humilis mulier triumpho.

30

37 22 nec — 23 enses *Prisc.* 3, 268, 6

Ξ: ABQ(=ayDEM acc. *interd.* R) acc. *interd.* X' Ψ: FX'δπR
23 ensem] enses *Prisc.* 24 reparavit ΞΨ *Pph or*AΓ prospera-
vit *Guaccius* penetravit *Bil.*

XXXVIII

Persicos odi, puer, adparatus,
 displicent nexae philyra coronae,
 mitte sectari, rosa quo locorum
 sera moretur.
 simplici myrto nihil adlabores
 sedulus curo: neque te ministrum
 dedecet myrtus neque me sub arta
 vite hibentem.

5

CARMINVM

LIBER ALTER

I

Motum ex Metello consule civicum
 bellique causas et vitia et modos
 Iudunqve Fortunae gravisque
 principum amicitias et arma
 nondum expiatis uncta cruoribus,
 periculosae plenum opus aleae,
 tractas et incedis per ignis
 suppositos cineri doloso.

5

38 I Pers. o. *Gr. Iuv.* 3, 221I 1 *Serv. A.* 6, 772 5 uncta *cf. Sil.* 9, 13*Serv. B.* 3, 84 7 incedis — 8 *Serv. A.* 8, 409

6—10 theatris

⚡: ABQ(=a^rDEM *acc. interd.* R) *acc. interd.* X^r Y: F X^r δ r R
 38 ad puerum ministrum ⚡Q prosphonetice. ad puerum pro
 simplici apparatu convivii Y puerum suum alloquitur *GrA*
 Q. Horati Flacci carminum liber primus explicit. incipit liber
 secundus Q carminum *etc.* ⚡Y: *cf. K.-H.*

I ad Asinium Pollionem. pragmatice tetraocolos ⚡ loquitur
 Asinio Pollioni viro consulari qui intermissis tragoediis belli civilis
 historiam describit Y ad Asinium Pollionem consularem virum.
 pragmatice tetraocolos Q paratice tetraocolos *GrA*

paulum severae musa tragoediae
 desit theatris: mox ubi publicas
 res ordinaris, grande munus
 Cecropio repetes coturno,
 insigne maestis praesidium reis
 et consulenti, Pollio, curiae,
 cui laurus aeternos honores
 Delmatico peperit triumpho.
 iam nunc minaci murmure cornuum
 perstringis auris, iam litui strepunt,
 iam fulgor armorum fugacis
 terret equos equitumque voltus.

20

audire magnos iam videor duces,
 non indecero pulvere sordidos
 et cuncta terrarum subacta
 praeter atrocem animum Catonis.

25

Iuno et deorum quisquis amicior
 Afris inulta cesserat impotens
 tellure, victorum nepotes
 rethulit inferias Iugurthae.

quis non Latino sanguine pinguior
 campus sepulcris impia proelia
 testatur auditumque Medis
 Hesperiae sonitum ruinae?

30

qui gurges aut quae flumina Iugubris
 ignara belli? quod mare Dauniae
 non decoloravere caedes?
 quae caret ora cruore nostro?

35

15—16 *Serv. B.* 3, 88

⚡: ABQ(=a^rDEM *acc. interd.* R) *acc. interd.* X^r Y: F X^r δ r R
 16 Delmatico ⚡(*acc.* R) Delmatico YD *Serv.*

huc vina et unguenta et nimum brevis
flores annoenae ferre iube rosae,
dum res et aetas et sororum
fila trium patiuntur atra.

15

cedes coemptis saltibus et dono
villaque flavos quam Tiberis lavit,
cedes et exstructis in altum
divitiis potietur heres.

20

divesne prisco natus ab Inacho
nil interest an pauper et infima
de gente sub divo moreris,
victima nil miserantis Orei:

omnes eodem cogimur, omnium
versatur urna serius ocuis
sors exitura et nos in aeternum
exilium impositura cumbae.

25

IV

Ne sit ancillae tibi amor pudori,
Xanthia Phoeu, prius insolentem
serva Briseis niveo colore
movit Achillem,

16 *Auson. epist. 8, 44 P.* 18 *Eutych. 5, 484, 27* 23 sub
—24 *Serv. A. 12, 139* 24 *Stat. Th. 8, 193*

Ξ: ABQ(=aγDEM acc. interd. R) acc. interd. X' Ψ: FV'δπR
18 lavit Q Ψ *Eutych.* lavat ABa cf. ad 2, 5, 16 23 divo] dio
ABP apr. γA 28 exilium Ξ(acc. R) exitum Ψ cumbae ΞaΨ
cymbae XQ[cimbae D](acc. R)

4 *def. M* ancillam amare crimen non esse Ξ ad Xanthiam
(ia)trahptam. ancillam etc. protreptice tetracolos Q protreptice
tetracolos γA prophonetic. alloquitur Xanthiam sodalem suum
genere Foecum monens ne deserat concubiam suam Philiden
appetens talem qualis fuit Xanthia Ψ cf. K.-H. 3 briseis
Ξ(acc. X'R) briseis Ψ

movit Aiaccem Telamone natum
forma captivae dominum Tecmessae,
arsit Atrides medio in triumpho
virgine rapta,

5

barbarae postquam cecidere turmae
Thessalo victore et ademptus Hector
tradidit fessis leviora tolli
Pergama Graias.

10

nescias an te generum beati
Phyllidis flavae decorent parentes;
regium certe genus et penatis
maeret iniquos.

15

crede non illam tibi de scelestis
plebe dilectam neque sic fidelem,
sic lhero aversam potuisse nasci
matre pudenda.

20

braccia et voltum teretesque suras
integer laudo — fuge suspicari —
cuius octavum trepidavit aetas
claudere Iustrum.

V

Nondum subacta ferre iugum valet
cervice, nondum munia comparis
aequare nec tauri ruentis
in venerem tolerare pondus.

4 21—22 laud. *Serv. A. 6, 207*

Ξ: ABQ(=aγDE acc. interd. R) acc. interd. X' Ψ: FV'δπR
6 tecmessae Ξ(acc. R-xpp') tegmessae Ψ 18 dilectam ΞΨ 31
delectam Q(acc. R)

5 non esse propterandum ad virginis oseulum ΞQ ode tetra-
colos *add.* Q eutice. ad sodalem. per allegoriam vero dicit omnia.
ad Lalagen virginem Ψ

circa virentis est animus tuae
 campos iuvencae, nunc fluviiis gravem
 solantis aestum, nunc in udo
 ludere cum vitulis salicto
 praegestientis. tolle cupidinem
 inmitis uvae: iam tibi lividos
 distinguet autumnus racemos
 purpureo varius colore.
 iam te sequetur: currit enim ferox
 aetas et illi quos tibi demperit
 adponet annos; iam proterva
 fronte petet Lalage maritum,
 dilecta, quantum non Pholoe fugax,
 non Chloris albo sic unero nitens
 ut pura nocturno renidet
 luna mari Cnidusve Gyges,
 quem si puellarum insereres choro,
 mire sagacis falleret hospites
 discrimen obscurum solutis
 crinibus ambiguoque voltu.

VI

Septimi, Gadis adiure mecum et
 Cantabrum indoctum iuga ferre nostra et
 barbaras Syrtis, ubi Maura semper
 aestuat unda:

5 8-9 praeg. *Prisc.* 3, 50, 13 14 et illi - 16 appon. *q. Pers.* 2, 1
 22 sag. - 23 obsc. *q. Iuv.* 15, 137
 6 3 ubi - 4 *Serv.* A, 5, 192

Ξ: ABQ(=arDE acc. interd. R) acc. interd. N Ψ: FN'δπR
 12 varius] varios *Manuel* y *Faria* cf. *Pph.* 13 sequetur
 Ξ(acc. N'R) sequitur QΨ currit Ξ currit Ψ 14/s quos-annos]
 quot-annos vel quod-annus *Bil.* 16 hinc codex a codicis A
consimilis non tam ex Q deductus est petet] petit Q(acc. R) 19 remi-
 det] remittet *Acorr.* *Barr.* aλ'δπ²R 20 cnidusue BδπR gni-
 dusue (-que λ) *cell.*
 6 ad Septimum ΞQ proshoneticæ tetraocolos *add.* Q prosho-
 netice. Septimo Ψ 1 et om. Fπ

Tibur Argeo positum colono
 sit meae sedes utinam senectae,
 sit modus lasso maris et viarum
 militiaeque.
 unde si Parcae prohibent iniquae,
 dulce pellitis ovibus Galaesi
 flumen et regnata petam Laconi
 rura Phalantho.
 ille terrarum mihi praeter omnis
 angulus ridet, ubi non Hymetto
 mella decedunt viridique certat
 baca Venafro,
 ver ubi longum tepidasque praebet
 Iuppiter brumas et amicus Aulon
 fertili Baccho minimum Falernis
 invidet uvis.
 ille te mecum locus et beatæ
 postulant arces: ibi tu calentem
 debita sparges lacrima favillam
 vatīs amici.

VII

O saepe mecum tempus in ultimum
 deduce Bruto militiæ duce,
 quis te redonavit Quiritem
 dis patriis Italoque caelo,

5 *Prisc.* 2, 74, 6 13-14 rid. *Serv.* B, 7, 55 17-18 Iup. umbras
Serv. auct. G. 2, 149 18 et - 19 fertis B, *Serv.* A, 3, 553
 7 3 *Pompei.* 5, 176, 33 qu. t. Qu. *Serv.* 4, 432, 24 *Quir. Dion.* 1,
 327, 30? donav. Qu. *Cled.* (*intropol.*?) 5, 42, 22

Ξ: AABQ(=rDE acc. interd. R) acc. interd. N Ψ: FN'δπR
 7 redit M modus ΞΨ *Pph.* *q. AΓ* domus *Pertkamp.* cf. *Phal.*
 7, 35, 286, 13. 318 18 brumas] umbras *codd.* *Serv.* amicus (cf. *Stat.*
stil. 2, 2, 4)] amictus *Heinsius* 19 fertili] fertis FN' *Serv.*
 minimum ΞΨ *Pph.* *q. AΓ* nimum *Barr.* Fδπr. 22 ibi] ubi Fδ
 24 legitur et vatis *Horati* *Pph.*
 7 ad Pompeium Varium Ξ ad Pompeium Varium. proshoneticæ
 tetraocolos. Q pragmaticæ. ad Horatium Pompeium commilitonem
 Brutianum, quem receptum in patriam invitat Ψ proshoneticæ
 tetraocolos *q. A*

Pompei, meorum prime sodalium,
cum quo morantem saepe diem mero
fregi coronatus nitentis
malobathro Syrio capillos?

5

tecum Philippus et celerem fugam
sensi relicta non bene parmula,
cum fracta virtus et minaces
turpe solum tetigere mento:

10

sed me per hostis Mercurius celer
denso paventem sustulit aere,
te rursus in bellum resorbens
unda fretis tulit aestuosus.

15

ergo obligatam redde Iovi dapem
longaque fessum militia latas
depone sub lauru mea nec
parce cadis tibi destinatis.

20

oblivioso levia Massico
ciboria exple, funde capacibus
unguenta de concilis, quis udo
deproperare apio coronas

25

curatve myrto? quem Venus arbitrum
dicet bibendi? non ego sanius
bacchabor Edonis: recepto
dulce mihi furere est amico.

11 cf. caesa virtus *Prud. perist.* 1, 49 17 *Prisc.* 2, 321, 11 19 — mea
Serv. B. 2, 54 23 quis — 25 myr. *Pph. c.* 2, 11, 18 25 quem — 26
bib. *Serv. auct. G.* 3, 125 26 non — 27 Ed. *gl. Lucan.* 1, 675

Ξ: AaBQ(=r)DEM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FNδπR
5 Pompei R cf. *inscr. B Pph. ad v.* 15 Pompei Ξ(acc. 1) *gl.* Pom-
pili *Ψ* 7 coronatus Ξ(acc. X R) compitius *Ψ* 14 aere Ξ(acc. X R x²)
ab aere Fδπ¹ 19—28 om. B 19 lauru Ξ *Ψ* *Serv.* lauro 5 27 Edonis
R¹π¹ *gl. Luc.* edonitis *celt.*

VIII

Villa si iuris tibi peierati
poena, Barine, nocuisset unquam,
dente si nigro feres vel uno
turpior ungui,

5

credere: sed tu simul obligasti
perfidum votis caput, entescis
pulehrior multo iuvenumque produs
publica cura.

expedit matris cineres opertos
fallere et toto tacitura noctis
signa cum caelo gelidaque divos
morte carentis.

10

ridet hoc, inquam, Venus ipsa, rident
simplices Nymphae ferus et Cupido
semper ardentis acuens sagittas
cote cruenta.

15

adde quod pubes tibi crescit omnis,
servitus crescit nova nec priores
inipiae tectum dominae relinquunt
saepe minati.

20

te suis matres metuant iuvenis,
te senes parci miseraeque nuper
virgines nuptae, tua ne retardet
aura maritos.

8 1 *Dion.* 1, 524, 4 21 iuv. *fragm. Bob.* 7, 544, 5 23 tua
— 24 *Serv. A.* 6, 204

Ξ: AaBQ(=r)DEM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FNδπR
S ad Barine (vel Varine) ΞQ prosagoreutice. Iuliae (vel Iu-
liae) Barine. in meretricem rapacem ac peruram *Ψ* 1 peierati
penetrati BR *Dion. cod.* AM 2 barin(a)e BD *Ψ* *gl.* A uarin(a)e
AaBuar YEM (i. e. *Ξ*var. Q(avar. ?)) *Pph. gl.* A *gl.* 23. 24 retardet
aura Ξ *Ψ* *Pph. gl.* AI *Serv. cf.* 1, 5, 11 retardent ora *Usser*
BT Horatius ed. Klingner [1436] 4

IX

Non semper imbres nubibus hispidos
 manant in agros aut mare Caspium
 vexant inaequales procellae
 usque nec Armeniis in oris,
 5
 amice Valgi, stat glacies iners
 mensis per omnis aut aquilonibus
 querqueta Gargani laborant
 et foliis viduantur orni:
 10
 tu semper urges flebilibus modis
 Mysten ademptum nec tibi vespero
 surgente decedunt amores
 nec rapidum fugiente solem.
 15
 at non ter aevo functus amabilem
 ploravit omnis Antiochum senex
 annos nec impubem parentes
 Troilon aut Phrygiae sorores
 20
 Flevere semper. desine mollium
 tandem querellarum et potius nova
 cantemus Augusti tropaea
 Caesaris et rigidum Niphaten,
 25
 Medumque flumen gentibus additum
 vicis minores volvere vertices
 intraque praescriptum Gelonos
 exiguis equitare campis.

9 10 nec — 12 *grStat. Th. 6, 217, (239)* 21—22 tollere vertices.
grStat. Th. 11, 508 22 min. — *vert. Serv. A. 8, 726*

Ξ: AaBQ(=rDEM acc. interd. R) acc. interd. λ' **Υ**: Fλ'δπR
 9 Valgum consularem amicum suum consolatur **Ξ** sim. Q, sed
 add. paraneticæ tetracolos; paraneticæ consolatio. ad Valgium Rufum
 ne diu doleat **Υ** paramistiche(?) tetracolos *grA* 7 querqueta
Ξ(acc. R² x²) **Ξ**l(?) *grA* querqueta **Υ**Q II decedunt **Ξ**(acc. λ' R) *grStat.*
 III decedunt δ¹ cedunt FπD 22 tollere *grStat.*

X

Rectius vives, Licini, neque altum
 semper urgendo neque, dum procellas
 cautus horrescis, nimium premendo
 litus iniquum.
 5
 auream quisquis mediocritatem
 diligit, tutus caret obsolete
 sordibus tecti, caret invidenda
 sobrius aula.
 10
 saepius ventis agitatur ingens
 pinus et celsae graviore casu
 decidunt turres feriuntque summos
 fulgura montis.
 sperat infestis, metuit secundis
 alteram sortem bene praeparatum
 pectus: informis hiemes reduct
 Iuppiter, idem
 15
 submovet; non, si male nunc, et olim
 sic erit: quondam cithara tacentem
 suscitât Musam neque semper arcum
 tendit Apollo.
 20
 rebus angustis animosus atque
 fortis adpare, sapienter idem
 contrahes vento nimium secundo
 turgida vela.

10 9—12 *enarr. Isid. syn. 2, 89 Mi. 83, 865* II fer. — 12 *Hier.*
ep. 60, 16 CSEL 55, 329, 5 108, 18 CSEL 54, 570, 1 quass. hebr.
in gen. p. 1, 19 Lagarde Isid. nat. 30, 5 Mi. 83, 1003

Ξ: AaBQ(=rDEM acc. interd. R) acc. interd. λ' **Υ**: Fλ'δπR
 10 Licinium alloquitur, ne semper magna temptet **Ξ**Q ad Li-
 cinium Murenam. opimum esse medium vitae statum **Υ** parane-
 tice tetracolos *grA* 6 obsoleti (ops-Aaλ' obps-B) **Ξ**(acc. λ' R²) *grA*
 obsoletis **Υ** 9 saepius] saevius *Isid.?* 18 cithara **Ξ**(acc. λ' R)
 cithara(e) **Υ**

XIV

Eheu fugaces, Postume, Postume,
labuntur anni nec pietas moram
rugiis et instanti senectae
adferet indomitaeque morti,

non si trecentis quotquot eunt dies,

amice, places inlacrimabilem

Plutona tauris, qui ter amplum

Geryonen Tityonque tristi

compescit unda, scilicet omnibus,

quicumque terrae munere vescimur,

enaviganda, sive reges

sive inopes erimus coloni.

frustra eruento Marte carebimus

fractisque raucei fluctibus Hadriae,

frustra per autumnos nocentem

corporibus metuemus austrum:

visendus ater flumine languido

Cocytos errans et Danaï genus

infame damnatusque longi

Sisyphus Aeolides laboris,

14 1-2 anni *Dion.* 1, 445, 27 *Hier.* in *Amos* 3, 6 *Mi.* 25, 1061

heu heu - an. in *Ezech.* 1, 1 *Mi.* 25, 24c *gr.* *Pers.* 2, 2 p. 28 *Kurz*

1 *Dion.* 1, 524, 18 *Serv.* 4, 470, 25

Æ: AaBQ(=r)DEM acc. interd. R) acc. interd. X' Ψ: FN'zπR

14 ad Postumum, de celeritate vitae ÆQ prosphoneticæ tetra-
colos *add.* Q ode prosphoneticæ tetracolos *gr.* A ad Postumum, de
brevitate vitae Ψ 1 Eheu ÆΨ *Dion.* bis *Serv.* *Hieron.* in *Amos*
Heheu *Hier.* in *Ezech.* *gr.* *Pers.* Heu *Dion.* p. 445 *codd.* BM 5 tre-
centis λzπς tricens ÆΨ 81 8 Geryonen] -em AX' rEψz
14 raucei QΨ *gr.* AΓ rauceis AaBπa. ras.

linguenda tellus et domus et placens
uxor, neque harum quas colis arborum
te praeter invisas cupressos
ulla brevem dominum sequetur.

absundet heres Caecuba dignior

servata centum clavibus et mero

tinguet pavimentum superbo,

pontificum potiore cenis.

XV

Iam pauca aratro iugera regiae

moles relinquent, undique latus

extenta visentur Lucino

stagna lacu platanusque caelebs

evincet ulmos, tum violaria et

myrtus et omnis copia narium

spargent olivetis odorem

fertilibus domino priori,

tum spissa rannis laurea fervidos

excludet ictus, non ita Romuli

praescriptum et intonsi Catonis

auspicis veterumque norma:

privatus illis census erat brevis,

commune magnum; nulla decempedis

metata privatis opacaram

porticus excipiebat arcion

23 nec te pr. -24 *Serv.* A. 3, 64

15 14 nulla -16 *Prisc.* 2, 218, 10; 2, 387, 8

Æ: AaBQ(=r)DEM acc. interd. R) acc. interd. X' Ψ: FN'zπR

23 invisās cupressos] -am -um *Serv.* 27 superbo ÆΨ 81 *Pph.*
superbus ε -um ε -is *Lynford*

15 antecedenti *continuum* in ÆQ 81 *gr.* Aet *apud metricos* haec
de praesentis temporis (vel vitae) luxuria dicit Ψ *cf.* *Pph.* 9-10 ictus
om. B 13-20 *om.* B

sed iussa coram non sine conscio
surgit marito, seu vocat institor
seu navis Hispanae magister,
dedecorum pretiosus emptor.

30

non his inventus orta parentibus
infecit aequor sanguine Punico
Pyrrhunque et ingentem cecidit
Antiochum Hannibalemque dirum,

35

sed rusticorum mascula militum
proles, Sabellis docta lignonibus
versare glaebas et severae
matris ad arbitrium recisos
portare fustis, sol ubi montium
mutaret umbras et iuga demeret
bubus fatigatis, amicum
tempus agens abeunte curru.

40

dammosa quid non imminuit dies?
aetas parentum peior avis tulit
nos nequiores, mox daturus
progeniem vitiosorem.

45

VII

Quid fles, Asterie, quem tibi candidi
primo restituent vere Favonii
Thyna merce beatum,
constantis iuvenem fide

36 Han. dir. *Quint. inst.* 8, 2, 9 41-44 sol—abeunte nocte
Prisc. 2, 357, 17 47 48 mox—vit. *Serv. G.* 1, 24
7 1 *Dion.* 1, 525, 6 *Victorin.* 6, 174, 17 4 *Victorin.* 6, 176, 30

Ξ: AaQ(=rEM acc. *interd.* R) acc. *interd.* λ Ψ: Fx'δπR
30 seu] cum δπ¹R¹(?) 31 Hispanae] hispaniae EF¹R 35 et
Ξ(acc. λ'R) om. Ψ 36 dirum ΞΨ *Quint.* durum F 48 bubus
Ξ(acc. Rπ) bobus EFX'δ *Prisc.* 44 curru] nocte *Prisc.* 47 da-
turos] datura *Serv.*

7 *redit* B ad Asteriam ΞQ ad Asteriam. consolatur puellam de
conhugis sui desiderio simulque monet, ne alterius specie aut blan-
ditis capiatur Ψ cf. K.-H. 1 candidi ΞΨ σγAΓ σγΓ *Vict.* candida
Dion. 4 fide π¹ζ fidei *cell. Vict.*

Gygen? ille Notis actus ad Oricum
post insana Caprae sidera frigidas
noctis non sine multis
insomnis lacrimis agit.

5

atqui sollicitae nuntius hospitae,
suspirare Chloen et miseram tuis
dicens ignibus uri,
temptat mille vafer modis.

10

ut Proetum mulier perfida credulum
falsis inpulerit erimibus nimis
casto Bellerophontae
maturare necem refert,

15

narrat paene datum Pelea Tartaro,
Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens,
et peccare docentis
fallax historias movet,

20

frustra: nam scopulis surdior Ieari
voces audit adhuc integer. at tibi
ne vicinus Enipeus
plus iusto placeat cave,

25

quamvis non alius flectere equum sciens
aeque conspiciatur gramine Martio
nec quisquam citus aeque
Trusco denatat alveo.

prima nocte domum claude neque in vias
sub cantu querulae despice tibiae
et te saepe vocanti
duram difficilis mane.

30

Ξ: AaBQ(=rEM acc. *interd.* R) acc. *interd.* λ Ψ: Fx'δπR
16 Bellerophontae *vel sim.* Ξ(acc. λ'R) uπr *pr.* Bellerophonti *vel sim.*
πδπ *corr.* r 18. 19 fugit | Abstiens Fδ 20 movet F1 monet
ΞλδπR 22 audit (Ur-A) Ξ(acc. λ'R) om. Ψ 23 ne] nec
aBδa. rās. π¹ 26 aequel] neque AaB 30 cantu] cantum δπa. rās. R

VIII

Martii caelebs quid agam kalendis,
quid velint flores et acerra turis
plena miraris positusque carbo in
caespite vivo,

docte sermones utriusque linguae:
voveram dulcis epulas et album
Libero caprum prope funeratus
arboris ictu.

hic dies anno redeunte festus
corticem adstrictum pice dimovebit
amphorae funnum bibere institutae
consule Tullio.

sume, Maecenas, cyathos amici
sospis centum et vigiles lucernas
perfer in lucem: procul omnis esto
clamor et ira.

mitte civilis super urbe curas:
occidit Daci Cotisonis agmen,
Medus infestus sibi luctuosus
dissidet armis,

servit Hispanae vetus hostis Orae
Cantaber sera donitus catena,
iam Scythae laxo meditantur arcu
cedere campis.

8 1 *Serv. A. 8, 638* 4 *Victorin. 6, 176, 10* 5 *Don. Ter.*
Evan. 478 9-11 *amph. Prisc. 3, 188, 20*

¶: AaBQ(=rEM acc. interd. R) acc. interd. X Y: FN'δπR
8 ad Maecenatam EQ Y 3. 4 carbo | In caespite uno Y Q
in om. AaBXR² 5 sermones R¹ *Donal.* sermonis cell. 81?
10 dimovebit EQ Y 81 *Pph., codd. plerique Prisc.* demovebit R *Prisc.*
codd. duo

neglegens, ne qua populus laboret,
parce privatus nimium cavere et
dona praesentis cape laetus horae:
linque severa.

IX

Donec gratus eram tibi,
nec quisquam potior brachia candidae
cervici invenis dabat,
Persarum vigui rege beator.

'donec non alia magis
arsisti neque erat Lydia post Chloen,
multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ila.'

me nunc Thressa Chloe regit,
dulcis docta modos et citharae sciens,
pro qua non metum mori,
si parent animae fata superstiti.

'me torret face mutha
Thurini Calais filius Ornyti,
pro quo bis patriar mori,
si parent puero fata superstiti.'

quid si prisca redit Venus
diductosque iugo cogit aeneo,
si flava excutitur Chloe
relectaeque patet ianna Lydiae?

9 9. 10 *Prisc. 3, 300, 16*

¶: AaBQ(=rEM acc. interd. R) acc. interd. X Y: FN'δπR
26 et *del. Bil.* 27 cape EQ(=acc. X'wp.corr.) 81 rape FδR² spe πpr.
lacuna R¹? 28 lingue] ac lingue Aa et | lingue 5
9 ad Lydiam meretricem EQ antapodotice Y ad Lydiam et
Lydiae ad se *codd.* δπ 5 alia EQ Y 81 aliam 1 8 Ila EQ(=acc. X R)
illa πla. rds. ulla Fδ 9 regit EQ(=acc. R) *Prisc.* riget Y
BR Horatius ed. Klingner [1436] 6

'quamquam sidere pulchrior
 ille est, tu levior cortice et improbo
 iracundior Hadria,
 tecum vivere amem, tecum obeam Iubens.'

X

Extremum Tanain si biberes, Lyce,
 saevo nupta viro, me tamen asperas
 porrectum ante foris obicere incois
 plorares Aquilonibus.

audis, quo strepitu ianua, quo nemus
 inter pulcra satum tecta renungiat
 ventis et positas ut glaciēt nives
 puro numine Iuppiter?

ingratam Veneri pone superbiam,
 ne currente retro funis eat rota:
 non te Penelopen difficilem procis
 Tyrhenus genuit parens.

o quamvis neque te munera nec preces
 nec tinctus viola pallor amantium
 nec vir Pleria paelice saucius
 curvat, supplicibus tuis

parcas, nec rigida mollior aesculo
 nec Mauris animum mitior angibus:
 non hoc semper erit liminis aut aquae
 caelestis patiens latus.

10 1 Pph. c. 4, 13, 1 Victor. 6, 174, 18 Serv. 4, 470, 1 14 Serv.
 B. 2, 47

Ξ: AaBQ(=rEM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FXδπR
 21 quamquam Ξ(acc. NR) quamvis Ψ pulc(h)rior] clarior *lamma*
Pph. cf. 3, 1, 42
 10 ad Lycen ΞQστA ad Licem superbam in amantes Ψ
 1 biberes ΨQ Vict. biberis Ξ1 Serv. Pph. ad 4, 13, 1 6 satum
 Ξ(acc. N) situm Fδπ² positum R²: π¹R¹ n. l. 14 neq] et Serv.
 18 animum ΞΨ Pph. animo QX'στAΓ

XI

Mercuri — nam te docilis magistro
 movit Amphion lapides canendo —
 tuque testudo resonare septem
 callida nervis,

nec loquax olim neque grata, nunc et
 divitum mensis et amica templis:
 dic modos, Lyde quibus obstinatas
 adplicet auris,

quae velut latius equa trima campis
 Iudit exsultim metuitque tangi
 nuptiarum expers et adhuc protervo
 cruda marito.

tu potes tigris comitesque silvas
 ducere et rivos celeres morari;
 cessit immanis tibi blandienti
 ianitor aulae;

[Cerberus, quamvis furiale centum
 munit angues caput eius atque
 spiritus taeter saniesque manet
 ore trilingui;]

quin et Ixion Tityosque voltu
 risit invito; stetit urna paulum
 sicca, dum grato Danai puellas
 carmine mulces.

Ξ: AaBQ(=rEM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FXδπR
 11 ad Mercurium ΞQ prosphonetic. Mercurio Iyraeque Ψ
 17-21 habent ΞΨ Pph. στAΓ, damnauerunt post *Bullmannum*
multi; cf. *Naeke opusc.* I, 74 *Heinze ad l.* 18 eius atque] ex-
 catque *Bil.*

audiat Lyde scelus atque notas
virginum poenas et inane Lymphæ
dolum fundo pereuntis imo
seraque fata,

25

quæ manent culpas etiam sub Orco:
inpiæ — nam quid potuere manus? —,
inpiæ sponso potuere duro
perdere ferro.

30

una de multis face nuptiali
digna periturum fuit in parentem
splendide mendax et in omne virgo
nobilis aevom,

35

'surge' quæ dixit iuveni marito,
'surge, ne longus tibi somnus unde
non times detur; socerum et scelestas
falle sorores,

40

quæ velut nactæ vitulos leænæ
singulos eheu lacerant: ego illis
mollior nec te feriam neque intra
claustra tenebo.

45

me pater saevis oneret catenis,
quod viro clemens misero peperci,
me vel extremos Numidarum in agros
classe releget:

50

i pedes quo te rapiunt et auræ,
dum favet nox et Venuis, i secundo
omine et nostri memorem sepulcro
scalpe querelam.'

11 38-39 detur *Auson. 151, 18 p. 6 Peiper 47, 48 Serv. A. 1, 39, 6, 1* 51 mem. — 52 *frgm. Bob. 5, 555, 19 cf. carm. epigr. 270, 3*

Æ: AaBQ(=REM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FNδπR
50 i om. δππr. 52 scalpe ΞΨ 38l *frgm. Bob. scalpe R²π² carm. epigr. 270, 3*

XIII

Miserarum est neque amori dare ludum neque dulci
mala vino lavere, aut examinari metuentis patruæ
verbera linguæ.

tibi qualem Cythereæ puer ales, tibi telas opero-
sæque Minervæ studium aufert, Neobule, Lipa- 5
raei nitor Hebrî,

simul unctos Tiberinis uneros lavit in undis, eques
ipso melior Bellerophonte, neque pugno neque segni
pede victus,

catus idem per apertum fugientis agitato grege cer- 10
vos iaculari et celer arto latitantem fruticeo ex-
cipere aprum.

XIII

O fons Bandusiae, splendidior vitro,
dulci digne mero non sine floribus,
cras donaberis haedo,
cui frons turgida cornibus

primis et venerem et proelia destinat — 5
frustra, nam gelidos inficiet tibi
rubro sanguine rivos
lascivi suboles gregis.

12 i neque dulci — 2 lav. *Serv. A. 10, 727*

13 i *Dion. 1, 525, 20 Serv. 4, 469, 31 Victorin. 6, 174, 18*

Æ: AaBQ(=REM acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FNδπR
12 suavem vitam non esse sine incunctate et amore ΞQ pa-
ranctice. ad Neobulen. suavem etc. Ψ 8 Bellerophonte] Bello-
phonta *obm Volmer cf. Henze ad l., Wackernagel ALL 14, 5, Lind-
sag ibid. 15, 144* 11 et om. ABXδ arto Ψ 38l alto Ξ; 'altus'
aut sursum aut deorsum spectat

13 ad fontem Bandusiae ΞQ (pros)phonctice tetracolos *grA*
proseutice. in fontem Bandusinum, qui est in Sabinis Ψ 1 Ban-
dusia ΞΨ 38l Blandusia aTR *arras. 1 Dion. Blandusia et codd.*
Serv. splendidior ΞΨ Dion. Serv candidior Victor.

te flagrantis atrox hora Caniculae
nescit tangere, tu frigus amabile
fessis vomere tauris
præbes et pecori vago.

10

fies nobilium tu quoque fontium
me dicente cavis inpositam llicem
saxis, unde loquaces
lymphæ desiliunt tuæ.

15

XIV.

Herculis ritu modo dictus, o plebs,
morte venalem petisse laurum
Caesar Hispana repetit penatis
victor ab ora.

5

unico gaudens mulier marito
prodeat iustis operata sacris
et soror clari ducis et decoræ
suplice vitta

virginum matres iuvenumque nuper
sospitum; vos, o pueri et puellæ
iam virum expertæ, male nominatis
parcite verbis.

10

Æ: AaBQ(=γEM acc. interd. R) acc. interd. X' Ψ: FNδπR
11 vomere Æ(acc. X'R) sub vomere Ψ 16 lymphæ Æ(acc. X'R)
Pph. σγAΓ nymphæ vel sim. Ψ

14 ad populum Romanum ÆQ ode tetracolos σγA paranetic.
civibus. in Augustum victorem ex Hispania redeuntem Ψ 6 sacris
Æ(acc. X') Ψvar. (φvar. π) divis Ψ(Fλvar. R)Q Pph. σγAΓ 7 clari
Æ(acc. X') cari Ψ 8 vitta Æ(acc. R) σγAΓ vita X' δvar. π² R¹ tuta
Fπ¹ R² var.; δ n. l. 11 iam virum expertæ Æ Ψ σγAΓ non v. exp.
Bil. iam virum expertes Cunningham Keesling puellæ ac | iam
virum expertæ Horhel i. v. expertæque Bergk iam virum spectate
Buecheler i. v. expectate Gow iam virum expectant Volmer male
nominatis Æ Ψ et nescio an Pph. σγAΓ male nominatis Q βl male
inominatis Bil.

hic dies vere mihi festus atras
exiget curas: ego nec tumultum
nec mori per vim metuanm tenente
Caesare terras.

15

i pete unguentum, puer, et coronas
et cadum Marsi memorem duelli,
Spartacum si qua potuit vagantem
fallere testa.

20

dic et argutæ properet Neerae
murreum nodo cohibere erinem:
si per invisum mora ianitorem
fiet — abito.

lenit albescens animos capillus
litium et rixæ cupidos protervae:
non ego hoc ferrem calidus iuventa
consule Planco.

25

XV

Vxor pauperis Ibyei,
tandem nequitiae fige modum tuæ
famosisque laboribus;
maturro propior desine funeri

inter ludere virgines
et stellis nebulam spargere candidis.
non, siquid Pholoen satiss,
et te, Chlori, decet: filia rectius

5

14 18—14 exigit cur. Prisc. 3, 189, 14 19, 90 σγV v s. 1, 4, 93
19, 30 Charis. 1, 66, 2 27, 28 Serv. A. 5, 172, 7, 435
15 2 Victorin. 6, 175, 1

Æ: AaBQ(=γEM acc. interd. R) acc. interd. X' Ψ: FNδπR
14 exiget B exigit π Prisc. eximet AaQFNδR (2); nescio an Evar.
Ψvar. 19 vagantem Æ Ψ σγAΓ σγV v ad. s. 1, 4, 93 vagantem Char.
15 ad Chloridem ÆQ prosagoretice dicolos σγA mentice. ad
Chloridem Ψ 2 fige Æ Ψ βl? pone Q(acc. R) sine Vict. 8 Chlori
vel sim. Ψ Chlore (-re γ) Æ(acc. R) σγΓ

XXX

Exegi monumentum aere perennius
regaliq[ue] situ pyramidum altius,
quod non imber edax, non aquilo impotens
possit diruere aut innumerabilis

annorum series et fuga temporum.

non omnis moriar multaque pars mei
vitabit Libitinam: usque ego postera

cresecam laude recens, dum Capitolium

scandet cum tacita virgine pontifex:

diceat, qua violens obstrepit Aufidus

et qua pauper aquae Daunus agrestium
regnavit populorum, ex humili potens

princeps Aeolium carmen ad Italos

deduxisse modos, summe superbiam

quaesitam meritis et mihi Delphica

lauro cinge volens, Melpomene, comam.

30 1 *Hier. ep. 108, 33 CSEL 55, 350, 10* 11-12 pop. *Serv. A.*
11, 126 agr.—pop. *Serv. A. II, 280*

Ξ: AABCQ(=Y *acc. interd. R*) *acc. interd. N* Ψ: FXδπR

30 ad Melpomenem musam ΞQ pragmatice monocolos *gr. A*
apotelesce, dicit se scriptis semper victurum Ψ (*cf. K.-H.*)

7 vitabit] vitavit AAB 12 regnavit ΞΨδπ Pph. *gr. L* *Serv. bis*
regnator δπR²γvar.

Q. Horatii Flacci carminum liber III explicit, incipit lib. IV ΞQ
carminum *etc.* incip. IV Ψ *de catalogo generum (velut erotice et*
monocolos) *in subscr. AN' inculcato cf. K.-H.*

CARMINVM

LIBER QVARTVS

I

Intermissa, Venus, diu

rursus bella moves? parce precor, precor.

non sum qualis eram bonae

sub regno Cinarae, desine, dulcium

mater saeva Cupidinum,

circa Iustra decem flectere mollibus

iam durum imperiis; abi,

quo blandae iuvenum te revocant preces.

tempestivius in domum

Pauli purpureis ales oloribus

comissabere Maximi,

si torrere iecur quaeris idoneum.

namque et nobilis et decens

et pro sollicitis non tacitus reis

et centum puer artium

late signa feret militiae tuae,

et quandoque potentior

largi numeribus riserit aemuli,

Albanos prope te lacus

ponet marmoream sub trabe citrea.

1 10 pur.—ol. *Serv. A. I, 591*

Ξ: AABCQ(=Y *acc. interd. R*) *acc. interd. N* δπ Ψ: FXδπR

1 allegoriceos se affirmat ex intermissa scribi (*leg.* scribere) car-
mina, ad Venerem, euitice erotice dicosos ΞQ ad Fabium Maximum Ψ
9 domum Ψ domo Ξ(*acc. N*) *gr. AL* ad II (comissabere] delectabere
convivando) II comis(s)abere (comm- R¹) *vel sim.* Ξ(*acc. λR*)
commissabere Y comissabens R² comitabere Ψ, 1 n. l. 18 largi Ξ
largis Ψ 20 citrea *vel sim.* Ξτππ. δπ *gr. AL* ciprea *vel sim.* Ψ

doctor argutae fidicen Thaliae,
Phoebe, qui Xantho lavis amne erinis,
Dauniae defende decus Carmenae,
levis Agyiou.

25

spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
carminis nomenque dedit poetae:
virginum primae puerique claris
patribus orti,

30

Deliae tutela deae, fugacis
lyncae et cervos cohibentis arcu,
Lesbium servate pedem meique
pollicis ictum,

35

rite Latonae puerum canentes,
rite crescentem face Noctilucae,
prosperam frugum celeremque pronos
volvere mensis.

40

nupta iam diceas 'ego dis amicum,
saeculo festas referente luce,
reddidi carmen docilis modorum
vatis Horati.'

VII

Diffugere nives, redeunt iam granina campis
arboribusque comae;
mutat terra vices, et descrecentia ripas
flumina praeterunt.

36 lavit—erines. *Serv. A. 10, 727* 44 vatis Horati memorem
sepulchro scalpe querelam *Gramm. 5, 555, 18 cf. c. 3, 11, 51*

Ξ: AABCQ(=r acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FXδπR

35 argutae] argut(a)e δcar. π¹3car. 5 28 levis ΞΨσ¹AV laetus 38I

Agyiou vel sim. ABCπ Pph. σ¹AV Agyiou (agi-) A QFNδπcorr. R

38 noctilucae BXFvar. τvar. R²σ¹AV noctiluca AaC¹R¹π¹p. rras.
nocte lucem Fδπa. rras. (2)

7 ad Manlium Torquatum, de mortalitate, refert enim omnia
mutari momento temporis, parenthetice tetracos(1) ΞQ dicolos. ad
Torquatum σ¹A ad Manlium Torquatum, veni temporis (de)-
scriptio Ψ

Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet
ducere nuda choros.
immortalia ne spes, monet annus et almuum
quae rapit hora diem.

frigora mitescunt Zephyris, ver proterit aestas,
interitura, simul
ponifer autumnus fruges effuderit, et mox
hyuma recurrit iners.

10

damna tamen celeres reparant caelestia lunae:
nos ubi decidimus
quo pius Aeneas, quo dives Tullus et Ancus,
pulsis et umbra sumus.

15

quis scit an adiciant hodiernae crastina summae
tempora di superi?
cuncta manus avidas fugient heredis, amico
quae dederis animo.

20

cum semel occideris et de te splendida Minos
fecerit arbitria,
non, Torquate, genus, non te facundia, non te
restituēt pietas,

infernis neque enim tenebris Diana pudicum
liberat Hippolytum
nec Lethaea valet Theseus abrumperē caro
vincula Pirithoo.

25

7 14 *Serv. A. 1, 714* 16 *Auson. 234, 2, p. 78 P.* 25 neq.
—28 om. teneb. *Serv. A. 6, 617*

Ξ: AABCQ(=r acc. interd. R) acc. interd. X Ψ: FXδπR

16 pius Ξ(acc. X)R)F pater δπ 38I Tullus dives vel sim. Ξ(acc. X)R)

dives Tullus vel sim. Ψ 17 quis scit ΞΨ Pph. (2) qui scit δ

qui scis BC summae ΞΨ (FX)R¹) vitae δπR² 38I 19 heredis ΞΨ σ¹AV

heredis (-bit q) Fδ 21 defici C 28 Pirithoo rFaccorr. πcorr. uR

Pirithoo AaB¹Xδπpr.

mutatus, Ligurine, in faciem verterit hispidam,
dices 'heu', quotiens te speculo videris alterum,
' quae mens est hodie, cur eadem non puero fuit,
vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

XI

Est mihi nonnum superantis annum
plenus Albani cadus, est in horto,
Phylli, necendis apium coronis,
est hederæ vis

multa, qua crinis religata fulges;
ridet argento domus, ara castis
vineta verbenis avet immolato
spargier agno;

cuncta festinat manus, huc et illuc
cursitant mixtæ pueris puellæ,
sordidum flammæ trepidant rotantes
vertice fumum.

ut tamen noris, quibus advoceris
gaudiis, Idus tibi sunt agendæ,
qui dies mensem Veneris marinæ
findit Aprilem,

iure sollemnis mihi sanctorque
paene natali proprio, quod ex hac
luce Maecenas meus adfluentis
ordinat annos.

Ξ: AaBQ(=r acc. interd. R adiuv. hic illic δ²) acc. interd. λ
Ψ: FNδπR

5 Ligurine *Torrentius* Ligurinum *codd.* in faciem verterit Ξ(acc. λ R)
v. in f. Ψ 6 speculo Ψr in speculo AaBλ

11 ad Phylliden. de die natali sui simul et Maecenatis, qui erat
idibus Aprilibus. erotice tetraocolos ΞQ tetraocolos σγA ad Phil-
lidam. de die natali Maecenatis Ψ 7 avet Ξ(acc. λ²δ²) R²π² habet
Ψ(Fδλλπ¹R¹) 11—12, 21 *om.* R

Telephum, quem tu petis, occupavit
non tuæ sortis iuvenem puella
dives et lasciva tenetque grata
compede vinctum.

terret ambustus Phaethon avaras
spes et exemplum grave praebet ales
Pegasus terrenum equitem gravatus
Bellerophonem,

semper ut te digna sequare et ultra
quam licet sperare nefas putando
disparem vites. age iam, meorum
finis amorum

— non enim posthac alia calebo
femina—, condisce modos, amanda
voce quos reddas: minuuntur atræ
carmine curæ.

XII

Iam veris comites, quæ mare temperant,
impellunt animæ lintea Thraciæ,
iam nec prata rigent nec fluvii strepunt
hiberna nive turgidi.

nidum ponit Ityn flebiliter gemens
infelix avis et Cæropiæ donus
aeternum opprobrium, quod male barbaras
regum est ultra libidines.

11 24 et compedem singularis numeri dixit cum sit pluralis
Cled. 5, 42, 23

12 2 *Serv. A. 1, 57. 8, 403* 4 hib. n. candidi *Victorin. 6, 177, 5*

Ξ: AaBQ(=r adiuv. hic illic δ²) acc. interd. λ Ψ: FNδπ

24 vinctum Ψ(Fδπσor. u) r victum AaBλ πpr.

12 versis descriptio. [est] ad Virgilium. quod tempus mortu-
libus est gratissimum. parænetice tetraocolos ΞQ tetraocolos σγA
ad Virgilium quendam unguentarium Ψ 4 turgidi ΞΨ Pph.
candidi *Victor.* 5 Itys vel sim. *Fip. ras. τπ. ras. u¹*

Miserarum est	c. 3, 12	Quae virtus et quanta	s. 2, 2
Mollis inertia cur	epo. 14	Qualem ministrum	c. 4, 4
Montium custos	c. 3, 22	Quamvis Saeva satis	epi. 1, 17
Motum ex Metello	c. 2, 1	Quando repositum	epo. 9
Musis amicus	c. 1, 26	Quantum distet	c. 3, 19
Natis in usum lactitiae	c. 1, 27	Quem tu, Melpomene	c. 4, 3
Ne forte credas	c. 4, 9	Quem virum aut heroa	c. 1, 12
Nempe incomposito	s. 1, 10	Quid bellicosus Cantaber	c. 2, 11
Ne percontaris	epi. 1, 16	Quid dedicatum poscit	c. 1, 31
Ne sit ancilla e	c. 2, 4	Quid fles, Asterie	c. 3, 7
Nili admirari	epi. 1, 6	Quid immerentes hospites	epo. 6
Nolis longa ferre	c. 2, 12	Quid tibi visa Chios	epi. 1, 11
Nondum subacta	c. 2, 5	Quid tibi vis, mulier	epo. 12
Non ebur neque aureum	c. 2, 18	Qui fit, Maecenas	s. 1, 1
Non quia Maecenas	s. 1, 6	Quinque dies tibi	epi. 1, 7
Non semper imbres	c. 2, 9	Quis desiderio sit pudor	c. 1, 24
Non vides, quanto	c. 3, 20	Quis multa gracilis	c. 1, 5
Non usitata	c. 2, 20	Quo me, Bacche	c. 3, 25
Nox erat et caelo	epo. 15	Rectus vives, Meini	epo. 7
Nullam Vare, sacra	c. 1, 18	Rogare longo	epo. 8
Nullus argento color	c. 2, 2	Sorberis Varto	c. 1, 6
Nunc est dibendum	c. 1, 37	Septim, Gades aditure	
O crudelis adhuc	c. 4, 10	Septimius, Claudi	c. 2, 6
O diva, gratum	c. 1, 35	Si bene te novi	epi. 1, 9
O fons Bandusiae	c. 3, 13	Sic de diva potens	c. 1, 3
Olim truncus eram	s. 1, 8	Si potes Archiaëas	epi. 1, 5
O matre pulcra	c. 1, 16	Sic raro scribis	s. 2, 3
Omnibus hoc vitium est	s. 1, 3	Solvitur acris hiems	c. 1, 4
O nata mecum	c. 3, 21	Sunt quibus in satira	s. 2, 1
O navis, referent	c. 1, 14	Te maris et terrae	c. 1, 28
O saepe mecum	c. 2, 7	Troiani belli scriptorem	epi. 1, 2
O Venus, regina	c. 1, 30	Tu ne quaesieris	c. 1, 11
Odi profanum vulgus	c. 3, 1	Tyrhena regum	c. 3, 29
Ottum divos	c. 2, 16	Ulla si iuris	c. 2, 8
Pareus inmetas	c. 1, 25	Unde et quo Catius	s. 2, 4
Pareus deorum	c. 1, 34	Urbis anatorem	epi. 1, 10
Parentis olim	epo. 3	Ut Nasidieni	s. 2, 8
Pastor cum traheret	c. 1, 15	Ut proficiscentem	epi. 1, 13
Persicos odi, puer	c. 1, 38	Uxor pauperis Ilyci	c. 3, 15
Pettu, nihil me	epo. 11	Velox amoenum	c. 1, 17
Phoebae silvarumque potens	c. s.	Vortinnum Ianunque	epi. 1, 20
Phoebus volentem	c. 4, 15	Vides, ut alta	c. 1, 9
Pindarum quisquis	c. 4, 2	Vile potabis	c. 1, 20
Poseimur, si quid	c. 1, 32	Vilice silvarum	epi. 1, 14
Prima dicte mihi	epi. 1, 1	Vitas inlucio	c. 1, 23
Prisco si credis	epi. 1, 19	Vixi puellis nuper	c. 3, 26
Proscripta Regis Rupili	s. 1, 7		
Quae cura patrum	c. 4, 14		
Quae sit hiems Veliae	epi. 1, 15		

INDICES VOLLMERIANI

RERUM METRICARUM PROSODIACARUM

GRAMMATICARUM

CONSPECTUS METRORUM

DACTYLI

1. hexameter heroicus - - - - -
in lyricis fere caret synaloephis praeter: c. 1, 7, 5 unum opus, 7 praepone re oliyam, 27 duce et; c. 1, 28, 19 senum ac; epo. 15, 5 atque hedera procerca adstringitur, 9 que agitarct, 17 que es, 19 pecore et; c. 1, 7, 13 Anio ac in epistulis et sermonibus ut quae sermonem affectent pedestrem synaloepha creberrima
vers. spondiaci: c. 1, 28, 21 Orionis; epo. 13, 9 Cyllenea; epo. 16, 29 Appenninus; epo. 16, 17 Phocaeorum; a. p. 467 occidenti
monosyllaba in fine versus subinuncta monosyllabis: creberrima in saturnis epistulisque, haec in lyricis: c. 1, 28, 31 fors et; c. 4, 7, 11 et mox, 23 non te subinuncta bisyllabis vel longioribus: c. 1, 28, 15 manet nox; epo. 13, 23 magis quem; epo. 15, 17 meo nunc; epo. 16, 15 melior pars; s. 1, 1, 48 accipias quam, 56 eo fit, 62 habeas sis, 81 habes qui, 92 habeas plus, 94 facias quod; s. 1, 2, 8 anglyve rem, 77 paenticeat te et passim in s. et epi.
tmesis in fine versus: v. p. 329
hypermetri: s. 1, 4, 96 amico | que; s. 1, 6, 102 peregre | <ve>
v. systemata IX. X. epo. III. IV. V. VI.
2. tetrametrum plenum (Alcmanicum) - - - - -
pars prior versus Archilochii (26).
3. tetrametrum catalectum (Archilochium) - - - - -
spondus in tertio pede: c. 1, 28, 2 Archyta.
v. systema IX. epo. III.
4. dimetrum hypercatalectum (hemipepes) - - - - -
v. versus 24 et 25. et systema X.
dactyli puri, ideo epo. 13, 2 silvae. v. et versum 22 et 23.
5. dimetrum catalectum (Adonius versus) - - - - -
v. systema VI.

IAMBICI

6. senarius purus $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$ || $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
cf. Catulli c. 4. 29, praeterea Catalapt. 6. 10. 12 Priap. 2. caesura hepthemimeres epo. 16, 4 (nota nomen proprium!)
v. epo. syst. VI.

7. trimetrum $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$ || $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$

epo. 17 *κατά κτύον*, ceterum in distichis (epo. syst. I. II) caesura hepthemimeres: epo. 1, 15; 2, 19, 53; 4, 3; 5, 3, 21, 33, 37, 45, 49; 6, 5; 7, 7; 10, 3, 17; 11, 5; 17, 19, 38, 60 solutae areses:

prima: epo. 2, 33, 67; 5, 15, 85, 91; 10, 19; 11, 27; 17, 6, 12, 78

altera: epo. 1, 27; 2, 35, 67, 61; 3, 17; 5, 15; (9, 1?); 10, 7; 17, 42, 63, 74

tertia: epo. 2, 23, 39; 5, 25, 49; 7, 1; 17, 12, 65 quarta: epo. 17, 12, 74

voeabula sunt trisyllaba in prima acuta praeter: ubi epo. 2, 67; 5, 91; modo 2, 23; Candida 5, 15; 17, 6; repos(it)um 9, 1; Iónius 10, 19; alitibus 17, 12; deripere 17, 78; homicidam 17, 12; Inhnicis 17, 74; de lege Poenoniana neglecta v. Leo, Horatius et Archilochus 1900 p. 17 auctaetheses (anapaesth):

pedis primi: pavidum epo. 2, 35; pos(it)os 2, 65 pedis quinti: laqueo epo. 2, 35; infernus 5, 79; mulierulam 11, 23

monosyllabon in fine versus: et heu epo. 11, 21; neque est 17, 25; in hoc 17, 63

8. trimetrum catalectum $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$ || $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
v. systemata XI et XIII.

9. dimetrum hypercatalectum (versus Alcaicus emneasyllabus)

prima syllaba brevis: c. 1, 16, 19; 17, 7; 29, 7; 35, 15; 37, 15; 2, 3, 3; 17, 3; 20, 11; 3, 3, 71; 29, 11
v. systema VIII.

10. dimetrum (Archilochium) $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$ || $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
v. versum 24 et 25, et epodos I. V.

diambus in fine sat creber:

epo. 1, 32 paravero, 2, 30 que comparat, 34 edacibus dolos, 42 uxor Apuli, 46 siccet ubera, 50 rhombus aut scari, 54 Ionincus; 3, 6 viperinus his cruor, 12 Iasonem, 14 fugit alite, 18 aestuosus; 5, 56 sopore languidae, 70 oblivione pellicum; 5, 100 Esquilinae alices; 7, 20 nepotibus cror; 13, 18 aegri-
moniae; 14, 4 fauce traxerim, 10 Anacreonta Teium; 15, 2
minora sidera

arsis soluta:

prima: epo. 3, 8 Candida, item: 5, 48; 15, 24 $\acute{\epsilon}\gamma\acute{\rho}$
secunda: epo. 2, 62 proferantus.

TROCHAEI

11. dimetrum catalectum (Eurypidium) $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
solo in systemate XII. trochaei puni.

12. trochaea (ithyphallus) $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
solo in versu Archilochio 28. ultima syllaba ubique longa.

IONICI

13. decametrum a minore

$\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
quinque non amplius ionici non finit vocabula (non numeravi operosae | que; praeterea nota: exanimari, exlepere, Bellerophonos)
v. systema XIII.

MIXTA ET COMPOSITA

14. Phereatens $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
v. systema III. nulla synalopha.

15. Aristophaneus $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
v. systema VII.

16. hendecasyllabi Alcaici (19) et versuum Asclepiadeorum (22, 23)
pars posterior $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$

17. Glyconens $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$

v. systemata II. III. IV. basis trochaica c. 1, 15, 36 ignis III-
acos domos (quod nonnulli damnaverunt)

18. versus Alcaicus decasyllabus $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
v. systema VIII.

19. versus Alcaicus hendecasyllabus $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$

cf. 16. caesura neglecta: (1, 16, 21, v. s. v. 'tmesis') (1, 37, 5)
1, 37, 14 (2, 12, 25) 4, 14, 17; initia quadrisyllaba sequente
monosyllabo: 2, 17, 6; 3, 21, 10; 4, 4, 69
syllaba prima longa praeter: c. 1, 9, 2; 27, 17, 22; 31, 9, 17;
35, 37, 38; 37, 22; 2, 1, 6; 7, 22; 9, 5; 19, 22; 3, 1, 2, 26;
3, 34; 4, 78; 5, 22; 6, 10 (mauspicatos; non auspicatos
 \bar{v} (acc. Q))
v. systema VIII.

20. versus Sapphicus hendecasyllabus (minor)

$\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$ aut $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
sic: c. 1, 10, 1. (6) (18); 12, 1; 25, 11; 30, 1; 2, 6, 11 et fere
quadragiens in Carminum libro quarto et carmine saeculari
v. systema VI.

21. versus Sapphicus (maior) $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
v. systema VII.

22. versus Asclepiadeus $\bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v} \bar{v}$
basis apud Horatium ubique spondaica
v. systemata I. II. III. IV.

23. versus Asclepiadeus (maior) - - - - - || - - - - - || - - - - - || - - - - - ||
deductus ex 22 interiecto choriambō
basis ut in 22.
v. systema V.

24. versus elegianthus - - - - - || - - - - - || - - - - - || - - - - - ||
compositus ex 4 et 10.
in caesura syllaba brevis: epo. 11, 6. 10. 26; hiatus: 14. 24
v. systema epo. II.

25. versus (Iambelegus) - - - - - || - - - - - || - - - - - || - - - - - ||
compositus ex 10 et 4.
in caesura syllaba brevis: epo. 13, 8. 10
v. systema epo. IV.

26. versus Archiloehus - - - - - | - - - - - || - - - - - || - - - - - ||
compositus ex 2 et 12, inter quas partes non hiatur.
v. systema XI.

SYSTEMATA CARMINUM

I (Asclepiadeum primum)

versus Asclepiadeus (22) κατὰ τρίχων
c. 1, 1; 3, 30; 4, 8.

II (Asclepiadeum alterum)

- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||

tres Asclepiadeos (22) excipit Glyconeus (17)
c. 1, 6. 15. 24. 33; 2, 12; 3, 10. 16; 4, 5. 12.

III (Asclepiadeum tertium)

- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||

duos Asclepiadeos (22) sequitur Pherecrateus (14) et Glyco-
neus (17), hi synhaphia iuncti praeter: 1, 23, 3. 7
c. 1, 5. 14. 21. 23; 3, 7. 13; 4, 13.

IV (Asclepiadeum quartum)

- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||

Glyconeum (17) his sequitur Asclepiadeus (22)
c. 1, 3. 13. 19. 36; 3, 9. 15. 19. 24. 25. 28; 4, 1. 3
disticha non iunguntur synhaphia, tamen ausus est poeta syn-
aloephen: 4, 1, 35 decoro | inter.

V (Asclepiadeum quintum)

versus Asclepiadeus maior (23) κατὰ τρίχων
c. 1, 11. 18; 4, 10.

- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||

VI (Sapphicum)

tres versus Sapphicos (20) sequitur Adonius (5)

synhaphiam fere affectavit poeta: non hiatur ante Adonium
nisi in -m: 1, 2, 47; 1, 22, 15; in longam syllabam: 1, 12, 7.
31; inter Sapphicos semper in longam syllabam: 1, 2, 6, 41;
12, 6, 25; 25, 18; 30, 6; 2, 2, 6; 4, 6; 3, 11, 29, 50; nusquam
in quarto libro neque in carmine saeculari. synaloepha iun-
guntur Sapphici: 2, 2, 18; 2, 16, 34; 3, 27, 10 imminentium
ἐ(οα.χ); 4, 2, 22; synaloepha ante Adonium: 4, 2, 23; c.
saec. 47; idem vocabulum pergit in Adonium: 1, 2, 19 u-xorius;
1, 25, 11 inter-Iunia; 2, 16, 7 ve-nale; 3, 27, 59; cf. 2, 16, 33
inter primum et secundum Sapphicum: circum-ungunt, nota
etiam praep. 'in' in fine tertii Sapphici: 3, 8, 3; 4, 6, 11
c. 1, 2, 10, 12, 22, 25, 30, 32, 38; 2, 2, 4, 6, 8, 10, 16;
3, 8, 11, 14, 18, 20, 22, 27; 4, 2, 6, 11. c. saec.

VII (Sapphicum maius)

- - - - - | - - - - - || - - - - - ||
- - - - - | - - - - - || - - - - - ||
- - - - - | - - - - - || - - - - - ||

Aristophaniam (15) sequitur Sapphicus maior q. d. (21).
hiatus solum post v. 1, 8, 3
c. 1, 8.

VIII (Alcaicum)

- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||
- - - - - || - - - - - ||

duos Alcaicos hendecasyllabos (19) sequitur enneasyllabus (9),
claudit decasyllabus (18).
nota: 3, 4, 41 consilium; 3, 6, 6 principium
synhaphiae non operam dedit poeta, tamen inter tertium et
quartum versum admisit synaloepham: 2, 3, 27; 3, 29, 35;
[cf. 3, 26, 7 cont. Bentlej], neque creber hiatus (1, 9, 7 ante
o exclamationem; 1, 9, 14; 17, 6, 13, 25; 31, 5; 35, 9, 38;
37, 11; 2, 9, 3; 13, 7, 11, 21, 26; 14, 3; 19, 31; 3, 2, 17; 5,
10, 11, 46; 4, 15, 10)
c. 1, 9, 16, 17, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 37; 2, 1, 3, 5, 7, 9, 11,
13, 14, 15, 17, 19, 20; 3, 1-6, 17, 21, 23, 26, 29, 4, 4, 9,
14, 15.

